FLÖRT ŞİDDETİNİN ÇOCUKLUK ÇAĞI YAŞANTILARIYLA İLİŞKİSİ

Tuğçe Uysal Venema

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Psikoloji Anabilim Dalı/Klinik Psikoloji Programı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. Özden Bademci

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ağustos, 2018

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Tuğçe UYSAL VENEMA' nın "Flört Şiddetinin Çocukluk Çağı Yaşantılarıyla İlişkisi" başlıklı tezi 19/09/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca, Psikoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans/Doktora tezi **oy birliğiyle / oy çokluğuyla, başarılı / başarısız** olarak kabul edilmiştir.

Unvanı. Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. H. Özden BADEMCİ	.....
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Başak Türküler AKA	.....
Üye :Dr. Öğr. Üyesi İpek Güzide PUR KARABULUT	.....

Doç. Dr. Ahu TUNÇEL ÖNKAL
Enstitü Müdürü

İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu tezin bana özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarda bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmanın Maltepe Üniversitesi'nde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

05/10/2018

Tuğçe Uysal Venema

iii

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisans dönemimim ilk yılında yer aldığım Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar için Uygulama ve Araştırma Merkezi (SOYAÇ) projesinde bilgi birikimiyle ve deneyimiyle yol gösterici olduğu, yüksek lisansın zorlu dönemi olan tez döneminde benimle birlikte bu yolda ilerlediği ve destek olduğu için tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. H. Özden Bademci'ye teşekkür ediyorum.

Önce lisans, sonra yüksek lisans hocam, süpervizörüm, tembellik yapıp tez yazmadığım dönemler tez danışmanım olan Sevgili Esin Uzun Oğuz'a lisans dönemlerimden beri hayranlıkla dinlediğim dersleri, bilgi birikimiyle beni farklı noktalara taşıması, desteği ve hep orada olması dolayısıyla teşekkür ediyorum.

Sevgilerini ve desteklerini hep hissettiğim, her zaman orada olduklarını bildiğim, hayallerimin daimi destekçileri sevgili annem Gülseren, babam Muzaffer ve kardeşim Yiğit Uysal ve eşim Timo Venema'ya beni böylesine şanslı ve güvende hissettirdikleri için teşekkür ederim. Ayrıca beni cesaretlendiren, önümdeki engellerin aşılabilir olduğunu gösteren Dorette Hiel ve kendi engin bilgilerini benimle paylaşmaktan hiçbir zaman çekinmeyen ve yardımlarıyla bu tezin ilerlemesine katkı sağlayan Esmee Venema'ya teşekkür ederim. Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen biricik anneannem Delal ve teyzem Sevim'e minnettarım.

Hayatımda, yüksek lisans dönemimi güzel ve eğlenceli bir dönem olarak hatırlayacak olmamda katkısı büyük olan arkadaşlarım, moral kaynaklarım Benay Uysal Şener, Burak Arslan, Cansu Koparan, Gökçe İnce, Müge Leblebicioğlu, Ozan Akçora ve Pınar Selin Gözeler Akçora'ya ayrıca yardımları ve destekleri için çok teşekkür ediyorum.

Benim İstanbul'daki elim, ayağım olan, desteğini her zaman hissettiğim sevgili Özgecan Büyük'e sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

Veri toplama işlemi esnasında anketlerin daha çok kişiye ulaşması için yardımcı olan ve anketlere zamanlarını ayırıp yanıt veren, araştırmama katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum.

Tuğçe Uysal Venema

Ağustos, 2018

ÖZ

FLÖRT ŞİDDETİNİN ÇOCUKLUK ÇAĞI YAŞANTILARIYLA İLİŞKİSİ

Tuğçe Uysal Venema

Yüksek Lisans Tezi

Klinik Psikoloji Programı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. Özden Bademci

Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018

Bu araştırmada flört şiddetinin bağlanma stilleriyle ve anneden ve babadan algılanan çocuk yetiştirme stilleriyle arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 18 yaşından büyük, evli olmayan, mevcut romantik bir ilişkisi olan ya da daha önce romantik ilişkisi olmuş olan 346 kişi katılım göstermiştir. Katılımcılara bağlanma stillerinin ölçülmesi adına Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE II), çocuk yetiştirme stillerinin ölçülmesi adına Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (ÇYSÖ) ve flört şiddetinin ölçülmesi adına Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (CTS 2) verilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 25.0 programı kullanılmış ve veriler frekans analizleri, k-ortalama kümeleme analizi, bağımsız örneklem t-testi, ki-kare testi, tek tönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Bağlanma stillerine uygulanan kümeleme analizi sonucunda dörtlü stilinin elde edilememiş olmasından dolayı bağlanma stilleri güvenli ve güvensiz bağlanma olarak ele alınmış, flört şiddeti prevalans ve süreğenlik puan değerlendirmeleri ve şiddetin dereceleriyle değerlendirilmiş, çocuk yetiştirme stilleri ise hem boyutsal hem kategorik olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre güvensiz bağlanmanın yaralama ve yaralanma ile pozitif yönde ilişkili olduğu ve ayrıca güvenli bağlanmanın babalar için açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stilleriyle pozitif yönde fakat anneler için açıklayıcı/otoriter stilin güvensiz bağlanmayla pozitif yönde ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet sadece cinsel şiddet boyutunda farklılaşmıştır. Cinsel şiddet kurbanı olmak, kabul/ilgi boyutunda annelere ve babalara sahip olmak ile negatif yönlü; otoriter annelere sahip olmak ile pozitif yönlü ilişki içerisinde olduğu ve ayrıca cinsel şiddet faili olmanın da sıkı denetim/kontrol boyutundaki babalarla pozitif bir ilişki içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: flört şiddeti, bağlanma, çocuk yetiştirme stilleri

ABSTRACT

FLIRTING WITH VIOLENCE:
RELEVANCE OF CHILDHOOD EXPERIENCES

Tuğçe Uysal Venema

Master Thesis

Clinical Psychology Master Programme

Asst. Prof. H. Özden Bademci

Maltepe University Graduate School of Social Science, 2018

This study examines the relationship between attachment styles, dating violence and parenting styles. A total of 346 people, all of whom are older than 18 years old, are not married and either had a romantic relationship at the time of the study or had a relationship before participated in this study. The data is obtained through Experiences in Close Relationships-Revised, Parenting Style Questionnaire and Conflict Tactics Scales 2. The data was analyzed with SPSS 25.0 and was examined through frequency statistics, k-means cluster analysis, independent sample t-test, chi-square and one way ANOVA analysis. Due to the failure of creating four categorical attachment styles by k-means cluster analysis, attachment styles were evaluated as both secure and unsecure. Dating violence was evaluated by prevalence and chronicity scoring and severity degrees. Parenting styles were evaluated as dimensional and categorical. The results indicate that there is a positive relation between unsecure attachment style and injury. On the other hand, secure attachment style has a positive relation with authoritative and permissive parenting styles for fathers, but only permissive style for mothers. Gender differences were only found in sexual violence. Being a victim of the sexual violence is found to be negatively associated with the warmth of mothers and fathers and positively associated with authoritarian mothers. Moreover, being a sexual violence perpetrator was found to be associated with the fathers who were described in control dimension.

Keywords: dating violence, attachment styles, parenting styles

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
TEŞEKKÜR iv
ÖZ v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
TABLOLAR LİSTESİ xii
ŞEKİLLER LİSTESİ xiii
KISALTMALAR xiv
SİMGELER xv
ÖZGEÇMİŞ xvi
1. GİRİŞ 1
1.1. Flört Şiddeti 4
1.1.1. Flört, Flört Şiddeti Tanımı ve Flört Şiddeti Türleri 4
1.1.1.1. Fiziksel Şiddet ve Yaygınlığı 8
1.1.1.2. Psikolojik Şiddet ve Yaygınlığı 9
1.1.1.3. Cinsel Şiddet ve Yaygınlığı 11
1.1.2. Cinsiyet 12
1.1.3. Kişisel – Kültürel – Sosyal Boyutlar 14
1.1.4. Türkiye Genelinde Flört Şiddeti Üzerine Yapılmış Araştırmalar 17
1.2. Flört Şiddeti Üzerine Teoriler 19
1.2.1. Sosyal Öğrenme Teorisi 19
1.2.2. Bağlanma Teorisi 23
1.2.2.1. Bağlanma Teorisi ve Flört Şiddeti 26
1.3. Çocuk Yetiştirme Stilleri 29

1.3.1. Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Bağlanma 34
1.3.2. Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Flört Şiddeti 35
1.4. Araştırmanın Amacı 36
1.5. Araştırmanın Önemi 36
1.6. Araştırmanın Hipotezleri 37
2. YÖNTEM 38
2.1. Araştırma Modeli 38
2.2. Evren ve Örneklem 38
2.3. Veri Toplama Araçları 38
2.3.1. Aydınlatılmış Onam Formu 39
2.3.2. Kişisel Bilgi Formu 39
2.3.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE II) 39
2.3.4. Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (ÇYSÖ) 41
2.3.5. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (CTS 2) 42
2.4. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması 44
3. BULGULAR 46
3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular 46
3.2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Ölçeği Kümeleme Analizi 48
3.3. Demografik Bilgilere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler 49
3.4. Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistikleri 56
3.5. Flört Şiddetinin Süreğenlik ve Prevalans Puanları ile Cinsiyet için Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi 61
3.6. Çocuk Yetiştirme Stillerinin Anneler ve Babalar ile Karşılaştırılması için Uygulanan Çaprazlama ve Ki-Kare Testi 63

3.7. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutları ve Çocuk Yetiştirme Stillerinin Boyutsal ve Kategorik Olarak Değerlendirilmesi 64

3.8. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutlarına Uygulanan Korelasyon Analizi 67

3.9. Bağlanma Stilleri ile Flört Şiddeti Prevalans Değerleri için Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi 69

3.10. Bağlanma Stilleri ile Şiddetin Derecelerine Uygulanan Çaprazlama ve Ki-Kare Testi 70

3.11. Bağlanma Stilleri ile Çocuk Yetiştirme Stilleri Alt Boyutlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi 74

3.12. Bağlanma Stilleri ile Dörtlü Çocuk Yetiştirme Stilleri için Uygulanan Çaprazlama ve Ki-Kare Testi 75

4. TARTIŞMA 77

4.1. Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi 77

4.1.1. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi 77

4.1.2. Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi 78

4.1.3. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi 79

4.2. Flört Şiddetinin, Demografik Bilgilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Değerlendirilmesi 79

4.3. Flört Şiddetinin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirilmesi 84

4.4. Çocuk Yetiştirme Stillerinin Boyutlar ve Stiller Olarak Anneler ve Babalar için Değerlendirilmesi 86

4.5. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutlarının Çocuk Yetiştirme Stillerine Göre Değerlendirilmesi 87

4.6. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutlarının Kendi İçinde Değerlendirilmesi 89
4.7. Bağlanma Stilleri ile Flört Şiddeti Prevalans Değerlerinin ve Şiddet Derecelerinin Değerlendirilmesi 90
4.8. Bağlanma Stilleri ile Çocuk Yetiştirme Stillerinin Değerlendirilmesi 93
4.9. Sonuç 95
4.10. Sınırlılıklar ve Öneriler 97
EKLER 99
Ek – 1: Aydınlatılmış Onam Formu 99
Ek – 2: Kişisel Bilgi Formu 100
Ek – 3: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE II) 102
Ek – 4: Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (ÇYSÖ) 106
Ek – 5: Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği 2 (CTS 2) 110
KAYNAKÇA 116

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımının Frekans ve Yüzdelik Tablosu
Tablo 3.2. Katılımcıların Yaşlarına Ait Betimleyici İstatistikler
Tablo 3.3. Katılımcıların Eğitim Durumuna Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu
Tablo 3.4. Katılımcıların Ekonomik Düzeyine Ait Frekans ve Yüzdelik Tablosu
Tablo 3.5. Katılımcıların İlişki Durumlarına Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu
Tablo 3.6. Katılımcıların İlişki Sürelerine Yönelik Betimleyici İstatistikler
Tablo 3.7. Katılımcıların Son 12 Ay İçerisindeki Alkol Kullanımına Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu
Tablo 3.8. Dörtlü Bağlanma Modeline Yönelik Kümeleme Analizi Verileri
Tablo 3.9. İki Boyutlu Bağlanma Modeline Yönelik Kümeleme Analizi Verileri
Tablo 3.10. İki Boyutlu Bağlanma Modeline Göre Katılımcı Sayıları
Tablo 3.11. Katılımcıların Eğitim Durumları ile CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarının Karşılaştırılması
Tablo 3.12. Katılımcıların Ekonomik Durumları ile CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarının Karşılaştırılması
Tablo 3.13. Katılımcıların İlişki Süreleri ile Flört Şiddeti Faili Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular
Tablo 3.14. Katılımcıların İlişki Süreleri ile Flört Şiddeti Kurbanı Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular
Tablo 3.15. Katılımcıların Yaşı ile Flört Şiddeti Faili Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular
Tablo 3.16. Katılımcıların Yaşı ile Flört Şiddeti Kurbanı Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular
Tablo 3.17. Katılımcıların Alkol Kullanımı ve Flört Şiddeti
Tablo 3.18. YİYE II Ölçeği Alt Boyut Ortalamaları
Tablo 3.19. ÇYSÖ İki Alt Boyutundan Alınan Puan Ortalamaları
Tablo 3.20. Katılımcıların Algıladıkları Kategorik Çocuk Yetiştirme Stillerine Ait Bilgiler

Tablo 3.21. CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarından Alınan Süreğenlik Puan Ortalamaları
Tablo 3.22. CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarından Alınan Prevalans Puan Ortalamaları
Tablo 3.23. Katılımcıların Prevalans Puanlarına Göre Şiddetin Görülme Oranları
Tablo 3.24. Şiddetin Derecelerine Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu
Tablo 3.25. Cinsiyet ve Flört Şiddetinin Süreğenlik Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi
Tablo 3.26.Cinsiyet ve Flört Şiddetinin Prevalans Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi
Tablo 3.27. Algılanan Çocuk Yetiştirme Stillerinin Anneler ve Babalar için Karşılaştırılması
Tablo 3.28. CTS2 Ölçeğinin Alt Ölçeklerinin Fail Boyutu ile ÇYSÖ Boyutsal Durumlarının Karşılaştırılması
Tablo 3.29. CTS2 Ölçeğinin Alt Ölçeklerinin Kurban Boyutu ile ÇYSÖ Boyutsal Durumlarının Karşılaştırılması
Tablo 3.30. CTS2 Ölçeğinin Kendi Alt Boyutları Düzeyinde Değerlendirilmesi
Tablo 3.31. Bağlanma Stilleri ile CTS 2 Ölçeği Alt Boyutları için Yürütülen ANOVA Değerleri
Tablo 3.32. Bağlanma Stilleri ile Şiddet Uygulamanın Dereceleri Çaprazlama ve Ki-Kare
Tablo 3.33. Bağlanma Stilleri ile Şiddete Maruz Kalma Dereceleri Çaprazlama ve Ki-Kare
Tablo 3.34. Bağlanma Stilleri ve ÇYSÖ'nün Anneler ve Babalar için Alt Boyutların Değerlendirilmesi
Tablo 3.35. Bağlanma Stilleri ve Anneler için Algılanan Dörtlü Çocuk Yetiştirme Stillerinin Değerlendirilmesi
Tablo 3.36. Bağlanma Stilleri ve Babalar için Algılanan Dörtlü Çocuk Yetiştirme Stillerinin Değerlendirilmesi

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Kategorik Dörtlü Bağlanma Modeli
Şekil 1.2. Çocuk Yetiştirme Stillerine Ait Kategorik Model

KISALTMALAR

CDC	:	Centers for Disease Control and Prevention (Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri
CTS 2	:	Conflict Tactics Scale 2 (Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği)
ÇYSÖ	:	Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği
ECR	:	Experiences in Close Relationships
ECR - R	:	Experiences in Close Relationships – Revised
YİYE II	:	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

SİMGELER

Ort	:	Ortalama
SS	:	Standart Sapma
SH	:	Standart Hata
N	:	Toplam Sayı
p	:	Anlamlılık Düzeyi
r	:	Korelasyon Katsayısı
%	:	Yüzdelik Değer
X^2	:	Ki-Kare Katsayısı

ÖZGEÇMİŞ

Tuğçe Uysal Venema

Psikoloji Anabilim Dalı

Eğitim

Derece	Yıl	Okul
Yüksek Lisans	2015 – 2018	Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji
Lisans	2007 – 2013	Yeditepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji
	Güz 2011	Erasmus University Rotterdam
Lise	2003 – 2007	Sekine Evren Anadolu Lisesi

İş

Yıl	Görev	Kurum
2016 – 2017	Psikolog	Modafen Koleji
2013 – 2015	Psikolog	Modafen Koleji

Dernek Üyelikleri

Yıl	Kurum
2018 –	British Psychological Society
2016 –	Lacancı Forum Türkiye Psikanaliz Derneği – FCL Turquie
2015 –	Türk Psikologlar Derneği

Alınan Burs ve Ödüller

Yıl	Burs
2007 – 2013	%100 YÖK bursu

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: Salihli, 1989

Cinsiyet: Kadın

E-posta: tugceuysalvenema@gmail.com

1. GİRİŞ

Bir kişinin kendine, başka bir kişiye, topluma ya da bir gruba karşı, yaralanmayla, ölümle, psikolojik ve gelişimsel zararla sonuçlanabilecek şekilde kasti olarak fiziksel güç ve kuvvet kullanması, tehditte bulunması olarak tanımlanmakta olan şiddet, insanlık tarihi boyunca insanların yaşam deneyimlerinin bir parçası olmuştur. Her yıl, bir milyondan fazla insan şiddet dolayısıyla hayatını kaybetmekte, birçok insan da ölümcül olmayan yaralar almaktadır. Şiddet, 15-44 yaş arası insanların hayatlarını kaybetmelerinde önde gelen nedenler arasında gösterilmektedir (Krug ve ark., 2002).

Flört şiddeti ise şiddetin birçok türünden sadece bir tanesidir (Krug ve ark., 2002). Toplum sağlığını yakından ilgilendiren, kişiler üzerinde bıraktığı kısa ve uzun süreli muhtemel etkileri ve çok yüksek görülme oranlarıyla son yıllarda önemli toplumsal sorunlar arasında gösterilen, ciddi bir sosyal problemdir (Chase, 2002; Harned, 2002; Kaura ve Lohman, 2007; Krug ve ark., 2002; Luthra ve Gidycz, 2006; O'Keefe, 2005). Romantik ilişki içinde bulunan kişilerden birinin, diğerine kasıtlı olarak saldırganlıkta bulunması olarak bilinen flört şiddeti, fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet olmak üzere üç türde görülmektedir (Anderson ve Danis, 2007; Rubio-Garay, López-González, Carrasco ve Amor, 2017).

Flört şiddeti kişiler üzerinde, kişilerin yaralanması, ölmesi gibi kısa süreli etkilerin yanı sıra özgüven azalması, intihar düşünceleri ve girişimleri, depresyon, kaygı bozuklukları, öfke patlamaları, alkol, sigara kullanımı, yeme bozuklukları gibi ciddi uzun dönem etkiler bırakmaktadır (Avşar-Baldan ve Akış, 2017; Amerika Birleşik Devletleri Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri [CDC], 2016).

Flört şiddeti alanında yapılan çalışmalarda, kişilerin içinde bulundukları romantik ilişkilerin yapısını ve flört şiddetini açıklamak adına genellikle bağlanma teorisine ve sosyal öğrenme teorisine başvurulduğu görülmektedir (Jackson, 1998; Shorey, Cornelius ve Bell, 2008; Ulloa, Martinez-Arango ve Hokoda, 2014).

Bağlanma, bebeklerin birincil bakım veren kişilerle arasındaki erken dönem ilişkilerinin, kişilerin gelecekte de kuracakları ilişki türleri, kendilik algıları, ileride eşlerine

yönelik davranışları ve aynı zamanda kendileri birer ebeveyn olduklarında çocuklarına yönelik davranışları üzerinde etkili olduğu öne sürülen, sosyal davranışlardır (Bowlby, 1969). Romantik ilişkilerin de bir bağlanma süreci olduğu belirtilmekte; kişilerin erken dönemlerinde bağlanma figürüyle kurdukları bağlanma ilişkisinin, romantik ilişki içerisinde birlikte olunan kişiye yönelik bağlanma ilişkisinde de belireceği öne sürülmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Bu nedenle, güvenli ve güvensiz bağlanma stillerinin, flört ilişkileri içerisinde görülen şiddet davranışlarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda, güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin flört ilişkisi içerisinde birlikte oldukları kişilere daha fazla şiddet davranışında bulundukları (Bookwala ve Zdaniuk, 1998; Ulloa ve ark., 2014) ve birlikte oldukları kişilerin şiddet davranışlarında maruz kaldıkları (Bonache, Gonzalez-Mendez ve Krahé, 2017; Bookwala ve Zdaniuk, 1998) sonuçlarına ulaşılmıştır.

Flört şiddetinin açıklanması adına kullanılan teorilerden bir diğeri ise sosyal öğrenme teorisidir. Sosyal öğrenme sisteminde yeni davranışların, doğrudan tecrübelenen deneyimlerle, diğer kişilerin gözlemlenmesiyle, onların davranışlarının benimsenmesiyle, taklit edilmesiyle ve aynı zamanda davranışların pekiştirilmesinde meydana gelen farklılıklarla şekillendiği belirtilmektedir (Bandura, 1971). Şiddetin öğrenilen bir olgu olduğu ve ebeveynleri arasındaki şiddete tanık olmuş ve/veya bizzat bu şiddete maruz kalmış kişilerin, şiddetle karşılaşmamış kişilerle karşılaştırıldığında, daha sonra kendi flört ilişkileri içerisinde kurban ve/veya fail olarak rol almaya, şiddet davranışlarını normalize etmeye, anlamlandırmaya, haklı çıkaracak sebepler üretmeye, bu davranışları benimseyerek taklit etmeye ve/veya bu tür davranışları tolere etmeye yatkın oldukları ve şiddetin işlevsel olduğuna, pekiştirilecek bir davranış olduğuna, hoşnut olunmayan durumlarda şiddete başvurulabileceğine, şiddetin problemleri çözmekte yardımcı olduğuna dair bir algıya sahip oldukları belirtilmektedir (Anderson ve Kras, 2005; Bandura, 1973; Kalmuss, 1984; O'Keefe, 1998; Shorey ve ark., 2008).

Kişilerin gelişiminden, davranışlarından, ilişkilerinden bahsederken aslında onların yetişmesinde büyük rol oynayan ebeveynlerden de sıklıkla söz edilmektedir. Bu doğrultuda çocuk yetiştirme stilleri de ele alınmaktadır. Ebeveynlerin, bir çocuğa nasıl bakılması, bir

çocuğun nasıl eğitilmesi ve nasıl yetiştirilmesi gerektiğine yönelik tutumları ve davranışları çocuk yetiştirme stilleri olarak adlandırılmaktadır (Darling ve Steinberg, 1993; Doinita ve Maria, 2015). Çocuk yetiştirme stillerinin, davranış problemleriyle (Querido, Warner ve Eyberg, 2002); tartışmaya yaklaşım şekilleriyle (Miller, Dilorio ve Dudley, 2002); psiko-sosyal yeterlilik, akademik başarı, stres, uygunsuz davranışlar ve madde kullanımıyla (Steinberg ve ark., 1994); alkolle (Patock-Peckham, Cheong, Balhorn ve Nagoshi, 2001) ve bağlanma stilleriyle (Neal ve Frick-Horbury, 2001; Sümer ve Güngör, 1999a) ilişkili olduğu bilinmektedir.

Flört şiddeti alanında yapılan ilk çalışmaya kadar şiddet konusunun sadece aile içi şiddet araştırmalarıyla sınırlı kaldığı ve aile içerisinde şiddet araştırmalarının ise genellikle eşe yönelik şiddete ve çocuk istismarına odaklandığı görülmektedir (Makepeace, 1981). Makepeace tarafından yürütülen çalışma sonrasında flört ilişkilerinde görülen saldırganlık ve şiddet konusunun birçok araştırmacının dikkatini çektiği, giderek artan bir ilgiyle birçok çalışmanın ilgi odağı haline geldiği, flört şiddeti alanına yönelik çalışmaların artmasıyla beraber literatüre sayısız katkıda bulunulmasının yanı sıra, bu konunun birçok anlaşmazlığı da beraberinde getirdiği görülmektedir (Jackson, 1999; Miller, 2011).

Yetişkinler arasında flört şiddetinin yaygınlığının belirlenmesi üzerine yapılan çalışmaların yürütülmesi, tekrarlanması, anlaşılması üzerine birtakım zorluklar bulunmaktadır (Ismail, Berman ve Ward-Griffin, 2007). Literatür üzerinde birçok anlaşmazlığa yol açan konuların genellikle flört kavramı, ilişki türleri, flört ilişkisi yaşayan bireylerin cinsiyetleri ile ilgili olduğu ve bu konuların literatür alanında karşılaşılan eksiklikler olduğu görülmektedir (Jackson, 1999; Jennings ve ark., 2017; Lewis ve Fremouw, 2001). Bu eksiklikler nedeniyle araştırmaların sonuçlarının, flört şiddetinin görülme oranlarının, kurbanla ya da faille ilişkili risk faktörlerinin cinsiyete, ilişki türlerine göre ilişkilendirilmelerinin, hangi cinsiyetin daha çok flört şiddetinde kurban, fail ya da hem kurban hem fail olduklarının da bu doğrultuda fazlasıyla çeşitlendiğiyle karşılaşılmaktadır (Jennings ve ark., 2017; Shorey ve ark., 2008). Literatürde, flört şiddeti çalışmalarına dahil edilen katılımcıların yaşları da genellikle önemli sınırlılıklar arasında gösterilmektedir (Jennings ve ark., 2017). Aslında, birçok araştırmada sadeliğinden dolayı

Sugarman ve Hotaling'in flört şiddeti tanımının kabul edilmesinin yanında, bu tanımda özellikle belirli bir yaş aralığı verilmemesine rağmen flört kavramının literatürde genellikle gençler ve genç yetişkinler için kullanılmaktadır (Lewis ve Fremouw, 2001; O'Keefe, 1997; 1998). Üniversitelerin, flört şiddetinin meydana geldiği başlıca yerlerden olduğunun düşünülmesi üniversite gençliğine odaklanılmasına neden olabilmektedir (Carr ve VanDeusen, 2002). Yapılan araştırmalarda, genellikle lise ve üniversite öğrencilerinden yani ergenlik döneminde olan gençlerden ya da genç yetişkinlerden bilgi toplandığı, bu yaş grubuna odaklanıldığı ve bu nedenle azınlık grupların, düşük sosyo-ekonomik seviyeyi temsil eden bireylerin, üniversite öğrencilerine odaklanılmasından dolayı daha genç ve daha yaşlı olan katılımcıların ihmal edildiği görülmektedir (O'Keefe, 1997; Shorey ve ark., 2008; Jennings ve ark., 2017). İlerleyen zamanla birlikte, artık insanların evlenmeden önce uzun bir süre boyunca flört ilişkisi yaşadıkları bilinmektedir (Burke, Stets ve Pirog-Good, 1998). Bu nedenle, yürütülen bu çalışmada 18 yaş ve üzeri her katılımcının bilgileri kullanılacak; literatür alanında karşılaşılan eksiklikler, bu çalışmada detaylı bir şekilde incelenecektir. Çalışmanın devam eden bölümlerinde flört ve flört şiddetinin tanımı, flört şiddeti türleri, görülme oranları, flört şiddetinin kişisel, kültürel, sosyal boyutları, flört şiddetine yönelik teoriler, Türk örneklemi üzerinde yürütülen çalışmalar, flört şiddetinin bağlanma stilleriyle ve çocuk yetiştirme stilleriyle arasındaki bağlantılar ele alınacaktır.

1.1.Flört Şiddeti

1.1.1. Flört, Flört Şiddeti Tanımı ve Flört Şiddeti Türleri

Yetişkinler arasında flört şiddetinin yaygınlığının belirlenmesi üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde, genel olarak kabul edilmiş bir flört ve şiddet tanımının olmaması, çalışmaların yürütülmesi, tekrarlanması, anlaşılması üzerinde birtakım zorluklara neden olmaktadır (Ismail ve ark., 2007). Araştırmacılar tarafından birçok farklı tanımın kullanılması, çiftler arasındaki şiddetin dışavurumunun, şeklinin, işlevinin, ciddiyetinin de çeşitlenmesi anlamına gelmektedir (Shorey ve ark., 2008). Flört teriminin yeterli şekilde açıklanamamış olmasından dolayı bu kavramın çok geniş bir yelpaze içerisinde kullanıldığı görülmektedir fakat aslında kavramlar hakkında anlaşılabilir, net tanımlamalar yapılabilmesinin, bilim alanında çalışan kişiler arasındaki iletişimin daha

doğru bir şekilde sağlanmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir (Emery, 1989; Sugarman ve Hotaling, 1989).

Bu doğrultuda, öncelikle flört kavramının tanımının verilmesi doğru olacaktır. Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında birçok tanımla karşılaşılmaktadır. Örneğin, Thompson (1986) tarafından flört, çıkmayla ve/veya eş seçme süreciyle ilgili ilk buluşmaları, grupça görüşmeleri, kısa süreli, geçici ilişkileri, düzenli bir ilişkiyi ya da evliliğe giden bir ilişkiyi kapsayan herhangi bir sosyal etkileşim olarak tanımlanırken, bu tanımlamaya homoseksüel ve heteroseksüel ilişkiler dahil edilmiştir. Sonrasında Muehlenhard ve Linton (1987) tarafından flört, karşı cins ile planlanmış sosyal aktivite olarak tanımlanmıştır. Burada homoseksüel ilişkiler tanım dışı bırakılmış ve heteroseksüel ilişki türüne odaklanılmıştır. Sonrasında ise Sugarman ve Hotaling (1989) tarafından flört süreci, gelecekte olabilecek bir ilişkinin, duygusal bağlanmanın ve/veya cinsel yakınlığın olma olasılığını arttırabilecek, iki tarafın da karşılıklı olarak birbirini mutlu edeceği aktiviteleri temel alan ikili bir etkileşim olarak açıklanmıştır. Harned (2002) ise Thompson (1986) gibi flörtü, kişilerin, bir kez görüşülen ilişkilerden, uzun süreli ilişkilere kadar herhangi bir ilişki içinde olmaları olarak tanımlamıştır. Bu tanımın içerisine hem aynı cins hem de karşı cins bireylerin ilişkilerini dahil etmiştir. Straus (2004b), flörtü, ilişki içindeki taraflardan biri bu ilişkiyi bitirene kadar ya da aralarında evlilik, nişanlılık gibi daha ciddi bir ilişki kurulana kadar tarafların, ilişkilerini devam ettirmeye yönelik niyetlerle sosyal etkileşimde ve ortak yapılan aktiviteler içerisinde bulunmalarını içeren ikili, karşılıklı bir ilişki olarak tanımlamıştır. Murray ve Kardatzke (2007) ise flörtü, evli, nişanlı ya da benzer şekilde ciddi bir ilişki içerisinde olmayan iki bireyin arasındaki arkadaşlıktan öte, duygusal, romantik ve/veya cinsel yakınlığı içeren bir ilişki türü olarak tanımlamışlardır. Sugarman ve Hotaling (1989), Thompson (1986) ve Harned (2002) gibi, Murray ve Kardatzke'nin (2007) de benimsedikleri flört tanımının içerisine, birçok araştırmacının sadece heteroseksüel çiftleri ele almasının aksine hem heteroseksüel çiftler hem de eşcinsel çiftler dahil edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin büyük bir çoğunluğunu oluşturduğu yabancı literatürün büyük bir bölümünde, flört kelimesinin İngilizce karşılığı olan "dating"

kelimesinin kullanıldığı görülmektedir. Fakat bu kelimenin kullanımı, yaygınlığı, bilinirliği, kültüre uyuşu ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Bu doğrultuda Barter (2009), İngiltere örneklemi için "dating" kelimesinin uygun olmadığını, İngiltere gençliğinin bu kelimeyi kullanmadığını hatta belki de bu kelimeye hiç aşina olmadıklarını dile getirmiştir. "Dating" kelimesinin gençliğin yaşadığı birbirinden farklı birçok ilişkiyi ya da yakınlaşmayı kapsamayan ve bir ilişkinin flört olarak adlandırılabilmesi için belli bir seviyeyi geçmesi gerekirmiş gibi bir izlenim uyandıran bir kelime olarak yansıtmıştır. Bu kelime yerine "partner istismarı" ve "partner şiddeti" terimlerinin kullanılmasını önermiştir. Benzer bir şekilde Hickman (2004) de bölgelere ya da etnik kökenlere göre gençlerin kullandığı kelimelerin farklılaştığını dile getirmiştir. Türkiye'de yürütülen çalışmalarda ise Amerika'daki kullanıma benzer bir şekilde flört kelimesinin kullanıldığı görülmektedir (Örn: Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008; Schuster, Krahé ve Toplu-Demirtaş, 2016; Toplu-Demirtaş, Hatipoğlu-Sümer ve White, 2013).

Flört üzerine birçok farklı tanım bulunmasına rağmen, bu çalışmada, evlilik harici bütün ilişkileri kapsaması, eşcinsel bireylerin de ilişkisinin flört olarak kabul edilmesi, iki kişinin arasında karşılıklı gerçekleşen bütün flört davranışlarını içermesi dolayısıyla Harned (2002) tarafından yapılan tanım kabul edilmektedir.

Flört kavramı üzerine çeşitli tanımların bulunmasının yanında aynı şekilde flört şiddetinin de literatürde birçok farklı şekilde tanımlandığı görülmektedir. Sugarman ve Hotaling (1989) tarafından flört şiddeti, ikili ilişkide flört süresince evli olmayan en az bir tarafın, diğer tarafı fiziksel şiddet davranışlarıyla tehdidi ya da diğer tarafa kötü bir davranışta bulunması olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamadan, aralarındaki anlaşmazlığı çözmeye gayret etmeyen boşanmış çiftlerin ve evli çiftlerin çıkartıldığı; ilk buluşmadan, birlikte yaşamaya ve nişanlılığa kadar devam eden değişik türdeki ilişkilerin eklendiği görülmektedir (Sugarman ve Hotaling, 1989). Sugarman ve Hotaling'in (1989) flört şiddeti tanımı heteroseksüel ilişkileri kapsadığı gibi homoseksüel ilişkileri de kapsamaktadır. Flört şiddeti, Sugarman ve Hotaling (1989) öncesinde ise Puig (1984) tarafından, flört ilişkisi içerisindeki bir partnerin, diğer partnere yönelik fiziksel saldırganlık davranışları olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma heteroseksüel ve homoseksüel ilişkileri dahil ettiği gibi, failin

kadın ya da erkek olabileceğini de belirtmiştir. Sonrasında Thompson (1986), flört ilişkisi içerisindeki şiddeti, flört etme ve/veya eş seçmeye yönelik ilişkiler sırasında, diğer partnere yönelik fiziksel ve/veya sözel istismara yönelik davranışlarda bulunulması ve/veya bu davranışlarda bulunulacağıyla tehdit edilmesi olarak açıklamıştır. Ardından Carlson'ın (1987) flört şiddetine yönelik tanımlaması gelmiştir. Bu tanımlamada, evli olmayan fakat romantik bir ilişki içerisinde bulunan bireylerin ilişkisinde görülen şiddet olarak flört şiddeti tanımlanmıştır. Flört şiddeti, Ely, Dulmus ve Wodarski (2002) tarafından, romantik ilişki içerisinde olan bireylerin, fiziksel saldırılarda ya da yaralanmalara neden olabilecek davranışlarda bulunarak birlikte oldukları kişiye zarar vermeleri olarak tanımlanmaktadır. Yaralanmalar sadece fiziksel yaralanmalarla sınırlı bırakılmamış; psikolojik ve duygusal istismar ve sözel şiddeti de bu grubun içine alınmıştır. Tanımlamalarını Sugarman ve Hotaling (1989) tarafından yapılan tanımın üzerine kurmuşlardır. Bu tanıma, Carr ve VanDeusen (2002) ısrarlı takip etme/izleme davranışını ekleyerek flört şiddeti tanımını, fiziksel, cinsel, psikolojik saldırganlık ve ısrarlı takip etme/izleme davranışları olarak genişletmişlerdir. Murray ve Kardatzke (2007), flört şiddetini, Sugarman ve Hotaling'in (1989), bir ilişki içerisinde bulunan iki kişiden birinin bir diğer kişiye yönelik acı verme ya da yaralama amacı güden, fiziksel güç veya kısıtlamanın/baskılamanın kullanması ya da kullanacağıyla tehdit etmesi tanımını benimsemişlerdir. Aynı zamanda bu tanımı, Carr ve VanDeusen'ın (2002) ve Charkow ve Nelson'ın (2000) tanımından yola çıkarak cinsel ve psikolojik istismar kavramlarını ekleyerek genişletmişlerdir. Anderson ve Danis (2007) ise, flört şiddetini, evli olmayan bir çiftten, bir tarafın, diğer tarafa karşı fiziksel, cinsel, sözel istismarda/tacizde bulunması ya da diğer tarafı bu davranışların uygulanacağıyla tehdit etmesi olarak tanımlamışlardır. Flört ilişkisi olarak kabul edilecek ilişki türlerini ise ilk görüşmeden birlikte yaşamaya kadar, evlilik dışındaki bütün ilişkiler olarak belirlemişler ve hem heteroseksüel hem de homoseksüel ilişkileri dahil etmişlerdir. CDC (2016) tarafından ise flört şiddeti, yakın ilişki içerisinde olan iki kişinin arasında meydana gelen, fiziksel, cinsel ve/veya duygusal/psikolojik şiddet olarak tanımlanmıştır.

Bu çalışmada, flört şiddeti tanımı olarak, ilk görüşmeden birlikte yaşamaya kadar, evlilik dışındaki bütün ilişkilerin dahil edilmesi, sadece heteroseksüel değil aynı zamanda

homoseksüel ilişkiler için de geçerli olacağının belirtilmesi ve fiziksel, cinsel, psikolojik şiddetin kapsanması dolayısıyla Anderson ve Danis (2007) tarafından yapılmış olan tanım kabul edilmektedir.

Flört şiddeti kavramı, zarar verici birçok davranışı içermektedir ve cinsel saldırganlık, fiziksel istismar, psikolojik istismar ve ısrarlı takip etme/izleme davranışları flört şiddetinin yapısını oluşturmaktadır (Anderson ve Danis, 2007). Devam eden bölümde flört şiddetinin türleri incelenecektir.

1.1.1.1.Fiziksel Şiddet ve Yaygınlığı

1980 yılından itibaren birçok araştırmacının dikkatini çekerek çalışma alanına girmiş olan flört şiddeti araştırmalarında genellikle fiziksel şiddetin ele alınmış olduğu görülmektedir. Sadece fiziksel şiddetin çalışmalarda ele alınmış olması, araştırmanın daha kolay yürütülmesi ve daha sade olması gibi avantajlara sahipken diğer taraftan flört şiddeti konusunun kavranmasında yardımcı olacak diğer değişkenlerin göz ardı edilerek, araştırmanın sınırlı kalmasına neden olmaktadır (Jackson, 1999).

Birisinde fiziksel olarak duyulacak acıya veya yaralanmaya yol açma niyetiyle yürütülen ya da bu niyetle yapıldığı düşünülen davranışlar fiziksel şiddet olarak tanımlanmakta, bir eşya fırlatmak, kol burkmak, saç çekmek, tekme, yumruk ve tokat atmak, itmek, sarsmak, bıçak çekmek veya silah kullanmak, boğazlamak, duvara çarpmak, dövmek, yakmak, haşlamak gibi davranışlar da fiziksel şiddet davranışları olarak gösterilmektedir (Burke ve ark., 1988; CDC, 2016; Halpern, Oslak, Young, Martin ve Kupper, 2001; Straus, 1996).

Fiziksel şiddetin görülme oranları üzerine yapılan araştırmaların sonuçları, bu araştırmalarda değişkenler için edinilen tanımlamalar ve aynı zamanda bu değişkenlerin ölçülmesi esnasında kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarına göre değişiklik göstermektedir (Jackson, 1999).

Yapılan araştırmalar incelenecek olursa, flört şiddeti alanına yön veren ilk çalışma olarak, Makepeace'in çalışması dikkati çekecektir. Katılımcıların %21'inin kişisel olarak

en az 1 kez fiziksel şiddete maruz kaldığına, katılımcıların %61'inin ise aynı zamanda şiddet durumu içerisinde olan başka kişiler tanıdığına yönelik ilgi uyandırıcı sonuçlara ulaşılmasıyla flört şiddeti çalışmaları başlamıştır (Makepeace, 1981).

Çalışmalarda fiziksel şiddet uyguladığını söyleyen erkek katılımcıların %21 ile %37 arasında, kadın katılımcıların ise %27 ile %37 arasında değiştiği; fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten erkek katılımcıların %21 ile %49, kadın katılımcıların ise %21 ile %32 arasında değiştiği görülmektedir (Arias, Samios ve O'Leary, 1987; Harned, 2002; Hines ve Saudino, 2003; Jenkins ve Aubé, 2002; Magdol ve ark., 1997; Muñoz-Rivas, Gómez, O'Leary ve Lozano, 2007; White ve Koss, 1991).

Birçok farklı ülkeden katılımcı ile yürütülen, çok uluslu çalışmalarda ise fiziksel şiddet davranışlarında bulunma oranlarının %17 ile %45 arasında değiştiği (Straus, 2004b); şiddet davranışlarına maruz kalma oranlarının ise %14 ile %39 arasında değiştiği tespit edilmiştir (Chan, Straus, Brownridge, Tiwari ve Leung, 2008). Çok uluslu çalışmalar olarak yürütülen Straus (2004b) ve Chan ve arkadaşlarının (2008) çalışmalarının, birbirine çok yakın sonuçlar elde etmesi ve farklı ülkelerde yapılan çalışmaların da yüksek oranlarda flört şiddeti sonuçlarına ulaşması, flört şiddetinin sadece sanayileşmiş Batı toplumlarıyla sınırlı kalmadığı, bütün ulusları ilgilendiren bir sorun olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

1.1.1.2.Psikolojik Şiddet ve Yaygınlığı

Kişilerde genellikle korku duygusunu ortaya çıkartacak, duygusal zarara yol açacak, kişilerin istismarcı partnerine bağımlılık durumunu arttıracak zorlayıcı davranışlarda bulunulması ya da bu davranışlarda bulunulup, zarar verileceğiyle ilgili tehdit davranışları gösterilmesi psikolojik/duygusal istismar olarak adlandırılmaktadır (Murphy ve Hoover, 1999). Psikolojik ve duygusal şiddet, partnerine isim/lakap takmayı, zorbalık yapmayı, partnerini ayrılmakla ya da başka nedenlerle tehdit etmeyi, utandırmayı, küçük düşürmeyi, eleştirmeyi, suçlu hissettirmeyi, kötü hissettirecek şeyler söylemeyi, sözlerle saldırmayı, küfür etmeyi, diğer insanların önünde kişiye saygısızca davranmayı, kontrol etmeyi, tanıdıklarından uzak tutmayı içermektedir (CDC, 2016; Cyr, McDuff ve Wright, 2006; Halpern ve ark., 2001). Psikolojik şiddet davranışları, fiziksel şiddet davranışlarının kişinin

bedenine zarar vermesinin aksine kişilerin duygusal olarak iyi olma hallerine, kendiyle ilgili düşüncelerine, kendilik algısına zarar vermektedir (Murphy ve Hoover, 1999). Yakın yetişkin partner ilişkilerinde görülen, partnerini duygusal olarak yaralama, baskı altında tutma, kontrol etme, tehdit etme, onun gözünü korkutma, ona psikolojik olarak zarar verme, öfke gösterme gibi amaçlara hizmet eden sözel ve zihinsel yöntemleri psikolojik saldırganlık davranışları olarak tanımlanmaktadır (Barter, 2009; Follingstad, 2007). Aynı zamanda kişilerin, birlikte oldukları kişilerin kimlerle iletişim halinde olduğunu gözetlemeleri, takip etmeleri, sürekli partnerinin nerede olduğuyla, ne yaptığıyla ilgili kendisine bilgi vermesi konusunda ısrarcı olması gibi ısrarlı takip etme, izleme, gözetleme davranışları da psikolojik istismar davranışları arasında gösterilmektedir. Cep telefonları ve sosyal ağlar bu davranışlar esnasında kullanılan araçlar olabilmektedir (Offenhauer, 2011). Israrlı takip etme/izleme davranışları yüz yüze veya elektronik ortamda gerçekleşebilen, birlikte olunan kişinin korkmasına neden olabilecek rahatsız edici davranışları ve tehditleri içermektedir. Partnerinin rızası dışında onun cinsel içerikli fotoğraflarını paylaşmak, sürekli mesaj atmak ısrarlı takip etme/izleme davranışlarına örnek olarak gösterilebilir (CDC, 2016).

Psikolojik şiddetin, flört şiddetinin diğer türleriyle karşılaştırıldığında anlaşılmasının, tanımlanmasının, araştırılmasının daha zor olduğu görülmektedir (Barter, 2009). Bu zorluğun yanında, yapılan araştırmalar incelendiğinde psikolojik şiddet oranlarının çok yüksek bulunduğu görülmektedir. Örneğin; Magdol ve arkadaşları (1997) tarafından yapılan çalışma sonucunda kadın katılımcıların %94.6'sının, erkek katılımcıların ise %85.8'inin birlikte oldukları kişiye karşı psikolojik şiddet davranışlarında bulundukları sonucuna ulaşılmıştır. Psikolojik şiddet kurbanı olan katılımcı sayısının da sözel şiddet faili olan katılımcı sayısı gibi çok yüksek olduğu bulunmuştur. Bu oran, kadınlar tarafından %83.8, erkekler tarafından ise %89.7 olarak raporlanmıştır. Benzer şekilde bir diğer araştırmada kadınların %82'sinin, erkeklerin ise %87'sinin flört ilişkisi içinde bulundukları partneri tarafından psikolojik saldırıya maruz kaldıklarını sonucuna ulaşılmıştır (Harned, 2002).

Genel olarak yapılan araştırmalarda psikolojik saldırgan davranışlarda bulunma oranlarının %82 ile %90.6 arasında değiştiği; psikolojik saldırıya maruz kalma oranlarının ise %80 ile %85.9 arasında değiştiği sonucuna ulaşılmıştır (Cyr ve ark., 2006; Hines ve Saudino, 2003; Jenkins ve Aubé, 2002). Psikolojik şiddetin çok yüksek oranlarda görüldüğü bu araştırmaların yanı sıra, White ve Koss (1991), psikolojik şiddet türünün, genel olarak fiziksel şiddet türünden çok daha yüksek oranlarda görüldüğünü belirtmişlerdir.

Psikolojik saldırganlık davranışlarına genellikle fiziksel saldırganlık davranışlarının eşlik ettiği, psikolojik saldırganlık davranışlarının, fiziksel saldırganlık davranışlarının öncüsü olduğu düşünülmektedir (Hines ve Saudino, 2003; O'Leary, Malone ve Tyree, 1994; O'Leary ve Slep, 2003). Bu doğrultuda Hines ve Saudino (2003) tarafından yürütülen çalışma sonrasında elde edilen, bireylerin psikolojik saldırı kurbanı ve/veya faili olmasının, fiziksel saldırı kurbanı ve/veya faili olmalarıyla bağlantılı olduğu ve aynı zamanda fiziksel saldırganlık davranışlarının, psikolojik saldırganlık davranışlarıyla birlikte gerçekleştiğini sonuçları bu açıklamayı destekler niteliktedir.

1.1.1.3.Cinsel Şiddet ve Yaygınlığı

Flört ilişkisi sırasında cinsel saldırganlık ve tecavüz çok yaygın görülen problemlerdir (Muehlenhard ve Linton, 1987). Straus (1996) tarafından, cinsel şiddet, kişilerin birlikte oldukları kişileri istemedikleri cinsel faaliyetlere zorlamaları olarak tanımlanmıştır. Cinselliğe zorlayıcı hareketlerin, sözel olarak ısrar etmekten, fiziksel güç kullanmaya kadar her türlü zorlayıcı davranışı içerdiği belirtilmiştir. Kişinin güç kullanarak ya da tehdit yoluyla partnerini cinsel faaliyetlere zorlaması, prezervatif kullanmadan cinsel ilişkiye zorlaması, oral ya da anal sekse zorlaması, partneri cinsel birleşmeyi istemediği halde ısrar etmesi cinsel şiddet davranışları olarak kabul edilmektedir (CDC, 2016; Stets ve Pirog-Good, 1988).

Muehlenhard ve Linton (1987) tarafından yapılan cinsel saldırganlığın üniversite öğrencileri arasında ne kadar yaygın olduğunun ve aynı zamanda kadınların istekleri dışında olmasına rağmen ne gibi cinsel davranışlara maruz kaldıklarının ölçüldüğü çalışma

sonuçlarında cinsel saldırganlığın ve ilişki içerisinde gerçekleşen tecavüzün flört ilişkisi içerisinde olan üniversite öğrencilerinde yaygın olarak görüldüğüne ulaşılmıştır. Kadın katılımcıların %77'si, erkek katılımcıların ise %57'si cinsel saldırganlık davranışları raporlarken; kadınların %14'ü yani 50 kadın katılımcı, erkeklerin %7'si yani 21 katılımcı tecavüz davranışları raporlamıştır (Muehlenhard ve Linton, 1987).

Muehlenhard ve Linton (1987) kadar yüksek oranlara ulaşılmasa da Harned (2002) tarafından yürütülen çalışmada da kadınların %39'u, erkeklerin ise %30'u flört ilişkisi içinde bulundukları partneri tarafından cinsel saldırıya maruz kaldıkları bulunmuştur.

Benzer şekilde Hines ve Saudino tarafından 2003 yılında yürütülen çalışmada, erkek katılımcıların %29'u, kadın katılımcıların %13.5'i tarafından partnerlerine cinsel saldırgan davranışlarda bulunulduğu; erkeklerin %24,5'inin, kadınların ise %24'ünün ise partnerinin cinsel olarak saldırgan davranışlarına maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Chan ve arkadaşları (2008), 15927 katılımcının verilerini kullandıkları çalışmaları sonucunda katılımcıların %20'sinin cinsel saldırgan davranışlarda bulunduğuna, %24'ünün ise bu tür davranışların kurbanı olduğuna ulaşmışlardır.

İncelenen araştırmalar sonucunda cinsel saldırganlık davranışları kurbanı ve/veya faili olma oranlarının da diğer şiddet türleri gibi yüksek oranlarda görüldüğü tespit edilmiştir.

1.1.2. Cinsiyet

Kişilerarası şiddet çalışmalarında kurbanı, failden ayırmak çok önemlidir. Yapılan çalışmalarda bu ayrımın yapılması açısından cinsiyet kavramı da ele alınmaktadır (Lewis ve Fremouw, 2000). Cinsiyet kavramı, kişilerin bireysel kimlikleri ve tutumları, diğer insanlarla sosyal etkileşimleri ve yapısal konumları üzerine çok boyutlu bir kavramdır (Anderson, 2005).

Literatürde, kadınların mı yoksa erkeklerin mi birlikte oldukları kişilere karşı daha çok şiddete başvurduklarıyla ilgili birçok anlaşmazlık bulunmaktadır (Foshee, 1996). Flört şiddetinde genellikle kadınların kurban, erkeklerin ise fail olarak ele alındığı çalışmaların

yanı sıra bir de bu görüşe karşı çıkan, flört şiddetinde iki tarafın da fail ya da kurban olabileceği görüşünü öne süren çalışmalar vardır (Archer, 2000). Bazı çalışmalarda erkeklerin kadınlardan daha fazla şiddete başvurduğu sonucuna ulaşılırken (Archer ve Ray, 1989), bazılarında kadınların ve erkeklerin benzer oranlarda şiddete başvurduğu bulunmakta (Sack, Keller v Howard,1982; White ve Koss, 1991), bazılarında ise kadınların erkeklerden daha çok şiddete başvurduğu (Foshee, 1996; Miller, 2011; Sharpe ve Taylor, 1999) belirtilmektedir.

Flört şiddetinin türlerine göre cinsiyetlerin farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği çalışmalar da bulunmaktadır. Fiziksel şiddet üzerine yürütülen çalışmaların bazılarında kadınların erkeklerden daha fazla fiziksel şiddet davranışları gösterdikleri, erkeklerin kadınlardan daha çok fiziksel şiddet davranışlarına maruz kaldıkları sonucuna ulaşılırken (Chan ve ark., 2008; Jenkins ve Aubé, 2002; Magdol ve ark., 1997; Muñoz-Rivas ve ark., 2007; Riggs, O'Leary ve Breslin, 1990); bazı çalışmalarda herhangi bir cinsiyet farkına ulaşılmamış, kadınların ve erkeklerin benzer oranlarda fiziksel saldırganlık davranışlarıyla ilişkili oldukları bulunmuştur (Burke ve ark., 1988; Hines ve Saudino, 2003; Howard, Beck, Kerr ve Shattuck, 2005; Molidor ve Tolman, 1998; White ve Koss, 1991). Psikolojik saldırganlık oranları kimi çalışmalarda kadınlar ve erkekler için eşit olarak bulunurken (Hines ve Saudino, 2003; Jenkins ve Aubé, 2002; White ve Koss, 1991), bazı çalışmalarda kadınların daha çok psikolojik saldırganlık kurbanı oldukları bulunduğu bulunmuş (Foshee, 1996); bazı çalışmalarda ise kadınların psikolojik şiddete başvurma oranlarının erkek katılımcılardan çok daha fazla olduğu ve erkek katılımcıların daha yüksek oranda kadın partnerlerinin psikolojik saldırısına maruz kaldıklarını sonucuna ulaşılmıştır (Magdol ve ark., 1997; Muñoz-Rivas ve ark., 2007). Cinsel zorlama davranışlarında bulunma oranlarının ise genel olarak erkek katılımcılar için yüksek olduğu bulunurken, cinsel zorlama davranışlarına maruz kalma oranlarının kadın katılımcılar için yüksek olduğunun bulunduğu çalışmalar mevcuttur (Burke ve ark., 1988; Chan ve ark., 2008; Foshee, 1996; Hines ve Saudino, 2003; Makepeace, 1986; Muehlenhard ve Linton, 1987).

1.1.3. Kişisel – Kültürel – Sosyal Boyutlar

İnsan, varoluşundan beri hayatında şiddetin önemli bir rol oynadığı, biyolojik, psikolojik ve sosyal tarafları olan kültürel bir varlıktır. Sosyal yapı gereği kültürel görünümlere bürünebilen şiddet kavramı, toplumların değerlerini yansıtan, birçok faktörü yapısında barındıran bir yapıdadır (Eren, 2005).

Flört şiddetinin üzerinde anlaşılmış bir tanımının olmamasına rağmen bu kavramın sosyal, etnik, sosyo-ekonomik ve ırkla ilgili bütün sınırları aştığı görülmektedir (Thompson, 1986). Flört konusuyla ilgili olan sosyal normlar ve kişiler tarafından deneyimlenen flört davranışları, kişisel farklılıklara, toplumlar arası farklılaşan sosyo-ekonomik koşullara, etnik ve ırksal farklılıklara, toplumların tarihsel dönemlerine ve kültürel durumlarına göre değişiklik göstermektedir. Diğer bir taraftan ise karşılıklı etkileşimi içermesi ve kişilerin zaman ve enerjilerini bu ilişkiler üzerine harcamaları, aslında yatırım yapmaları gibi flörtün kendi doğası gereği yapısında var olan kimi benzerlikler de bulunmaktadır (Straus, 2004b). Flört şiddeti gibi karışık bir kavramın çalışılması, çalışmaların geliştirilmesi, incelenmesi, anlaşılması, öğrenilmesi, kontrol edilmesi ve önlenebilmesi için çok yönlü bir kavram olduğunun kabul edilerek, tanımının yaş, etnik köken, cinsel yönelim gibi birçok farklı boyutu içermesi ve biyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel yaklaşımlarla incelenmesi gerektiği belirtilmektedir (Barter, 2009; Eren, 2005; Thompson, 1986). Bu noktada problem, kişisel, kültürel ve sosyal boyutlarıyla ele alınmalıdır. Flört şiddeti konusuna tek boyutlu teorik açıklamalar getirmek, flört şiddetini etkileyen risk faktörlerinden birinin üzerine odaklanmak büyük resmin gözden kaçmasına ve sadece kısmi açıklamalarla konunun açıklanmaya çalışılmasına neden olmaktadır (Barter, 2009).

Diğer bir taraftan ise Emery (1989) tarafından aile içi şiddet üzerine yazılan ve çocuk istismarına odaklanılan makalede Thompson gibi tanımın birçok faktörü içermesi gerekliliğinden bahsedilirken, aynı zamanda bu durumun farklı problemlere de yol açabileceği belirtilmektedir. Emery (1989) yine tanımlamalar üzerinde problemler olduğundan bahsetmekte, davranışın şekli, sıklığı, yoğunluğu, bu davranışların kurban üzerindeki fiziksel ve psikolojik etkisi, failin niyeti, hafifletici etmenler gibi birçok faktöre

göre tanımlamaların değiştiğini belirtmektedir. Sadece bir veya iki faktöre göre uyarlanan tanımların çalışma için daha net tanımlar olduğu fakat aynı zamanda da önemli olan diğer konuları göz ardı ettiği; diğer taraftan birçok faktörü içeren tanımların ise çalışmanın işlevselliğine balta vurduğu gerçeği bulunmaktadır (Emery, 1989).

Aile içi şiddet konusunun incelendiği çalışmalara bakıldığında, aile üyelerinin istismar davranışlarına yol açtığı söylenebilecek tek bir psikopatolojik sendrom bulunamazken, sosyal, duruma bağlı ve psikolojik etmenlerin istismar üzerinde etkili olduğu görülmektedir (Emery, 1989).

Thompson'ın (1986) bahsettiği kültürel boyutlar, flört şiddetine yönelik ideolojik yaklaşımlardan, kültürel değerlerden, tutumlardan, inançlardan, ahlaki değerlerden oluşmaktadır. Sosyal boyut ise bu kültürel unsurları içerisinde barındırarak, bireylerin her gün içinde bulundukları sosyal etkileşimlerini şekillendiren bu kültürel unsurların, normal yaşama nasıl kanalize edileceğini belirlemektedir. Kişisel boyutlar ise, flört şiddetine yönelik psikolojik, duygusal ve fiziksel bakış açılarını içinde bulunduran kültür ve sosyal çevreden etkilenmektedir.

Flört şiddeti üzerinde etkili olan bir diğer unsur sosyal faktörlerdir. Cinsiyet rolleri, toplumun flört ve flört şiddetini nasıl anlamlandırdığı, sosyalleşme süreçleri sosyal faktörleri oluşturmaktadır. Sosyal faktörler içerisinde cinsiyet rolleri flört şiddetinin anlaşılmasında ve önlemesinde en önemli unsurlardan birisidir. Yıllar geçtikçe cinsiyet rollerinde değişmeler olmakta fakat yine de ataerkil yapının hala baskın olduğu görülmektedir (Thompson, 1986). Erkeklerin, erkek egemen yapının getirdiği kadınların itaatkar, erkeklerin baskın oldukları varsayımları ile kendilerini korumacı, sahiplenici ve kadınlardan daha üstün görebilecekleri ve yine bu yapının getirdikleriyle kendilerinde partnerlerini cezalandırma hakkını görebilecekleri belirtilmektedir. Toplum tarafından erkeklere yüklenen sert, baskın, cinsel olarak karşı konulamaz ve fiziksel olarak saldırgan olma etiketleri, toplumlarda şiddetin oluşturulması, pekiştirilmesi ve meşrulaştırılmasına neden olduğu öne sürülmektedir (Thompson, 1986). İnsanların, yapıları gereği toplumdan

fazlasıyla etkilendiği ve saldırgan toplumlarda yetişen kişilerin, saldırganlığa daha yatkın oldukları söylenmektedir (Bandura, 1973).

İnsanlık tarihinin oluşumuyla beraber ortaya çıkan şiddet olgusu, toplumların kültürel yapılarına, değer yargılarına ve içinde bulunulan zamana göre sürekli yeniden tanımlanan; bu nedenle bir davranışın şiddet olarak kabul edilip, edilmeyeceği, normal olup olmadığı da sürekli farklılaşan bir olgudur (Kocacık, 2001; Ulucak, Gökulu ve Bilir, 2014). Toplumların kültürel yapılarına göre şekil alan şiddet kavramı, kültür tarafından beslenip beslenmediğine bağlı olarak meşru ya da gayrimeşru bir özellik kazanabilir (Eren, 2005).

Türkiye, kolektivist ve geleneksel özellikler taşıyan bir toplumdan oluşmaktadır ve bu nedenle cinsiyet rolleri de bu duruma göre şekillenmektedir (Özmen ve Atik, 2010). Ataerkil bir yapının getirdiği erkek egemen ve ayrımcı tutumların ailelerin yapısında görüldüğü bilinmektedir. Erkek çocuk dünyaya getirmenin önem taşıdığı, erkek çocuklarının kız çocuklarına göre daha serbest yetiştirildiği, kadına yönelik şiddetin genellikle haklı bulunabilir bir yanı olduğu yaklaşımının görüldüğü, namus kavramının kadın üzerinden anlamlandırıldığı bir kültür hakimdir (Can, 2014). Erkekliğe dair özellikler yüceltilirken, çocuklara ve kadınlara yönelik şiddet davranışları normal görülmektedir (Eren, 2005). Dilin yapısı da erkek egemen toplumun yapısına göre şekillenmiştir ve genellikle kadınlara yönelik olumsuz ifadelere ve şiddetin kabul edilebilir olduğuna işaret eden birçok deyim ve atasözü bulunmaktadır. "Kızını dövmeyen dizini döver, kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin, saçı uzun aklı kısa, kız kocaya, oğlan hocaya, kızın mı var derdin var, kızın mı var sızın var, oğlan doğuran övünsün kız doğuran dövünsün" gibi ifadeler dilin yapısı içerisinde bulunmaktadır (Can, 2014; Gülpınar, 2006). Benzer şekilde toplumda "kadın kılıklı, kadın ağızlı, kadın gibi gülmek" gibi kadınları aşağıda gören birçok ifade bulunmaktadır ve bu ifadeler erkekleri nitelemek adına kullanıldığı zaman onları aşağılamak anlamına gelmektedir. Diğer bir taraftan ise kadınların "erkek gibi kadın, adama benzemek" gibi erkek özellikleriyle nitelendirilmesi ise olumlu ve arzulanan bir durummuş gibi algılanmaktadır (Alagözlü, 2009).

Toplumun cinsiyetçi yaklaşımıyla beraber Türkiye'de yürütülen araştırmaların genellikle kadına ve çocuğa yönelik şiddetle (Altınay ve Arat, 2007; Dişsiz ve Hotun-Şahin, 2008) ilgili olduğu görülmektedir.

1.1.4. Türkiye Genelinde Flört Şiddeti Üzerine Yapılmış Araştırmalar

Türkiye'de flört şiddeti konusunun üzerinde çok çalışılmış bir alan olmadığı görülmektedir. Bu nedenle Türk örneklemi hakkında literatürde çok veri bulunmamaktadır. Yapılan belli başlı çalışmalardan bir tanesi Toplu ve Hatipoğlu-Sümer tarafından yürütülmüştür.

Toplu ve Hatipoğlu-Sümer tarafından Türk örneklemi üzerinde 834 katılımcıyla yürütülen çalışmada ilişki içerisinde olan 640 katılımcının %6'sı cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken, bu oranın fiziksel şiddet için %10 olarak değiştiği, en fazla maruz kalınan şiddetin %25 oranıyla psikolojik şiddet olduğu bulunmuştur. Cinsel, fiziksel veya psikolojik şiddet olarak sınıflandırmadan genel olarak şiddete maruz kalınma oranı ise %38 olarak tespit edilmiştir. Diğer bir taraftan katılımcıların %30'unun partnerlerine karşı psikolojik şiddet uyguladığına, %5'inin cinsel şiddet davranışlarında bulunduğuna, %12'si ise fiziksel şiddet davranışlarında bulunduğuna ulaşılmıştır. Şiddet kavramına psikolojik, cinsel ve fiziksel olarak türlere ayrılmadan bakıldığında ise fail olma oranın %42 olduğu belirlenmiştir. Araştırmada aynı zamanda şiddet olgusunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı da kontrol edilmiş; kadın ve erkek katılımcıların şiddet kurbanı olma ve şiddet faili olma oranlarının birbirlerine yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların %36.7, erkeklerin %39.4 oranlarında şiddet kurbanı olduklarını raporladıkları, kadınların %43.1'inin, erkeklerin ise %40.1'inin ise fail olduklarını raporladıkları görülmüştür (Toplu, Hatipoğlu-Sümer, 2011).

240 katılımcıyla yürütülen bir diğer araştırmanın sonunda katılımcıların %21.6'sı şu anda içinde bulundukları romantik ilişkilerinde flört şiddetine maruz kaldıklarını bildirirken; %12.4'ü şu anki ilişkilerinde partnerine şiddet uyguladığını belirtmiştir. Katılımcıların daha önceki ilişkilerinde şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama oranlarına

bakıldığında ise %28.6 oranında katılımcının şiddete maruz kaldığı, %18.4'ünün ise şiddet uyguladığı bulunmuştur (Aslan ve ark., 2008).

Türkiye'de ergen örneklem seçilerek yürütülen çalışmada adli makamlar tarafından değerlendirilmeleri amacıyla ruh sağlığı ve hastalıkları polikliniğine gönderilen, cinsel istismara uğramış, 12-18 yaşlarındaki, 132 genç kız katılımcı olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %52.3'ünün flört ilişkisi esnasında erkek arkadaşları tarafından cinsel istismara uğradığı sonucuna ulaşılmıştır. İstismarcıların 13 ile 45 yaş arası erkek grubundan oluştuğu da belirlenmiştir (Üçok-Demir, Irmak, Murat ve Perdahlı-Fiş, 2016).

390 kadın katılımcıyla yürütülen araştırmada uzun süreli ilişki içerisinde olan yani araştırma verilerinin toplandığı tarihe kadar ortalama 16 ay süreli ilişkilerdeki kadınların %85.4'ü flört şiddetinin en az bir türüne maruz kaldığını belirtmiştir. Katılımcıların en çok %79.3 oranıyla psikolojik istismara maruz kaldıklarını bildirdikleri saptanmıştır. En az maruz kalınan şiddet türü ise %22.8'lik görülme oranıyla cinsel şiddet olmuştur. Fiziksel şiddet mağduru olan kadınlar ise örneklemin %37'sini oluşturmuştur (Toplu-Demirtaş ve ark., 2013).

1376 üniversite öğrencisiyle yürütülen bir başka çalışmada kadın katılımcıların %77.6'sının, erkek katılımcıların ise %65.5'inin cinsel saldırı mağduru olduğu ortaya çıkmıştır. Öte yandan, %28.9 oranında erkek cinsel saldırganlık davranışı sergilediğini bildirirken bu oran kadınlarda %14.2 olarak bulunmuştur. Hem cinsel şiddet mağduru hem de faili olduğunu bildiren kadın katılımcı oranı %13.5, erkek katılımcı oranı ise %24.9 olarak bulunmuştur (Schuster ve ark., 2016).

Üniversite öğrencilerinin maruz kaldıkları genel şiddet sıklığını ve şiddet hakkındaki görüşlerini inceleyen araştırmada, kadın katılımcıların %6.2'sinin, erkek katılımcıların %7.9'unun son 15 gün içinde fiziksel şiddete maruz kaldıkları; bu oranının psikolojik şiddet için sırasıyla %23.7 ve %20.5 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalınması konusunda herhangi bir cinsiyet farkı bulunmamış; fakat sadece kadınların cinsel şiddete maruz kaldıkları bulunmuştur. Öğrencilerin bir kısmının yasak cinsel ilişkide bulunan, gayri meşru çocuk sahibi olan, homoseksüel bir

ilişki içerisinde olan kişilerin şiddeti hak ettiklerini düşündüklerini belirtmiştir (Yiğitalp, Ertem ve Özkaynak, 2007).

1.2.Flört Şiddeti Üzerine Teoriler

1.2.1. Sosyal Öğrenme Teorisi

Yıllardır birçok alanda birçok konunun açıklanması esnasında ele alınan öğrenme teorileri, bireyleri ve bireylerin çevreleriyle olan etkileşimlerini ele almaktadır (Dolu, 2013). Bu doğrultuda, romantik ilişki içerisinde bulunan kişiler arasındaki şiddeti açıklamak adına sosyal öğrenme teorisine sıkça başvurulduğu ve sosyal öğrenme teorisinin belirttiği bağlantılara ulaşıldığı görülmektedir görülmektedir (Anderson ve Kras, 2005; Jackson, 1999; Mihalic ve Elliott, 1997).

Sosyal öğrenme teorisinde, insanoğlunun, çaresiz bir şekilde kendi içsel güçleri ya da çevresel faktörler tarafından yönetilmediği; psikolojik işleyişin, davranışlar ve bu davranışların kontrolü arasında, sürekli devam eden karşılıklı bir etkileşimle belirlendiği ve doğrudan tecrübelenen deneyimlerle ya da diğer kişilerin davranışları gözlemlenerek geliştiği iddia edilmektedir (Bandura, 1971). Davranışların kısmen çevreyi etkilediği ve sonrasında çevrenin de davranışı etkilediği ikili bir etkileşimden söz edilmektedir (Bandura, 1973). Birçok davranışın oluşmasında, yerleşmesinde, bireyin ebeveynleriyle olan erken dönem etkileşimlerinin rol aldığı söylenmektedir (Bandura, 1973; Shorey ve ark., 2008).

Kişilerin alkol ve madde kullanımları, sapma ve suçlu davranışlar göstermeleri, sigara tüketimleri, istismar ve saldırganlık davranışlarında bulunmaları gibi konuların araştırıldığı birçok çalışmada sosyal öğrenme teorilerinin temel alındığı görülmektedir (Akers, Krohn, Lanza-Kaduce ve Radosevich, 1979; Akers, La Greca, Cochran, Sellers, 1989; Akers, 1998).

Sosyal öğrenme teorisinde, aslında suçlu davranış olan bu şiddet davranışlarının ebeveynler, akrabalar, kız/erkek arkadaşlar, kardeşler aracılığıyla öğrenilen davranışlar olduğundan, özellikle kişilerin erken çocukluk dönemlerinde şekillendiği ve genellikle kişilerin kendi evlerinde bu tür davranışlara şahit olmalarıyla ve/veya bu tür davranışlara maruz kalmalarıyla öğrenildiğinden ve daha sonra flört ilişkileri esnasında da kurban

ve/veya fail olarak rol aldığından bahsedilmektedir (Bandura, 1973; Makepeace, 1981; O'Keefe, 1998). Yetişkinlikte ise çocukluk döneminde öğrenilen bu olgunun, stresle başa çıkmada, çatışmaların üstesinden gelmede bir araç olarak kullanıldığı öne sürülmektedir (Anderson ve Kras, 2005; Bandura, 1973). Şiddet davranışlarının değer verilen, yakın bulunan kişilerle ve gruplarla olan etkileşim içerisinde bulunulmasıyla öğrenildiğini ifade edilmektedir (Sutherland ve ark., 1992). Ayrıca şiddetin olumlu olarak pekiştirildiği durumlar içerisinde kalan bireylerin, yakın ilişkiler içerisinde şiddet davranışları ve saldırganlık eğilimleri göstereceği belirtilmektedir (Bell, 2008). Şiddetin birtakım sorunları çözdüğüne yönelik inancı olan kişiler tarafından şiddet davranışların normal kabul edilmesi ve uygulanması romantik ilişkiler içerisinde de görülmektedir (Kalmuss, 1984; O'Keefe, 1998).

Kişilerin, cinsiyet rollerini öğrenmeleri üzerinde, erken dönemlerde rol model olarak gördükleri ebeveynleri önemli bir rol oynamaktadır (Jackson, 1999). Aynı zamanda, şiddet ilişkisi içerisinde bulunan ebeveynlerin cinsiyetlerinin de sosyal öğrenme teorisi içinde önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir (Jennings, Park, Tomsich, Gover ve Akers, 2011). Bireyin kendisiyle aynı cinsiyete sahip ebeveyninin şiddet ilişkisi içerisinde aldığı rol, aynı cinsiyetin paylaşılması nedeniyle kişide model alma esnasında daha büyük bir yere sahip olabilmektedir (Jackson, 1999).

Sosyal öğrenme teorisinin, birçok araştırma sonuçlarıyla desteklenebilse de hala flört ilişkisi üzerinde eksik kaldığı, açıklayamadığı yerler bulunmaktadır. Bu durumun nedeni, şiddetin aktarılan, devam eden döngüsünün arkasındaki işleyişin karmaşık ve çok boyutlu olmasıdır (O'Keefe, 1998). Bu çok boyutlu yapıya belirli bir açıklama getirmek adına Riggs ve O'Leary tarafından 1989 yılında flört şiddeti üzerine kişilerin geçmiş deneyimlerini ve durumsal konumlarını ele alan bir model ortaya çıkarılmıştır (Riggs ve O'Leary, 1989). İlişki içerisinde kimin saldırgan davranışlar sergileyeceği, ne zaman saldırganlığın ortaya çıkacağı ve herhangi bir saldırgan davranış sonrasında ortaya çıkacak olası sonuçların neler olacağı konusunda etkili olabileceği düşünülen faktörler ortaya konmuştur (Goodwin, 1994). Flört şiddetiyle bağlantılı olduğu düşünülen iki boyuttan bahsedilmiştir. Boyutlardan bir tanesinin, kişinin geçmişindeki deneyimlerinden oluşmakta

olduğu belirtilmiş ve bağlamsal boyut olarak adlandırılmıştır. Bağlamsal boyutun ise yakın ilişkilerde saldırganlık modellerine maruz kalınması, ebeveyn ve çocuk arasında gerçekleşen saldırganlığa maruz kalınması, herhangi bir anlaşmazlık durumunda saldırganlığın gösterilebilecek en uygun tutum olduğunun kabul edilmesi ve daha önce saldırgan tutumlarda bulunulması gibi etmenlerden oluştuğu belirtilmiştir. Flört şiddetiyle bağlantılı olduğu düşünülen diğer boyut, durumsal boyut alarak adlandırılmış, ilişki içerisindeki çatışmayı arttırarak saldırganlık davranışlarına yol açabileceği belirtilmiştir. İçinde bulunulan ilişkiden duyulan tatmin, partnerler arasındaki iletişimin yapısı, partnerlerin yakınlık seviyesi, ilişkide yaşanan problemler, birlikte olunan kişinin saldırgan tutumları, problem çözme becerileri ve ilişkinin süresi gibi ilişkinin özellikleri, alkol ve madde kullanımı, stres gibi etmenlerden oluşturulmuştur (Riggs ve O'Leary, 1989). Riggs ve O'Leary, bağlamsal faktörlerin kişilerin romantik ilişkilerinde veya diğer durumlarda saldırgan davranışlarda bulunmaları üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. (Riggs ve O'Leary, 1989; 1996).

Flört şiddeti araştırmalarında da ebeveynler arası saldırgan davranışlara şahit olunması, bireyin kendisinin ebeveynlerinin saldırgan davranışlarına maruz kalması (Riggs ve ark., 1990), stres, öfke, alkol kullanımı, kıskançlık (Makepeace, 1981; O'Keefe, 1997; Stets ve Pirog-Good, 1987), daha önceki saldırgan davranışlar, problem çözme becerileri (Riggs ve ark., 1990), kişilik özelliklerinden saldırganlık ve düşük benlik saygısı ve bir anlaşmazlık durumunda saldırgan davranışlarda bulunulabileceğinin kabulü (Stets ve Pirog-Good, 1987), ilişkiden duyulan tatmin (Ray ve Gold, 1996) gibi etmenlerin flört şiddetiyle bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Flört ilişkisi içerisinde birlikte olunan kişinin saldırgan davranışlarına maruz kalınması, kişilerin saldırgan davranışlar sergilemesinde önemli bir etkendir (Harned, 2002; Riggs ve O'Leary, 1989). Flört şiddeti araştırmalarında şiddetin çift yönlü yapısından sıkça bahsedilmektedir. Bu çift yönlü yapı, bir kişinin hem şiddete maruz kalması, kurban olması, hem de şiddet uygulayan olması, fail olması anlamına gelmektedir (Sharpe ve Taylor, 1999). O'Keefe (1997) kendi araştırmasında, şiddet davranışlarında bulunan kadınların ve erkeklerin, aynı şekilde şiddete maruz kaldıkları sonucuna ulaşmıştır.

O'Leary ve Slep (2003) de psikolojik ve fiziksel saldırganlık davranışları üzerinde karşılıklı uygulanan şiddetin çok büyük bir etkisi olduğunu bulmuştur. Cyr ve arkadaşları da (2006) benzer şekilde kendi çalışmalarında psikolojik şiddetin %90'dan fazlasının karşılıklı bir şekilde geliştiğini bulmuştur. Psikolojik şiddet kurbanı ve/veya faili olma durumunu üzerinde karşılıklı şiddet davranışlarının çok güçlü bir etkisi olduğunu, psikolojik şiddetin karşılıklı uygulanan şiddet tarafından belirlendiğini ortaya koymuşlardır. Bu doğrultuda, bir ilişki içerisindeki partnerlerden birinin şiddet davranışlarının, şiddet kurbanı olan kişinin de faile dönüşme riskini arttırdığı söylenebilmektedir (Luthra ve Gidycz, 2006).

Flört şiddeti üzerinde belirleyici olan faktörlerden bir diğerinin ise ilişkinin süresi olduğu belirtilmektedir (Arias ve ark., 1987; Deal ve Wampler, 1986). Saldırgan davranışların daha uzun süredir devam eden ilişkilerde daha çok görüldüğü görülmektedir (Rapoza ve Baker, 2008; Ray ve Gold, 1996). Stets ve Pirog-Good (1987) da benzer şekilde çalışmalarında şiddet davranışlarının, daha ciddi bir yapıya sahip ve daha uzun süredir devam eden ilişkilerde daha çok meydana geldiği sonucuna ulaşmışlardır. Ciddi ilişkilerin, kişilerin birbirlerini uzun zamandır tanıyor olmaları, birbirlerine karşı daha derin bir bağlılığa sahip olmaları, birbirlerinin zayıflıklarını, güvensiz oldukları noktaları daha iyi bilmeleri ve birbirlerinden ne beklemeleri gerektiğini bilmeleri gibi evlilik ilişkisine benzer özellikler taşıdığını belirtmişlerdir. Bir ilişkinin ne kadar ciddi olduğunun, kadınların ve erkeklerin şiddet davranışlarına maruz kalmaları ya da şiddet davranışları uygulamaları üzerinde büyük bir etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Aynı anda birden fazla kişiyle birlikte olan kişilerin ilişkilerini ciddi yaşamadıkları, bu nedenle de şiddetin ortaya çıkma oranlarının çok daha düşük olduğunu belirtmişlerdir. Kişilerin az kişiyle birlikte olmuş olmalarının ise şiddet mağduru olma riskini arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Miller (2011) ise ilişkinin ciddi olup olmamasının önemsiz olduğunu vurgulayarak, uzun süreli ilişkilerin hem kadınlar hem erkekler için şiddet konusunda belirleyici faktörlerden biri olduğunu belirtmiştir. Cinsel saldırı konusunda ise cinsel saldırı kurbanı olan bireylerin daha çok kısa süreli, geçici flört ilişki içerisinde bulunduğu gerçeğinin aksine, psikolojik saldırı kurbanı olan bireylerin daha ciddi ve uzun süreli ilişki içerisinde bulundukları sonucuna ulaşılmıştır (Harned, 2002). Harned'ın (2002) bulguları, Muehlenhard ve Linton (1987) tarafından

belirtilen, cinsel saldırı kurbanı olan bireylerin daha az sayıda görüştüğü kişiler tarafından cinsel saldırıya uğradıkları araştırma sonucuyla tutarlılık göstermektedir.

1.2.2. Bağlanma Teorisi

Bağlanma teorisini benimseyen kişiler, bağlanma davranışının gelişimi sırasında gerçekleşen birtakım sapmaların ya da bu davranışın gelişememesinin, psikiyatrik rahatsızlıklara yol açabileceğini savunmaktadırlar (Bowlby, 1979). Bireyler tarafından daha üstün olarak kabul edilen başka kişilerle yakınlık kurma ve bu yakınlığı sürdürme davranışlarını içeren her davranış Bowlby (1979) tarafından bağlanma davranışı olarak açıklanmıştır. Bebekle ilgilenen, onunla çokça zaman geçiren, bebekle arasında sosyal etkileşim bulunan kişi veya kişiler temel bağlanma figürü olarak belirlenebilir, anne olmak zorunda değildir (Bowlby, 1979).

Bağlanma, belli bir yaşa gelindiğinde sona eren davranışlar dizisi değildir, hayat boyu devam eder (Bowlby, 1969). Kişilerde yaş aldıkça azalması beklenen bu davranış örüntüleri, kişiler hasta oldukları, kendilerini kötü hissettikleri, korktukları anlarda tekrar görünür olabilir (Bowlby, 1979). Bağlanmanın oluşmasına, sürdürülmesine, yeniden kurulmasına, tamamlanmasına veya bozulmasına yoğun duygular eşlik eder. Bağlanmanın kurulması, sürdürülmesi, yeniden kurulması, tamamlanması pozitif duygularla eşleşirken; bozulması, kaybolması, kaybolmasıyla tehdit edilmesi gibi süreçler, keder, üzüntü, endişe, öfke, acı gibi negatif duyguları ortaya çıkartır (Bowlby, 1979).

Ebeveynleri tarafından rahatsız edici bir baskı altında olan, kendilik ve başkaları modelleri ile ilişkiler hakkında yanlış modelleri olan ebeveynlere sahip olan kişiler endişeli kişiliklere sahip olma eğilimde olurken; bu durumların aksine ebeveynlerine güvenen kişiler daha sabit ve kendilerine güvenen kişiler olabilirler (Bowlby, 1973). Bağlanma teorisine göre bebeklerin birincil bakım veren kişilerle erken dönem ilişkileri, kişilerin gelecekte de kuracaklar ilişki türlerini ve kendilik algılarını şekillendirmektedir. Bağlanma davranışları ileride kişilerin eşlerine yönelik davranışlarını ve aynı zamanda kendileri birer ebeveyn olduklarında çocuklarına yönelik davranışlarını etkileyen sosyal davranışlardır (Bowlby, 1969).

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), çocuk ve bağlanma figürü arasında gelişen bağlanma stillerini güvenli, kaygılı ve kaçınmacı bağlanma olarak ayırmışlardır. Bowbly (1973) ise kişilerin, kendileri ve diğerleri hakkında olumlu ve olumsuz olmak üzere çalışma modelleri geliştirdiğini iddia etmiş, Bartholomew ve Horowitz de (1991) bu içsel çalışma modellerinden, dörtlü kategorili bir bağlanma modeli yaratmışlardır. Kaçınmacı stili kayıtsız ve korkulu olmak üzere ikiye ayırmışlardır (Bartholomew ve Shaver, 1998). Kişilerin kendileri hakkındaki olumlu model, kendilerinin sevilmeye ve desteklenmeye değer olduklarını ifade ederken; olumsuz model kişilerin kendilerinin sevilip sevilmediğine yönelik kaygı ve emin olamama durumunu temsil etmektedir. Kendilik modeli, yakın ilişki içinde bulunulan kişilerin onayına bağımlı olmakla ve kaygıyla ilişkilidir. Kişilerin diğer insanlar hakkındaki olumlu içsel çalışma modelleri onların güvenilebilir ve ulaşılabilir insanlar olduklarını vurgularken; olumsuz durum güvenilemeyecek, ulaşılamayacak kişiler olduklarını söylemekte ve kişilerin yakın ilişkilerden kaçınmasına neden olmaktadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Bartholomew ve Shaver, 1998).

		Kendilik Modeli (Bağımlılık)	
		Olumlu (Düşük)	Olumsuz (Yüksek)
Başkaları Modeli (Kaçınma)	Olumlu (Düşük)	Güvenli (Özerklik ve yakınlık kurma konusunda rahat)	Saplantılı (İlişkiler konusunda saplantılı)
	Olumsuz (Yüksek)	Kayıtsız (Yakınlık kurma konusunda kayıtsız-Bağımlılık karşıtı)	Korkulu (Yakınlık kurma konusunda korkulu-Sosyal yönden kaçınma)

Şekil 1.1. Kategorik Dörtlü Bağlanma Modeli (Bartholomew ve Horowitz, 1991)

Hazan ve Shaver (1987) ise romantik ilişkilerin de birine bağlanmanın ortaya çıktığı bir bağlanma süreci olduğunu belirtmişlerdir. Kişilerin erken dönemlerinde bağlanma figürüyle kurdukları bağlanma ilişkisinin, romantik ilişki içerisinde birlikte olunan kişiye yönelik bağlanma ilişkisinde de belireceğini söylemişlerdir. Bu sürecin her bir birey tarafından birçok farklı şekilde deneyimlenebildiğini çünkü herkesin bağlanma geçmişinde birçok farklı değişkenin olduğunu söylemişlerdir. Hazan ve Shaver (1987), yaptıkları araştırma sonucunda, bebeğinin işaretlerine, mesajlarına, isteklerine tutarlı ve onu anlayarak, ihtiyacına yanıt verebilir şekillerde cevap verebilen bakım veren kişilerle yetişen kişilerin sağlıklı ilişkiler kurabildiklerine ve bu ilişkilerini güvene dayalı, arkadaşça, sevgi dolu, mutlu ilişkiler olarak adlandırdıklarına ve uzun süren ilişkilere sahip olduklarına ulaşmışlardır. Ayrıca bu kişilerin birlikte oldukları kişilerin yanlışlarına karşı kabul edici ve destekleyici oldukları da bulmuşlardır. Güvenli bağlanma stili olarak adlandırılan bu modelde bireylerin, kendileri hakkında sevilen ve değerli insanlar olduklarına yönelik bir algıya sahipken, diğer insanlar hakkında onların ulaşılabilir ve güvenilebilir olduklarına yönelik düşünceleri olduğundan bahsedilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Ayrıca bu bireylerin karşılaştıkları stres verici olaylara daha yapıcı şekillerde tepki veren, birlikte oldukları kişiye yönelik güven duygusu besleyen, yakınlık ve bağlılıktan rahatsızlık duymayan ve sürekliliği olan bir güven duygusuna sahip olan, terk edileceğine dair kaygı taşımayan bireyler oldukları söylenmektedir (Hazan ve Shaver, 1987; Ulloa ve ark., 2014). Diğer bir taraftan bakım verenleri tarafından ihtiyaçları anında tutarsız şekilde davranılan ya da ihtiyaçlarına yanıt alamayan bireylerin sağlıksız ilişkiler kurdukları, güvensiz bağlanma geliştirdikleri belirtilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Kişinin, kendilik algısının olumlu olduğu fakat diğer insanlara yönelik olumsuz algısının olduğu model kayıtsız stil olarak tanımlanmıştır. Bu modelde kişilerin, kendilerinin sevilmeye değer kişiler olarak gördükleri, bağımsızlıklarına düşkün oldukları ve diğer insanlar tarafından hayal kırıklığına uğramamak adına onlarla kurulacak yakınlıktan kaçındıkları belirtilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin, diğerleri hakkında olumlu düşüncelere sahipken, kendileri hakkında olumsuz düşüncelere sahip olduklarından, kendilerini sevilemez kişiler olarak gördüklerinden, bu nedenle sürekli başkalarının onayı için çabaladıklarından bahsedilmektedir (Bartholomew

ve Horowitz, 1991). Hazan ve Shaver (1987) tarafından oluşturulan üçlü bağlanma stilinden kaygılı bağlanma stiliyle benzerlik göstermektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Feeney, 2016). Korkulu bağlanma stili ise hem kişinin kendisi hakkında hem de diğer insanlar hakkında olumsuz düşüncelere sahip olması özellikleriyle açıklamaktadır. Kişinin, kendisine yönelik sevilemez bir insan olduğuna, diğer insanların ise güvenilmez ve reddedici olduğuna yönelik bir algıya sahip olduklarından ve diğer insanlar tarafından reddedilme durumuyla karşılaşmamak adına onlarla yakın ilişkiden kaçındıklarından bahsedilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Hazan ve Shaver (1987) tarafından oluşturulan kaçınmacı bağlanma stiliyle benzerlik göstermektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Feeney, 2016). Brennan, Clark ve Shaver (1998), kaygı ve kaçınma boyutu olmak üzere iki boyuttan oluşan modelin dört türden oluşan bağlanma stillerini daha iyi tanımladığını belirtmişlerdir.

İnsanlar yeni bir ilişkiye başladıklarında, bir ilişki içerisinde nasıl davranacaklarını, o ilişki hakkında ne düşüneceklerini ne hissedeceklerini belirleyen birtakım kişisel ve kişiler arası birikimlerini, geçmişlerini de kendileriyle birlikte o ilişkiye getirirler. Bağlanma teorisi de romantik ilişki içerisinde bulunan bu yetişkinlerin geçmişlerinde deneyimledikleri kişisel ve kişiler arası ilişkilerden nasıl etkilendiklerini açıklamak adına bir yol göstericidir (Collins, 1996). Flört şiddeti alanında yapılan çalışmalarda, kişilerin içinde bulundukları romantik ilişkilerin yapısını açıklamak adına genellikle bağlanma teorisine başvurulduğu görülmektedir (Ulloa ve ark., 2014).

1.2.2.1.Bağlanma Teorisi ve Flört Şiddeti

İlişkilerde yaşanan şiddet, bağlanma teorisine göre bir kişinin, partnerinin ilişkiyi bitirmek gibi acı verici hareketlerine verilen abartılmış bir protesto davranışıdır. Partnerin, ilişkiyi bitirmesini, ilişkiye zarar vermesini önlemek ve cesaretini kırmak anlamına gelmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2011).

Yetişkin romantik ilişkilerinin psikolojik, bilişsel, sosyal boyutları ve kişilerin romantik bir ilişkiden beklentileri her bireye göre değişiklik göstermektedir. Hazan ve Shaver (1987), her bireyde farklılaşan bu konuları açıklamak adına çocuk ve ona bakım

veren kişi arasında erken dönemlerde oluşan bağlanma ilişkisini hakkında yetişkin bağlanma teorisini geliştirmiştir (Özmen ve Atik, 2010). Kişilerin kendilerini ve romantik ilişkilerini nasıl algıladıkları, kendilik değerleri, birlikte oldukları kişiye yönelik güven duyguları, ilişkiyi nasıl yaşadıkları ve nasıl algıladıkları bağlanma stillerine göre farklılaşmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987).

İnsanlar, hayatlarındaki zorluklarla problem çözme becerileri ve baş etme becerileri ile mücadele etmektedir (Heppner ve Baker, 1997). Problem çözme, kişilerin karşılaştıkları talepleri ve zorlukları kabullenmesi ve baş etmesi için bilişsel, duygusal ve davranışsal süreçlerini düzenlemesi olarak tanımlanmaktadır (Heppner ve Krauskopf, 1987). Bir anlaşmazlığın yapıcı bir şekilde çözülmesi için konunun açık ve net bir biçimde tartışılabilir olması, kişilerin kendilerini açabilmesi, karşısındaki kişiyi anlayabilmesi, diğer düşüncelerin de geçerli olabileceğini kabul edebilmesi gerekmektedir. Bunun için de kişilerin kaygılarını, korkularını, savunma mekanizmalarını bir kenara bırakıp, kendini açması ve karşısındakine de güveniyor olması gerekmektedir (Shi, 2003). Bağlanma stillerinin, kişilerin anlaşmazlıklarla başa çıkmada kullandıkları yöntemler üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirtilmektedir (Creasey ve Hesson-McInnis, 2001; Shi, 2003).

Güvensiz bağlanma stillerin, romantik ilişki içerisinde partnerlerin birbirlerine istismar ve şiddet davranışlarında bulunmalarında etkili olduğu bilinmektedir. Yetersiz olan çatışmaları yönetme ve problem çözme becerileri nedeniyle, güvensiz bağlanan kişilerin partnerine karşı zorlayıcı davranışlarda bulunma, hakaret etme, partnerini tehdit etme gibi davranışlarda bulundukları görülmektedir. Bu tür davranışların da çatışmaları daha da alevlendirdiği ve saldırganlık ve şiddet davranışlarına dönüştüğü bilinmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2007). Güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin ise problem çözme konusunda daha etkili, uzlaşmacı oldukları görülürken (Shi, 2003); kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin birlikte oldukları kişiyi mutlu etmek adına tartışmalarda kendini kurban ettiği, problemlere olumsuz ve etkili olmayan yöntemlerle yaklaştığı görülmektedir (Ergin ve Dağ, 2013; Shi, 2003). Kaçınmacı bağlanma stiline sahip kişilerin ise herhangi bir anlaşmazlık durumunda genellikle tartışmadan kaçınmaya çalıştıkları ve etkili olmayan problem çözme davranışlarında bulundukları belirtilmektedir (Ergin ve Dağ, 2013; Shi,

2003). Güvensiz bağlanma stiline sahip kişiler çatışma anında baskın olma partnerini baskı altında tutma davranışları göstermektedir. Kaçınmacı stile sahip kişilerin duygusal acıdan korunmak ve partnerleriyle daha yakın ve derin bir etkileşime girmemek adına tartışma sırasında baskın olmaya çalıştıkları bulunurken; kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin partnerlerinin hala ulaşılabilir olmasını garantilemek adına baskın olmaya çalıştıkları belirtilmektedir (Shi, 2003).

Yapılan çalışmalarda, güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin flört ilişkisi içerisinde birlikte oldukları kişilere daha fazla şiddet davranışında bulundukları (Bookwala ve Zdaniuk, 1998; Ulloa ve ark., 2014) ve birlikte oldukları kişilerin şiddet davranışlarının kurbanı oldukları (Bonache ve ark., 2017; Bookwala ve Zdaniuk, 1998) ortaya çıkmaktadır. Bazı çalışmalarda ise güvensiz bağlanma stillerinden kaygılı bağlanma stiline sahip katılımcıların, flört ilişkisi içerisinde fail konumunda (Lee ve ark., 2014; Ulloa ve ark., 2014) ve ayrıca kurban konumunda bulunduğu (Sandberg, Valdez, Engle ve Menghrajani, 2016) sonucuna ulaşılmaktadır. Bağlanma stillerinin cinsiyetlere göre farklı sonuç verdiği, fiziksel şiddete maruz kalan erkek çocuklarının kaygılı, kız çocukların ise kaçınmacı bağlanma özellikleri taşıdığının tespit edildiği bir çalışma da mevcuttur (Bonache ve ark., 2017). Kaçınmacı bağlanma özellikleri gösteren kız çocuklarının birlikte oldukları kişilerden özerklik ve bağımsızlık talep etmelerinin, kaygılı bağlanma stiline sahip erkek çocuklarının birlikte oldukları kişilerden ilgi ve özen beklemelerinin şiddete maruz kalmalarında etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Bonache ve ark., 2017).

Follingstad, Bradley, Helff ve Laughlin (2002), kaygılı bağlanma stilinin, kişilerin öfkeli bir mizaca sahip olmasına yol açtığını bulmuşlardır. Kişilerin, sürekli birlikte oldukları kişiler tarafından reddedilmeyle ya da terk edilmeyle karşı karşıya olmalarına rağmen ilişkiyi devam ettirme isteklerinin yarattığı kaygı durumuyla meşgul olmalarının öfkelenmelerine yol açtığı ve öfkelenmeleri sonrası da birlikte oldukları kişiye karşı kontrol davranışları geliştirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Türk örneklemi üzerinde Alyıldız ve Elkin tarafından yürütülen çalışmada, bağlanma stilleri ve öfke arasındaki ilişki incelenmiş ve güvenli bağlanma stiline sahip öğrencilerin öfke ve öfkeyi gösterme seviyelerinin düşük olduğu, aynı zamanda hissettikleri öfkeyi ise kontrol etme seviyelerinin ise yüksek olduğu;

kayıtsız ve saplantılı bağlanma stiline sahip öğrencilerin öfke ve öfkelerini bastırma seviyelerinin yüksek olduğu; kayıtsız bağlanma stiline sahip öğrencilerin aynı zamanda öfkelerini gösterme seviyelerinin yüksek olduğu; korkulu bağlanma stillerinin ise genel öfke ve öfkeyi bastırma seviyeleri üzerinde etkisi olmadığını, aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı sonuçlarına varılmıştır (Ayyıldız ve Elkin, 2016).

Collins (1996) bağlanma stillerinin, kişilerin düşünceleri, beklentileri ve flört şiddeti üzerindeki etkisini araştırdığı araştırmasında saplantılı bağlanma özellikleri taşıyan katılımcıların güvenli bağlanma stiline sahip katılımcılarla karşılaştırıldığında, olayları daha olumsuz şekilde yorumladıkları, tartışmaya yol açabilecek davranışları sergiledikleri ve duygusal sıkıntı yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Kaçınmacı bağlanma stiline sahip katılımcılar da olayları olumsuz yorumlama özelliği taşırken, duygusal sıkıntı yaşamadıkları belirlenmiştir. Güvenli bağlanma stiline sahip katılımcıların ise olayları daha olumlu yorumladıkları, ilişkilerine ve birlikte oldukları kişilerin kendilerini sevdiklerine yönelik güven duydukları bulunmuştur. Bu çalışma, duygusal sıkıntı ve olayların açıklanma şekillerinin aracı etkisiyle şekillenen davranışların açıklanmasında bağlanma stillerinin farklılaştığını ve farklı içsel çalışma modellerine sahip kişilerin ilişkileri içerisinde de farklı şekillerde davrandıkları, düşündükleri, hissettikleri gerçeğini ortaya koymaktadır (Collins, 1996; Özmen ve Atik, 2010). Güvensiz bağlanma stiline sahip kişilerin anlaşmazlıklar esnasında, anlaşmazlığın üstesinden gelebileceklerine yönelik kendilerine daha az güvendikleri, bu anlaşmazlıklardan daha olumsuz etkilendikleri ve sorunları çözme adına başvurdukları yöntemlerin genellikle olayları daha da büyüttüğü bilinemektedir (Creasey ve Hesson-McInnis, 2001).

1.3.Çocuk Yetiştirme Stilleri

Çocuklar, nasıl düşüneceklerini, nasıl konuşacaklarını, önceki deneyimlerini daha sonra nasıl kullanacaklarını, diğer insanları nasıl etkileyebileceklerini, duygularını, tepkilerini nasıl kontrol edebileceklerini, olayları nasıl yorumlayacaklarını, diğer insanlarla nasıl ilişki kuracaklarını, kime yakın kimden uzak duracaklarını ebeveynlerinden öğrenirler. Ebeveynler, çocuklarının hayatlarında rol model olarak ne kadar etkilerinin olması gerektiğiyle ilgili düşüncelerine, çocuklarını ne derece şekillendirmek istediklerine,

çocuklarından beklentilerine, çocuklarının ne tür değerlere sahip olmasını istediklerine, onlar üzerindeki taleplerinin çeşitliliklerine, onlarla açık bir iletişim kurabilme becerilerine ve onların fikirlerini dinleme arzularına göre farklılaşmaktadır (Baumrind, 1967; Dornbusch, Ritter, Herbert Leiderman, Roberts ve Fraleigh, 1987).

Çocuk yetiştirme stilleri, ebeveynlerin kendi kişisel özellikleriyle ilgilidir ve ebeveynlerin çocuklarına yönelik davranışlarının ifade bulabildiği duygu iklimini oluşturan, ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurmasını sağlayan, çocuklarına yönelik davranışlardan oluşmaktadır. Çocukların sosyal uyumu ve sosyalleşme süreci konusunda etkilidir (Darling ve Steinberg, 1993). Sosyalleşme süreci, kişilerin kendi standartlarının, yeteneklerinin, davranışlarının ve tutumlarının, içinde bulunulan zamandaki ve gelecekteki rollerinin topluma uygun ve toplum tarafından arzu edilen rollerle uyumlu olması adına değişmesi olarak tanımlanmaktadır ve bu sosyalleşme sürecinde aileler, arkadaşlar, okul ve medya etkili olmaktadır (Parke ve Buriel, 2008). Ebeveynin, çocuğuna karşı yakın ve sıcak olması, çocuğun sosyalleşme sürecinin ebeveynin beklentisi yönünde olmasını sağlamaktadır (Dodge, Coie ve Lynam, 2008).

Baumrind, çocuk yetiştirme stillerini, ebeveynlerin çocukları üzerindeki kontrollerini yüksekten, düşüğe doğru çeşitli düzeylerine göre ayırmıştır (Chan ve Koo, 2011; Darling ve Steinberg, 1993). Bu doğrultuda Baumrind (1966), yaptığı araştırmalar sonucu açıklayıcı/otoriter, izin verici ve otoriter olmak üzere 3 çeşit çocuk yetiştirme stili tanımlamıştır.

Daha sonra Maccoby ve Martin (1983), duyarlılık ve talepkarlık boyutlarının çocuk yetiştirme stillerinde belirleyici iki boyut olduğunu öne sürmüşlerdir. Duyarlılık boyutunda, ebeveynlerin, çocuklarının ihtiyaç ve taleplerine karşı kabullenici, destekleyici şekilde yaklaşarak, onların bireyselliklerini ve kendilerini kontrol etmelerini teşvik etmeleri, çocuklarının sergiledikleri davranışlara karşı ne derece ilgi, alaka, yakınlık, içtenlik ve sıcaklık gösterdikleri ele alınmaktadır (Baumrind, 1991; Doinita ve Maria, 2015). Talepkarlık boyutunda ise ebeveynlerin, çocuklarının olgun ve sorumlu birer birey olmalarına yönelik arzuları doğrultusunda çocuklarına bazı kısıtlamalar ve kurallar

koymalarından, onlardan aileyle bir bütün haline gelebilecekleri şeyler talep etmelerinden ve bu kural ve kısıtlamaları uygulamalarından bahsedilmektedir (Baumrind, 1991; Doinita ve Maria, 2015). Duyarlılık, ebeveyn tarafından çocuğun bir birey olarak görülmesi, talepkarlık ise ebeveynin çocuğunun sosyalleşme sürecinde aktif bir rol oynama arzusu olarak açıklanmaktadır (Darling ve Steinberg, 1993). Maccoby ve Martin (1983), Baumrind tarafından izin verici çocuk yetiştirme stili olarak adlandırılan stili, izin verici/ihmalkar ve izin verici/şımartan olarak iki alt boyuta ayırmışlardır.

Açıklayıcı/otoriter yetiştirme stilinde ebeveynler makul düzeylerde çocuklarının hayatlarına kısıtlayıcı ya da müdahaleci olmadan müdahale eden, sözel iletişimi destekleyen, belirlenen kuralların ardındaki nedenleri açıklayan, hem yüksek talepkarlık hem yüksek duyarlılık gösteren kişilerdir (Baumrind, 1966; 1991). Disiplin yöntemi olarak cezalandırıcı olmaktansa destekleyici olmayı tercih ederler (Baumrind, 1991). Kendi bakış açılarını ifade ederken, çocuklarının isteklerini, ilgi alanlarını görmezden gelmezler. Çocukta bulunan kişisel özellikler desteklerken aynı zamanda kuralları da çizerler (Baumrind, 1966). Açıklayıcı/otoriter stilde, çocukların ebeveynlerinin taleplerine karşı sorumlu olmalarının yanı sıra ebeveynlerin de çocukların makul ölçülerdeki taleplerine karşı duyarlı oldukları görülür. Bu stille yetişmiş kişilerin daha bağımsız, sorumluluk sahibi, kendine güvenen, kendine saygısı bulunan, öfkelerini kontrol edebilen kişiler oldukları bilinmektedir (Maccoby ve Martin, 1983).

Otoriter yetiştirme stilinde ebeveynler yüksek düzeyde talepkarlık ve düşük düzeyde duyarlılıkla çocuklarının tutum ve davranışlarını kontrol eder, değerlendirir ve şekillendirmek üzere hareket ederler. Çocuklarının tutum ve davranışları toplumun belirlediği standartlara uygun şekilde olmasını beklerler (Baumrind, 1966; 1991). Çocuklarının ihtiyaçlarını ifade etmelerini kısıtlarlar ya da izin vermezler ve onların bir konu hakkında taleplerinin ve ısrarlarının olmasını istemezler. Koydukları kurallar anlaşmaya ve tartışmaya açık değildir (Maccoby ve Martin, 1983). Ebeveynler, itaati bir meziyet olarak görürler ve çocuklarının davranışları, kendi doğrularına ters düştüğünde açıklamada bulunmadan, genellikle fiziksel olan güçlü ve cezalandırıcı önlemlerle onları durdurmayı tercih ederler (Baumrind, 1966; 1991; Maccoby ve Martin, 1983). Çocuklarının

özerkliklerini sınırlayarak onları belli bir sınırda tutmanın doğru olduğuna inanırlar. Düzen ve geleneksel yapıyı çok değerli görürler. Sözel uzlaşmayı desteklemeyip, çocukların onlar ne derse onu kabul etmeleri gerektiğini düşünürler (Baumrind, 1966; 1991).

İzin verici/şımartan yetiştirme stilinde ebeveynler çocuklarının arzularına, hareketlerine, dürtülerine olumlu, kabullenici biçimde yanıt verirler ve genellikle çok küçük cezalar kullanırlar (Baumrind, 1966; Maccoby ve Martin, 1983). Aile kuralları üzerine açıklama yaparak bu kurallar konuşulurken çocuklarına da danışırlar. Çocuklarından ev içi sorumlulukları konusunda az talepleri vardır. Çocuklarının olabildiğince kendi planlarını kendi yapmaları konusunda teşvik ederken, dışarıda belirlenmiş standartlara uymaları konusunda yönlendirmezler. Çocuklarına kendilerine imrenip, örnek alacağı bir model sunmamakla birlikte çocuklarının şimdiki davranışlarını ya da gelecekteki davranışlarını şekillendirmek ya da değiştirmek adına herhangi bir müdahalede bulunmazlar. Kendilerini çocuklarının onları istedikleri gibi kullanabilecekleri bir kaynak olarak sunarlar (Baumrind, 1966). İzin verici/şımartan stilin çocuklar üzerinde pozitif etkilerindense, dürtüsel ve saldırgan olmaları, sorumluluk alamamaları gibi negatif etkileri daha çoktur (Maccoby ve Martin, 1983).

İzin verici/ihmalkar yetiştirme stili hem düşük derecede duyarlılık hem de düşük derecede talepkarlık özelliklerini taşımaktadır. İhmalkar ebeveynlerin ebeveynlik sorumluluklarını yerine getirmezler, çocuklarını kontrol etmezler, onları şekillendirmeye veya onlara bir yapı oluşturmaya çalışmazlar ve destekleyici olmazlar (Baumrind, 1991). Çocuklarıyla olabildiğince az zaman geçirmeye ve olabildiğince az etkileşim içinde bulunmaya çalışırlar. Çocuklarının taleplerini, onları susturmak adına hızla yerine getirirler (Maccoby ve Martin, 1983).

Steinberg, Lamborn, Darling, Mounts ve Dornbusch (1994) ise Maccoby ve Martin'in duyarlılık ve talepkarlık boyutunu, duyarlılık boyutu kabul/sevgi; talepkarlık boyutu ise sıkı denetim/kontrol olacak şekilde düzenlemişlerdir ve açıklayıcı/otoriter, otoriter, izin verici/şımartan ve izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stilleri olduğundan bahsetmişlerdir (Şekil 1.2). Kabul/ilgi boyutunda ebeveynler, sevecen, tepki ve yanıt

alınabilir ve ilgili ebeveynler olarak tanımlanırken, sıkı denetim/gözlem boyutunda ebeveynlerin kontrolcü, takipçi, gözetleyici ve yönlendirici özellikleri ön plana çıkmaktadır.

		Kabul/İlgi Boyutu	
		Yüksek	Düşük
Sıkı Denetim/Kontrol Boyutu	Yüksek	Açıklayıcı/Otoriter	Otoriter
	Düşük	İzin Verici/Şımartan	İzin Verici/İhmalkar

Şekil 1.2. Çocuk Yetiştirme Stillerine Ait Kategorik Model

Açıklayıcı/otoriter ve otoriter çocuk yetiştirme stillerinin ikisinin de kontrol boyutunda yüksek düzeyi temsil ettikleri görülmektedir fakat ortak paylaşılan bu alana rağmen iki stilin de birbirinden oldukça farklı olduğu belirtilmektedir. Açıklayıcı/otoriter stilde, destekleyici bir ilişki tarzı, düşünme ve tartışma ortamının bulunması ve sıcaklığın, sevginin varlığı eşliğinde uygulanan kontrol, otoriter stilde var olan, sert ebeveyn gücünün ortaya konduğu, tartışmanın ve uzlaşmanın pek mümkün olmadığı ortamdan farklılaşmaktadır (Miller, 2016).

Literatür incelendiğinde yıllardır, psikolojik sıkıntı, suça yönelik davranışlar ve kişilerin kendilerine güvenleri üzerine yapılan araştırmalarda bu konuların çocuk yetiştirme stilleriyle açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir (Dornbusch ve ark., 1987; Lamborn, Mounts, Steinberg ve Dornbusch, 1991; Steinberg, Mounts, Lamborn ve Dornbusch, 1991). Genel olarak duyarlılık boyutunun yüksek olmasının, sosyal yeterlilik ve psiko-sosyal işleyiş üzerinde olumlu etkileri olduğu görülürken, yüksek talepkarlık boyutunun davranışsal kontrol konusunda olumlu etkileri olduğu bulunmaktadır (Darling, 1999).

Yapılan çalışmalara bakıldığında kabullenici, kuralları olan, açıklayıcı/otoriter ebeveynlerle yetişen çocukların daha çok kendilerine güvenen, kontrol edebilen, keşfetmeye açık ve mutlu kişiler oldukları, davranışsal problemlerle ve suça yönelik davranışlarla daha az ilişkilendikleri, daha az kaygı ve depresyon gibi psikolojik sıkıntılar yaşadıkları, diğer çocuk yetiştirme stilleriyle ilişkili olan çocukların ise daha fazla problemli davranışlar gösterdikleri sonucuna ulaşıldığı görülmektedir (Baumrind, 1967; 1971; Chan ve Koo, 2011; Querido ve ark., 2002; Steinberg ve ark., 1991).

Açıklayıcı/otoriter çocuk yetiştirme stilinin en uygun çocuk yetiştirme stili olduğu (Baumrind, 1971; Maccoby, 1992), en dezavantajlı çocukların ise izin verici/ihmalkar stille yetişmiş çocuklar olduğu ve bu iki stilin iki uç noktayı temsil ettiği savunulmaktadır (Lamborn ve ark., 1991; Steinberg ve ark., 1994). Otoriter ve izin verici/şımartan ebeveyn stiliyle yetişmiş çocukların olumlu ve olumsuz özellikleri bir arada taşıdığı belirtilmektedir (Steinberg ve ark., 1994).

Kendilerine güveni yüksek olan kişilerin, kabul ve ilgi boyutu yüksek açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan ailelerden geliyor olması ebeveynlerden görülen kabul ve ilginin belki de kişilerin olumlu kendilik algıları ve psikolojik iyi olma hali üzerinde başlıca etkili olan etmenler olduğunu göstermektedir. Diğer bir taraftan düşük problemli davranışlar gösteren bireylerin ise kontrolün yüksek olduğu açıklayıcı/otoriter ve otoriter ailelerden geliyor olması da kontrolün bu tür problemli davranışların ortaya çıkmasını azaltması üzerinde etkili olabileceğini söylemektedir (Lamborn ve ark., 1991).

1.3.1. Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Bağlanma

Çocuk yetiştirme stillerinde olduğu gibi bağlanma stillerinde de ebeveyn ve çocukların arasındaki var olan bir ilişkiden söz edilmektedir. Yapılan çalışmalarda açıklayıcı/otoriter stile sahip ebeveynlerin çocuklarının özelliklerinin, güvenli bağlanma özellikleri taşıyan kişilerin özellikleri ile uyumlu olduğu görülmektedir (Karavasilis, Doyle ve Markiewicz, 2003). Kendi ebeveynleri tarafından ilgisizliğe maruz kalan, sert bir disiplin anlayışıyla yetiştirilen, ihmal edilen kişilerin duygusal hayatlarında büyük izler

kaldığı ve bu kişilerin genellikle kaygılı ya da kaçınmacı gibi güvensiz bağlanma stilleri geliştirdikleri de öne sürülmektedir (Doinita ve Maria, 2015).

Güvenli bağlanmanın, açıklayıcı/otoriter çocuk yetiştirme stili ile (Doinita ve Maria, 2015; Karavasilis ve ark., 2003), güvensiz bağlanma stillerinin ise izin verici/ihmalkar stille ilişkili olduğunun (Karavasilis ve ark., 2003) bulunduğu çalışmaların yanında Sümer ve Güngör (1999a) Türk örneklemi üzerinde yürütülen çalışmada kabul/ilgi boyutunda yüksek düzeylerde görülen izin verici/şımartan ve açıklayıcı/otoriter çocuk yetiştirme stilinin güvenli bağlanma ile; sıkı denetim/kontrol boyutunda yüksek puanların ya da kabul/ilgi boyutunda düşük puanların ise güvensiz bağlanma ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmışlardır. Kayıtsız bağlanmayla sıkı denetim/kontrol boyutu arasında ilişki bulunamazken; kabul/ilgi boyutunun yüksek olduğu ailelerde yetişen kişilerin, diğer kişilerle karşılaştırıldığında daha güvenli bir bağlanma, daha yüksek özsaygı ve benlik algısı, daha az hissedilen kaygı özellikleri gösterdiği bulunmuştur.

1.3.2. Çocuk Yetiştirme Stilleri ve Flört Şiddeti

Ailelerin, çocuklarının saldırgan davranışları üzerinde etkileri olduğu bilinmektedir. Saldırgan davranışların ortaya çıkmasında, ebeveynlerin sert ve tutarsız davranışlarının risk faktörü olarak rol oynadığı belirtilmektedir (Labella ve Masten, 2017).

Yapılan bir araştırmada, otoriter stil özellikleri gösteren annelerin çocuklarının yüksek saldırganlık oranlarına sahip olduğu bulunurken, açıklayıcı/otoriter stil ile saldırgan davranışlar arasında negatif bir ilişki bulunmuştur (Azimi, Vaziri ve Kashani, 2012). Bir diğer çalışmada ise pozitif ebeveynlik ile flört şiddeti kurbanı olunması arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuş; flört şiddeti kurbanı olma oranlarının düşük kabul ve ilgi özelliklerine sahip otoriter ebeveynlik ve ihmalkar ebeveynlik ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Chiesa ve ark., 2018).

Literatür incelendiğinde bağlanma ve çocuk yetiştirme stilleri üzerine yapılmış araştırmaların çok sayıda olmadığı görülmekle birlikte flört şiddeti ve bu iki değişken arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara da rastlanamamaktadır. Dolayısıyla yapılan bu çalışmada, flört şiddeti ve bağlanma, bağlanma ve çocuk yetiştirme stilleri arasındaki

ilişkinin incelendiği çalışmalar taranarak, flört şiddeti, bağlanma ve çocuk yetiştirme stilleri arasında ilişkili olabilecek durumlar için hipotezler öne sürülmüştür. Bağlanma stillerinin, flört şiddetiyle bağlantılı olduğunun ortaya çıkmasıyla, çocuk yetiştirme stillerinin flört şiddetiyle ne tür bir ilişki içerisinde olacağı konusu merak uyandırmıştır. Kabul/ilgi boyutunda yüksek değerlere sahip olan katılımcıların güvenli bağlanma ve aynı zamanda düşük flört şiddetiyle ilişkili olacağı düşünülürken, kabul/ilgi boyutu değerleri düşük ve sıkı denetim/kontrol düzeyi değerleri yüksek ya da düşük olan bireylerin güvensiz bağlanma ve yüksek flört şiddeti deneyimiyle ilişkili olacağı düşünülmüştür.

1.4.Araştırmanın Amacı

Araştırmada, 18 yaşından büyük, evli olmayan, araştırma yürütüldüğü zamanda mevcut bir ilişkisi olan ya da araştırma yürütüldüğü zamanda mevcut bir ilişkisi içerisinde olmayan fakat daha önceden flört ilişkisi/ilişkileri olmuş olan bireylerin katılımıyla flört şiddetinin, bağlanma stilleriyle ve çocuk yetiştirme stilleriyle arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda cevaplandırılmaya çalışılan sorular şunlardır:

- Bağlanma stillerinin flört şiddeti ile nasıl bir ilişkisi vardır?
- Çocuk yetiştirme stillerinin boyutsal ve kategorik biçimlerinin flört şiddeti ile nasıl bir ilişkisi vardır?
- Cinsiyetin, flört şiddeti üzerinde bir etkisi var mıdır?

1.5.Araştırmanın Önemi

Ülkemizde, yüksek görülme oranlarıyla toplum sağlığına tehdit oluşturan şiddet olgusu, sadece aile içi şiddet konusuyla sınırlı kalmamakta, evlilik öncesi romantik ilişkiler içerisinde de sıklıkla görülmektedir. Evlilik öncesi romantik ilişkilerde görülen şiddet olarak adlandırılan flört şiddetinin, gelecekte, kişiler arasında evlilik akdinin gerçekleşmesi durumunda, aile içi şiddete dönüşebildiği görülmektedir (Avşar-Baldan ve Akış, 2017). Yaklaşık olarak 30 yıldır diğer ülke araştırmacılarını tarafından incelenmekte olan flört şiddeti kavramı üzerine ülkemizde sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmaktadır. Kişiler

üzerinde olumsuz birçok iz bırakan flört şiddetinin, ortaya çıkmadan önlenebilmesi adına, bu konunun ülkemiz için geçerli olan durumunun çeşitli şekillerde incelenmesi ve tanımlanması gerekmektedir.

1.6.Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmada belirlenen amaçlara ulaşılması adına aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir.

Hipotez 1: Güvenli bağlanma stili ile güvensiz bağlanma stili arasında, flört şiddetine maruz kalınması ve flört şiddeti kurbanı olunması konusunda gruplar arası fark ortaya çıkacaktır.

Hipotez 2: Güvenli ve güvensiz bağlanma stilleri arasında çocuk yetiştirme stillerinin kategorik türleri ile ilişkisinde grup farkı ortaya çıkacaktır.

Hipotez 3: Flört şiddetine maruz kalınması ve flört şiddeti faili olunması ile açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stilleri arasında negatif yönlü; otoriter ve izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stilleri ile pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki çıkacaktır.

Hipotez 4: Flört şiddetine maruz kalınması ve flört şiddeti faili olunması ile çocuk yetiştirme stillerinin kabul/ilgi boyutu arasında negatif yönlü; sıkı denetim/kontrol boyutu arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki çıkacaktır.

Hipotez 5: Flört şiddeti kurbanı olma ve flört şiddeti faili olma ile cinsiyet arasında cinsel şiddet dışında farklılaşma olmayacaktır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yürütülme süreci ile ilgili bilgi verilmektedir. Araştırmanın modeli, araştırmanın verilerinin toplandığı örneklem, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması hakkında bilgi sağlanmaktadır.

2.1.Araştırma Modeli

Flört ilişkisi içerisinde meydana gelen flört şiddetiyle, kişilerin bağlanma stilleri ve algıladıkları çocuk yetiştirme stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanan bu çalışma için ilişkisel araştırma modeli tercih edilmiştir. İki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin açıklanması ve sonuçların tahmin edilebilmesine olanak veren bu modelde, istatistiksel yöntemler kullanılarak ve istatistiksel karşılaştırmalar yapılarak belirlenen değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyinin saptanması, değişkenlerin birbirlerini etkileyip etkilemediğinin görülmesi ve ilişkisel tahminlerde bulunulabilmesi mümkün olmaktadır (Tekbıyık, 2016).

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 18 yaşından büyük kişilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise evli olmayan, araştırmanın yürütüldüğü sırada bir ilişki içerisinde olan ya da bir ilişki içerisinde olmaması halinde daha önceden ilişkisi/ilişkileri olmuş olan kişilerden oluşmaktadır. Veri toplanması adına internet üzerinde oluşturulan ve sosyal medya sitelerinde ve e-posta gruplarında dağıtımı sağlanan ankete 461 kişi katılmıştır. Evli olan, araştırma yürütüldüğü esnada mevcut bir ilişkisi olmamasının yanında daha önce hiç ilişkisi olmamış olan ve anketteki sorulara eksik yanıt veren kişiler analizin dışında bırakılmıştır. Geriye kalan 346 kişi, araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Flört şiddeti, bağlanma stilleri ve algılanan çocuk yetiştirme stilleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma nicel bir araştırmadır ve veri toplanması adına internet üzerinden oluşturulan anketler kullanılmıştır. Oluşturulan anketler sosyal medya ve e-posta grupları üzerinden dağıtılmıştır. Aydınlatılmış Onam Formu (Ek-1) katılımcılara çalışma

hakkında bilgi vermek; Kişisel Bilgi Formu (Ek-2) ise katılımcılar hakkında bilgi almak adına kullanılmıştır. Bağlanma stillerinin ölçülmesi adına Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE II) (Fraley, Waller ve Brennan, 2000; Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005) (Ek-3); çocuk yetiştirme stillerinin ölçülmesi adına Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (ÇYSÖ) (Sümer ve Güngör, 1999a) (Ek-4); flört şiddetinin ölçülmesi adına ise Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (CTS2) (Aba ve Kulakaç, 2016; Straus ve ark., 1996) (Ek-5) kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan bilgilendirme ve ölçüm araçları devam eden bölümde detaylı bir şekilde açıklanacaktır.

2.3.1. Aydınlatılmış Onam Formu

Katılımcılara, araştırma hakkında bilgi verilmesi ve katılımcı olarak haklarının açıklanması adına Kişisel Bilgi Formu'ndan önce Aydınlatılmış Onam Formu (Ek-1) sunulmuştur. Araştırmanın kim tarafından yürütüldüğü, amacının ne olduğu, karşılaşılan anket soruları karşısında katılımcıdan ne yapmasının beklendiği, anketin doldurulmasının yaklaşık ne kadar süreceği, katılımcıdan kimlik bilgilerinin istenmeyeceği, katılımın gönüllülük esasına dayandığı, herhangi bir durumda anketi doldurmaktan vazgeçme olasılığının olduğu ve araştırma sonuçlarının hangi koşullarda kullanılacağı gibi bilgilerin verildiği formda, katılımcının katılım onayının alınmasıyla anket başlatılmıştır.

2.3.2. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılar hakkında kimlik bilgileri dışında diğer bilgilerin edinilmesi adına Kişisel Bilgi Formu (Ek-2) oluşturulmuştur. Oluşturulan bu formda yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu gibi sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların ilişkilerine yönelik bilgi edinilmesi adına ise mevcut ilişki durumu, ilişkinin süresi, önceki ilişki durumu hakkında sorular sorulmuştur. Flört şiddetiyle bağlantılı olabileceği düşünülen alkol kullanımı ile ilgili soru da yöneltilmiştir.

2.3.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE II)

Orijinal ismi "Experiences in Close Relationships-Revised" (ECR-R) olan ölçek, Brennan ve arkadaşları tarafından 1998 yılında bağlanma çalışmalarında kullanılan ölçeklerden ve hiç yayınlanmamış konferans çalışmalarından alınan sorulardan oluşturulan 323 anket sorusuna uygulanan faktör analizi sonrasında oluşturulan 36 maddeli ve

yetişkinlerin bağlanma örüntülerinin bağlanmaya yönelik kaçınma ve bağlanmaya yönelik kaygı ismiyle anılan iki boyut üzerinden değerlendirildiği "Experiences in Close Relationships (ECR)" isimli ölçeğin Fraley ve arkadaşları tarafından 2000 yılında revize edilmesiyle oluşturulmuştur (Brennan ve ark., 1998; Fraley ve ark., 2000; Selçuk ve ark., 2005). Bu revize çalışmasında, Brennan ve arkadaşları (1998) tarafından kendi çalışmalarında toplanan ve kullanılan verilerden yararlanılmıştır. ECR ölçeğinin bağlanmaya yönelik kaygı boyutu altındaki 18 maddenin 13 tanesinin aynı kaldığı, 5 yeni maddenin eklendiği 18 maddelik bir ölçek yaratılmıştır. Bağlanmaya yönelik kaçınma boyutunda ise yine ECR ölçeğinde kullanılan 7 madde aynen alınmış, 11 yeni madde eklenerek 18 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Toplam 36 maddeden oluşan bu yeni ölçeğe ise "Experiences in Close Relationships-Revised" (ECR-R) adı verilmiştir (Fraley ve ark., 2000). Türk örnekleminde geçerlik ve güvenirlik çalışması Selçuk ve arkadaşları tarafından 2005 yılında yapılmış; ölçeğe Yakın İlişkide Yaşantılar Envanteri II (YİYE II) (Ek-3) adı verilmiştir. Ölçek, bağlanmaya yönelik kaygı ve kaçınma alt ölçeklerinden oluşan iki faktörlü bir yapıdan oluşmaktadır. Kaygılı bağlanma boyutunda 18 madde, kaçınmacı bağlanma boyutunda da 18 madde bulunmaktadır. 7li likert tipiyle oluşturulmuştur. Kaçınmacı bağlanma boyutu çift sayı olan maddelerin ortalamasının alınmasıyla; kaygılı bağlanma boyutu ise tek sayı olan maddelerin ortalamasının alınmasıyla hesaplanır. 4, 8, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 26, 30, 32, 34, 36 numaralı maddeler ters kodlanmıştır. Kaygılı bağlanma boyutunu ve kaçınmacı bağlanma boyutunu temsil eden iki alt boyuttan oluşan ölçekte, her alt boyut için alınabilecek puanlar 18 ile 126 arasında değişmektedir. Kaçınma alt boyutu için Cronbach alfa katsayısı .90 iken kaygı alt boyutu Cronbach alfa katsayısı için .86'dır. Kaygı boyutunun .82, kaçınma boyutunun da .81 oranında test-tekrar test güvenirliğine sahip olduğu bulunmuştur. İç tutarlığı, test-tekrar test güvenirliği yüksek olan YİYE-II'nin, bağlanma stillerini ölçen ölçekler arasında en yüksek ölçüm gücüne sahip olan ölçek olmasından dolayı araştırmalarda kullanılması önerilmektedir. (Selçuk ve ark, 2005). Bu çalışmada, kaygılı boyutun Cronbach alfa değeri .90; kaçınmacı boyutun Cronbach alfa değeri ise .88 olarak bulunmuştur.

2.3.4. Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (ÇYSÖ)

Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (Ek-4), kişilerin ebeveynleriyle olan ilişkilerinde algıladıkları annelerinin ve babalarının çocuk yetiştirme stillerini ölçmek için Sümer ve Güngör (1999a) tarafından 1999 ve Sümer tarafından 2000 yılında geliştirilmiştir. Maccoby ve Martin (1983) tarafından duyarlılık ve talepkarlık olmak üzere iki boyutta incelenmesi gerektiği öne sürülen ve açıklayıcı/otoriter, otoriter, izin verici/şımartan, izin verici/ihmalkar olmak üzere dört stilin tanımlandığı çocuk yetiştirme stilleri, daha sonra Steinberg ve arkadaşları (1994) tarafından kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutları olarak adlandırılmış, çocuk yetiştirme stilleri aynı kalmıştır. Sümer ve Güngör (1999a) ise kendi çalışmalarında Steinberg ve arkadaşları tarafından 1991 yılında yürütülen çalışmadan esinlenerek oluşturdukları bir ölçek kullanmışlardır. Kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol isimli iki temel çocuk yetiştirme boyutunu ölçen bu ölçeğin kabul/ilgi boyutunda, kişilerin anneleri ve babaları tarafından sevildiklerine, kabul gördüklerine, anlayışla karşılandıklarına ve ilgilenildiklerine yönelik düşüncelere ait maddeler bulunurken; sıkı denetim/kontrol boyutunda anneleri ve babaları tarafından ne düzeyde denetlendikleri, kontrol edildikleri, sınırlandıkları, gözlendikleri ve disiplin uygulamalarına maruz kaldıkları hakkında bilgiler veren maddeler bulunmaktadır (Sümer ve Güngör, 1999a). 1999 yılında oluşturulan ilk ölçekte 30 madde bulunmaktadır (Sümer ve Güngör, 1999a). Daha sonra oluşturulan ölçekte ise kabul/ilgi boyutunu temsil eden 11 maddenin olduğu, sıkı denetim/kontrol boyutunu ölçen 11 maddenin olduğu görülmektedir ve 5'li likert tipiyle oluşturulmuştur. Anneler ve babalar için ayrı ayrı doldurulan ölçekte sıkı denetim/kontrol alt boyutunu çift sayılı maddeler ölçerken, kabul/ilgi alt boyutunu tek sayılı maddeler ölçmektedir. 11, 13, 21 numaralı maddeler değerlendirme esnasında ters kodlanarak değerlendirilir (Sümer, 2000). Kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutlarının çaprazlanmasıyla açıklayıcı/otoriter, otoriter, izin verici/şımartan, izin verici/ihmalkar olmak üzere dörtlü çocuk yetiştirme stillerine ulaşılmıştır. İki boyutta da yüksek değer alanların açıklayıcı/otoriter stile; kabul/ilgi boyutunda yüksek, sıkı denetim/kontrol boyutunda düşük değer alanların izin verici/şımartan stile; kabul/ilgi boyutunda düşük, sıkı denetim/kontrol boyutunda yüksek değerler alan kişilerin otoriter stile; iki boyutta da düşük değerlere sahip olan kişilerin ise izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stiline sahip olduğu

belirtilmiştir (Sümer ve Güngör, 1999a). Sümer ve Güngör (1999a) tarafından oluşturulan ilk ölçekte 5 maddelerin iki boyutta da yer alması ve 24. maddenin hiçbir faktörle ilişkili çıkmaması üzerine kabul/ilgi boyutu 18, sıkı denetim/kontrol boyutu da 6 maddeyle oluşturulmuştur. Kabul/ilgi boyutu güvenirliğinin hem anne hem baba için Cronbach alfa katsayısı .94; sıkı denetim/kontrol boyutunun Cronbach alfa katsayısı anne için .80, baba için .70 olarak bulunmuştur. Daha sonra ilk ölçeğin geliştirilmesiyle oluşturulan ve 22 madde içeren ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılmasıyla kabul/ilgi boyutunun anne için cronbach alfa değerinin .91, baba için .90; sıkı denetim/kontrol boyutunun cronbach alfa değerinin anne için .81, baba için 79 olduğu tespit edilmiştir (Güngör, 2000). Bu araştırmada, anneden algılanan kabul/ilgi boyutunun Cronbach alfa değeri .91, anneden algılanan sıkı denetim/kontrol boyutunun Cronbach alfa değeri .88 olarak bulunmuştur. Babadan algılanan kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutlarının Cronbach alfa değerlerinin ise sırasıyla .93 ve .90 olduğu tespit edilmiştir.

2.3.5. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (CTS 2)

Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği, 1979 yılında Straus tarafından aile içinde aile bireylerinin mantıklı düşünme, muhakeme yapma becerilerini, sözel saldırganlık kullanımını ve şiddet gösterimini ölçmek amacıyla oluşturulmuş bir ölçek olarak ortaya çıkmıştır. Çatışma anında kişilerin muhakeme yapma, mantıklı düşünme becerilerini ölçen mantıklı düşünme ölçeği, sözel saldırganlık ölçeği ve fiziksel şiddetin ölçüldüğü şiddet ölçeğinden oluşan Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği, 1996 yılında Straus, Hamby, Boney-McCoy ve Sugarman tarafından revize edilerek Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği (CTS 2) (Ek-5) olarak adlandırılmıştır. Türk örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ise Aba ve Kulakaç (2016) tarafından yapılmıştır. Flört eden, beraber yaşayan ya da bir evlilik ilişkisi içinde bulunan genç bireylerin flört şiddetlerinin boyutlarını anlayabilmek, fiziksel ve cinsel şiddetin boyutunu görebilmek, ilişki içindeki problemleri çözmek adına mantık ve uzlaşma becerilerini nasıl devreye soktuklarını anlayabilmek adına geliştirilmiştir (Straus ve ark., 1996). Revize edilmiş haliyle 78 maddeye sahip olan bu ölçek, uzlaşma, psikolojik şiddet, fiziksel şiddet, cinsel şiddet ve yaralanma olmak üzere 5 alt ölçeğe sahiptir. Bu alt ölçeklerde uzlaşmayı ölçen 12 madde,

psikolojik şiddeti ölçen 16 madde, fiziksel şiddeti ölçen 24 madde, cinsel şiddeti ölçen 14 madde, yaralanmayı ölçen 12 madde bulunmaktadır. Uzlaşmayı ölçen maddelerin 3 tanesi bilişsel, 3 tanesi duygusal olarak değerlendirilebilecek şekilde oluşturulmuştur. Bu durum şiddeti ölçen diğer ölçekler için hafif ve çok ciddi şiddet olarak şiddetin 2 farklı türde incelenmesine olanak sağlamaktadır. Ölçekte bulunan sorulara verilebilecek yanıtlar 0-7 arasında çeşitlenen 8 farklı şekilde olabilmektedir. 0, "Hiç gerçekleşmedi"; 1, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 1 kez gerçekleşti"; 2, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 2 kez gerçekleşti"; 3, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 3-5 kez gerçekleşti"; 4, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 6-10 kez gerçekleşti"; 5, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 11-20 kez gerçekleşti"; 6, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 20'den fazla kez gerçekleşti"; 7, "Geçtiğimiz yıl içerisinde değil ama daha önce gerçekleşti" anlamına gelmektedir (Straus ve ark., 1996). CTS 2 ölçeği, yanıtlayan kişinin şiddet kurbanı ve/veya şiddet faili olup olmadığını görebileceğimiz bir ölçektir (Straus, 2004a). Tek sayılı ölçek maddeleri, soruyu yanıtlayan kişinin kendisinin davranışlarına ilişkin bilgiler verirken; çift sayılı ölçek maddeleri soruları yanıtlayan kişinin ilişki içerisinde olduğu kişinin davranışlarına ilişkin bilgiler vermektedir (Aba ve Kulakaç, 2016). CTS 2 ölçeğinin birçok hesaplanma türü olduğu bilinmektedir. Çalışmalarda yaygın olarak kullanıldığı görülen hesaplama yönteminin prevalans yöntem olduğu görülmektedir (Aba ve Kulakaç, 2016). Prevalans hesaplanması şiddet davranışlarının belirlenen zaman dilimi içerisinde kaç kez gerçekleştiğiyle ilgili bilgi vermez fakat bir kişinin her alt boyut için bir ya da daha fazla şiddet davranışı bildirmesiyle şiddetin ne oranlarda görüldüğüyle ilgi bilgi verir. Prevalans puanlarının hesaplanmasında 1, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 1 kez gerçekleşti"; 2, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 2 kez gerçekleşti"; 3, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 3-5 kez gerçekleşti"; 4, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 6-10 kez gerçekleşti"; 5, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 11-20 kez gerçekleşti"; 6, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 20'den fazla kez gerçekleşti" cevapları 1 ile kodlanırken; 7, "Geçtiğimiz yıl içerisinde değil ama daha önce gerçekleşti" ve 0, "Hiç gerçekleşmedi" cevapları 0 ile kodlanır ve bu değerler toplanmaz. Diğer bir hesaplama yöntemi ise süreğenlik yöntemidir. Süreğenlik puanları şiddet davranışlarının belirlenen zaman dilimi içerisinde kaç kez gerçekleştiğiyle ilgili bilgi verir. Süreğenlik puanlarının hesaplanması sırasında 1, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 1 kez gerçekleşti" cevabı 1 ile; 2, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 2 kez gerçekleşti" cevabı 2 ile; 3,

"Geçtiğimiz yıl içerisinde 3-5 kez gerçekleşti" cevabı 4 ile; 4, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 6-10 kez gerçekleşti" cevabı 8 ile; 5, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 11-20 kez gerçekleşti" cevabı 15 ile; 6, "Geçtiğimiz yıl içerisinde 20'den fazla kez gerçekleşti" cevabı 25 ile kodlanır ve 7, "Geçtiğimiz yıl içerisinde değil ama daha önce gerçekleşti" ve 0, "Hiç gerçekleşmedi" cevapları kayıp veri olarak işlenir. Sonrasında ise süreğenlik değerleri toplanır. Ayrıca CTS 2 ölçeğinin alt ölçeklerine bakıldığında her bir alt ölçeğin 2.derece ve 1.derece şiddet olmak üzere şiddet ciddiyet seviyelerine ayrıldığı görülmektedir. Şiddetin derecelerinin de ölçülebilmesi adına 1, 2, 3, 4, 5, 6 cevapları verilen 2.derece şiddet olarak adlandırılan ölçek maddeleri 1 ile, 1, 2, 3, 4, 5, 6 cevapları verilen 1.derece şiddet olarak adlandırılan ölçek maddeleri ise 2 ile, bu maddelere 0 ve 7 cevaplarının verilmesi durumu ise 0 olarak kodlanmıştır (Straus ve ark., 1996; Straus, Hamby ve Warren, 2003). Straus ve arkadaşları (1996) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin cronbach alfa iç tutarlık, güvenirlik değerinin .79 ile .95 arasında değiştiği bulunmuştur. Türk örneklemi üzerinde yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmasında ise uzlaşma ölçeğinin cronbach alfa iç tutarlık, güvenirlik değerinin .88, psikolojik şiddetin .85, fiziksel şiddetin .89, cinsel şiddetin .79, yaralamanın ise .76 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin genelinin cronbach alfa iç tutarlık, güvenirlik değeri ise .92 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenirliğinin ise .97 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yeterli düzeyde psikometrik özelliklere sahip olan bu ölçeğin Türk örneklemi üzerinde kullanılmasının uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aba ve Kulakaç, 2016). Yapılan bu araştırmada ise ölçeğin genelinin Cronbach alfa değerinin .94 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin temsil ettiği fiziksel, cinsel, psikolojik, yaralama ve uzlaşma olan beş alt ölçeğin Cronbach alfa değerlerinin sırasıyla .93, .78, .89, .89 ve .92 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.4.Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Araştırma için toplanan veriler, IBM SPSS Statistics for Windows 25.0 programında analiz edilmiştir. Öncelikle, veri dosyasında kayıp veri olup olmadığı incelenmiştir. İnternet üzerinden sunulan ankette boş bırakma seçeneğinin olmaması koşulu nedeniyle kayıp veriye rastlanılmamıştır. Demografik bilgilerin anlaşılması ve ölçeklerin tanımlayıcı analizlerinin yapılması adına frekans analizinden yararlanılmıştır. YİYE II

ölçeğinin temsil ettiği kaygı ve kaçınmacı boyuta K-Ortalama Kümeleme Analizi uygulanmıştır. Flört şiddetinin cinsiyete göre durumunun incelenmesi adına Bağımsız Örneklem T-testi yapılmıştır. Demografik değişkenler ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin öğrenilmesi ve ana değişkenler arasındaki ilişkinin öğrenilmesi adına Pearson Korelasyon Analizi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), çaprazlama ve ki-kare testi gibi birtakım testlerden yararlanılmıştır.

YİYE II ölçeğinin temsil ettiği kaygılı ve kaçınmacı alt boyutlarının, Bartholow ve Horowitz (1991) tarafından ortaya konan dörtlü bağlanma stillerine uyarlanabilmesi adına, Brennan ve arkadaşlarının (1998) tavsiye ettiği şekilde K-Ortalama Kümeleme Analizi yapılmıştır fakat Bartholow ve Horowitz (1991) tarafından öne sürülen güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma biçimlerinin elde edilemediği, güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma stillerinin elde edildiği fakat kayıtsız bağlanma stili olarak kümelenmesi gereken grubun korkulu bağlanma stili grubundan ayrışamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, araştırmada bağlanma stilleri kategorik olarak değil, boyutsal olarak güvenli ve güvensiz bağlanma şeklinde incelenmiştir.

Öz bildirime dayalı ölçeklerin olumsuz yanlarından bir tanesinin, düşük ölçüm hassasiyetine sahip olmaları ve ölçeğin özelliklerini yeterli şekilde temsil edememeleri olduğu bilinmektedir. Güvenli bağlanma stilinin bu tür ölçeklerle güvensiz bağlanma stillerine göre daha istikrarlı bir şekilde açıklanabildiği belirtilmektedir (Fraley ve ark., 2000). Romantik ilişkiler üzerine yapılan çalışmalarında, bağlanmanın kategorik modellerinin kullanılmasının uygun olmadığı; çalışmaların, boyutsal modelle daha tutarlı sonuçlar verdiği ve daha iyi ölçülebildiği belirtilmektedir (Fraley ve Shaver, 2000). Bağlanmayı boyutsal düzeyde inceleyen ölçüm araçlarının, bağlanmayı kategorik düzeyde inceleyen ölçüm araçlarından daha çok varyans açıklayabildikleri ve daha yüksek yordama gücüne sahip oldukları bilinmektedir (Sümer, 2006). Bu doğrultuda, araştırmada, bağlanma stilleri boyutsal düzeyde incelenmiştir. Bulgular bölümünde detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerine ve araştırmanın amacına yönelik oluşturulan hipotezlerin ölçüldüğü ölçeklere dair bulgular bu bölümde verilmektedir.

3.1.Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Tablo 3.1.
Katılımcıların Cinsiyet Dağılımının Frekans ve Yüzdelik Tablosu

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	264	76.3
Erkek	82	23.7
Toplam	346	100.0

Tablo 3.2.
Katılımcıların Yaşlarına Ait Betimleyici İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	SS
Yaş	346	18	55	27.42	5.808
Geçerli N	346				

Tablo 3.3.
Katılımcıların Eğitim Durumuna Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu

Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde
Lise	12	3.5
Yüksek Okul öğrencisiyim	9	2.6
Yüksek Okul mezunuyum	15	4.3
Üniversite öğrencisiyim	70	20.2
Üniversite mezunuyum	131	37.9

Yüksek Lisans/Doktora öğrencisiyim	61	17.6
Yüksek Lisans/Doktora mezunuyum	48	13.9
Toplam	346	100.0

Tablo 3.4.
Katılımcıların Ekonomik Düzeyine Ait Frekans ve Yüzdelik Tablosu

Ekonomik Düzey	Frekans	Yüzde
Düşük	46	13.3
Orta	269	77.7
Yüksek	31	9.0
Toplam	346	100.0

Tablo 3.5.
Katılımcıların İlişki Durumlarına Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu

Mevcut Romantik İlişki Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	219	63.3
Hayır	127	36.7
Toplam	346	100.0

Tablo 3.6.
Katılımcıların İlişki Sürelerine Yönelik Betimleyici İstatistikler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	SS
İlişki Süresi	219	0	124	27.53	25.035
Geçerli N	219				

Tablo 3.7.
Katılımcıların Son 12 Ay İçerisindeki Alkol Kullanımlarına Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu

Alkol Tüketim Miktarı	Frekans	Yüzde
Alkol kullanmıyorum	38	11.0
1 veya 2	163	47.1

3 veya 4	115	33.2
5 veya 6	21	6.1
7 veya 9	5	1.4
10 veya daha fazla	4	1.2
Toplam	346	100.0

3.2.Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Ölçeği Kümeleme Analizi

YİYE II ölçeğinin temsil ettiği kaygılı ve kaçınmacı alt boyutlarının, Bartholow ve Horowitz (1991) tarafından ortaya konan dörtlü bağlanma stillerine uyarlanabilmesi adına, Brennan ve arkadaşlarının (1998) tavsiye ettiği şekilde K-Ortalama Kümeleme Analizi yapılmıştır. Kaygılı ve kaçınmacı boyutun ikisinden de yüksek puan alanların korkulu bağlanma stiline sahip olarak nitelendirildiği, her iki boyutun ikisinde de düşük puan alanların güvenli bağlanma stiline sahip olarak isimlendirildiği, kaçınma boyutunda düşük, kaygılı düzeyde yüksek puan alanların saplantılı, kaçınma boyutunda yüksek, kaygılı boyutta düşük puan alanların ise kayıtsız bağlanma stiline sahip olarak nitelendirildiği görülmektedir (Brennan ve ark., 1998). Bu araştırmada yapılan kümeleme analizi sonucunda, Bartholow ve Horowitz (1991) tarafından öne sürülen güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma biçimlerinin elde edilemediği, güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma stillerinin elde edildiği fakat kayıtsız bağlanma stili olarak kümelenmesi gereken grubun korkulu bağlanma stili grubundan ayrışamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, araştırmada bağlanma stilleri kategorik olarak değil, boyutsal olarak güvenli ve güvensiz bağlanma şeklinde incelenmiştir. Güvenli ve güvensiz olmak üzere iki boyuttan oluşan bağlanma stillerinin elde edilmesi adına, verilere tekrar K-Ortalama Kümeleme Analizi uygulanarak iki boyut elde edilmiştir. Dörtlü bağlanma modelinin elde edilmesi adına yapılan kümeleme analizine yönelik bulgular, Tablo 3.8'de; iki boyutlu bağlanma stillerinin elde edilmesi adına uygulanan kümeleme analizine yönelik bilgiler Tablo 3.9'de; güvenli ve güvensiz bağlanma stilleri içerisinde değerlendirilen kişi sayılarına yönelik bilgiler Tablo 3.10'da verilmektedir.

Tablo 3.8.
Dörtlü Bağlanma Modeline Yönelik Kümeleme Analizi Verileri

	Ortalama			
YİYE II Puanları	1	2	3	4
Kaçınma Puanı	3.28	1.98	4.41	2.52
Kaygı Puanı	3.57	2.83	5.12	4.95

Tablo 3.9.
İki Boyutlu Bağlanma Modeline Yönelik Kümeleme Analizi Verileri

	Ortalama	
YİYE II Puanları	Güvenli Bağlanma	Güvensiz Bağlanma
Kaçınma Puanı	2.37	3.32
Kaygı Puanı	3.08	4.78

Tablo 3.10.
İki Boyutlu Bağlanma Modeline Göre Katılımcı Sayıları

Cinsiyet	Güvenli Bağlanma	Güvensiz Bağlanma	Toplam
Kadın	136	128	264
Erkek	43	39	82
Toplam	179	167	346

3.3.Demografik Bilgilere Yönelik Tanımlayıcı İstatistikler

Katılımcıların yaş, ilişki süreleri, eğitim durumları, ekonomik düzeyleri, alkol kullanımları gibi demografik bilgilerinin, flört şiddetiyle ilişkisinin incelenmesi adına bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi ve ikiden fazla grup içeren değişkenler için ise post-hoc LSD analizi uygulanmıştır.

Eğitim değişkeni ile CTS 2 ölçeğinin alt boyut puanları karşılaştırmaları sonucunda eğitim değişkeninin flört şiddeti üzerinde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu değişkenler için uygulanan tek yönlü varyans analizine ilişkin bilgilerin verildiği ve lise mezunu olmanın 1, yüksek okul öğrencisi olmanın 2, yüksek okul mezunu olmanın 3, üniversite öğrencisi olmanın 4, üniversite mezunu olmanın 5, yüksek lisans/doktora öğrencisi olmanın 6, yüksek lisans/doktora mezunu olmanın 7 olarak temsil edildiği tablo,

Tablo 3.11'de gösterilmektedir. Psikolojik Şiddet faili PŞF olarak, kurbanı PŞK olarak; fiziksel şiddet faili FŞF, kurbanı FŞK olarak; cinsel şiddet faili CŞF, kurbanı CŞK olarak tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.11.
Katılımcıların Eğitim Durumları ile CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

	Eğitim Durumu								
PŞF	1	2	3	4	5	6	7	F/BF**	P
Ort.	0.7500	0.7778	0.8667	0.8000	0.7328	0.7705	0.7500	.356	> .05
SS	0.4522	0.4409	0.3518	0.4028	0.4441	0.4240	0.4375		
PŞK									
Ort.	0.8333	0.6667	0.8000	0.8143	0.7252	0.7213	0.6458	.911**	> .05
SS	0.3892	0.5000	0.4140	0.3916	0.4481	0.4520	0.4833		
FŞF									
Ort.	0.5000	0.2222	0.4000	0.2857	0.2901	0.2623	0.2292	.788	> .05
SS	0.5222	0.44096	0.5070	0.4550	0.4555	0.4435	0.4247		
FŞK									
Ort.	0.4167	0.3333	0.3333	0.2857	0.3435	0.2459	0.1667	1.115**	> .05
SS	0.5149	0.5000	0.4879	0.4550	0.4767	0.4341	0.3766		
CŞF									
Ort.	0.4167	0.2222	0.2667	0.2857	0.2443	0.2295	0.1667	.660**	> .05
SS	0.5149	0.4409	0.4577	0.4550	0.4313	0.4240	0.3766		
CŞK									
Ort.	0.4167	0.2222	0.4667	0.3714	0.4427	0.3115	0.1875	2.101**	> .05
SS	0.5149	0.4409	0.5164	0.4866	0.4986	0.4669	0.3944		
Yaralama									
Ort.	0.3333	0.2222	0.1333	0.0429	0.1374	0.0656	0.0625	1.796**	> .05
SS	0.4923	0.4409	0.3518	0.2040	0.3456	0.2495	0.2446		
Yaralanma									
Ort.	0.3333	0.2222	0.2000	0.0857	0.1679	0.0820	0.0417	1.775**	> .05
SS	0.4923	0.4409	0.4140	0.2819	0.3752	0.2765	0.2019		
UzlaşmaylaYaklaşma									

Ort.	0.7500	0.8889	0.9333	0.9714	0.9160	0.8852	0.9167	1.038**	> .05
SS	0.4522	0.3333	0.2582	0.1678	0.2784	0.3213	0.2793		
UzlaşmaylaYaklaşılma									
Ort.	0.7500	0.8889	0.9333	0.9857	0.9160	0.8852	0.9167	1.267**	> .05
SS	0.4522	0.3333	0.2582	0.1195	0.2784	0.3213	0.2793		

** Levene testi sonuçlarına göre varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda Brown-Forsythe değeri, F değeri yerine kullanılmıştır.

Katılımcıların ekonomik düzeyleri ile CTS 2 ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesi adına tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda fiziksel şiddet faili olmanın ekonomik duruma göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ($F(2, 89.231) = 3.445$, $p < .05$) görülmektedir. Yapılan LSD post-hoc analizi ile düşük gelire sahip olanların, orta düzeyde gelire sahip olanlardan ($p < .05$) daha yüksek düzeylerde fiziksel şiddet uyguladıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Fiziksel şiddet kurbanı olmanın da ekonomik duruma göre farklılaştığı ($F(2, 93.705) = 4.879$, $p < .05$) ve ayrıca LSD post-hoc testiyle yapılan ileri grup karşılaştırmalarında da düşük gelire sahip olanların , orta düzey gelire sahip olanlardan ($p < .05$) ve yüksek düzey gelire sahip olanlardan ($p < .05$) daha yüksek düzeylerde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Cinsel şiddet faili olmanın ekonomik duruma göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ($F(2, 88.801) = 9.686$, $p < .001$) tespit edilmiştir. Ayrıca düşük gelire sahip olanların, orta düzeyde gelire sahip olanlardan ($p < .001$) ve yüksek düzey gelire sahip olanlardan ($p < .001$) daha yüksek düzeylerde cinsel şiddet uyguladıkları tespit edilmiştir. Cinsel şiddet kurbanı olmanın da ekonomik duruma göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ($F(2, 97.781) = 9.572$, $p < .001$) tespit edilmiştir. Düşük gelire sahip olanların, orta düzeyde gelire sahip olanlardan ($p < .05$) ve yüksek düzey gelire sahip olanlardan ($p < .001$) daha yüksek düzeylerde cinsel kurbanı oldukları ve ayrıca orta gelir düzeyine sahip olan kişilerin yüksek gelire sahip olduğunu belirten kişilerden ($p < .05$) daha fazla cinsel şiddet kurbanı oldukları tespit edilmiştir. Yaralanmanın da ekonomik duruma göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı ($F(2, 84.642) = 4.539$, $p < .05$) görülmektedir. İleri karşılaştırmalar için uygulanan LSD post-hoc analizinin sonuçlarına göre ise düşük gelire sahip olanların, orta

düzeyde gelire sahip olanlardan ($p < .05$) ve yüksek düzey gelire sahip olanlardan ($p < .05$) daha yüksek oranlarda partnerleri tarafından yaralandıkları tespit edilmiştir. Bu değişkenler için uygulanan tek yönlü varyans analizine ilişkin bilgiler Tablo 3.12'de gösterilmektedir.

Tablo 3.12.
Katılımcıların Ekonomik Durumları ile CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

		Ekonomik Durum					
		Düşük	Orta	Yüksek	Toplam	F/BF**	P
Psikolojik Şiddet	Ort.	0.7826	0.7770	0.6129	0.7630	1.862**	> .05
Faili	SS	0.41703	0.41707	0.49514	0.42585		
Psikolojik Şiddet	Ort.	0.7609	0.7472	0.6129	0.7370	1.246**	> .05
Kurbanı	SS	0.43127	0.43542	0.49514	0.44090		
Fiziksel Şiddet Faili	Ort.	0.4565	0.2565	0.2903	0.2861	3.445**	< .05
	SS	0.50361	0.43752	0.46141	0.45260		
Fiziksel Şiddet	Ort.	0.4783	0.2714	0.1935	0.2919	4.879**	< .05
Kurbanı	SS	0.50505	0.44550	0.40161	0.45530		
Cinsel Şiddet Faili	Ort.	0.4783	0.2230	0.0968	0.2457	9.686**	< .001
	SS	0.50505	0.41707	0.30054	0.43110		
Cinsel Şiddet Kurbanı	Ort.	0.5652	0.3569	0.1290	0.3642	9.572**	< .001
	SS	0.50121	0.47997	0.34078	0.48189		
Yaralama	Ort.	0.2174	0.0855	0.0968	0.1040	2.735**	> .05
	SS	0.41703	0.28015	0.30054	0.30576		
Yaralanma	Ort.	0.2826	0.1041	0.0968	0.1272	4.539**	< .05
	SS	0.45524	0.30595	0.30054	0.33364		
Uzlaşmayla	Ort.	0.8913	0.9257	0.8710	0.9162	.752	> .05
Yaklaşma	SS	0.31470	0.26283	0.34078	0.27751		
Uzlaşmayla	Ort.	0.8913	0.9294	0.8710	0.9191	.658**	> .05
Yaklaşılma	SS	0.31470	0.25669	0.34078	0.27311		

** Levene testi sonuçlarına göre varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda Brown-Forsythe değeri, F değeri yerine kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan kişilerin ilişki süreleri ile flört şiddeti faili olma ve aynı zamanda flört şiddeti kurbanı olma arasındaki ilişkinin incelenmesi adına bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Uygulanan analiz sonuçları ilişki süresinin flört şiddetiyle ilişkili olmadığını göstermektedir. İlişki sürelerinin flört şiddeti faili olunmasıyla arasındaki ilişkiye dair bilgiler Tablo 3.13'te; flört şiddeti kurbanı olunmasıyla arasındaki ilişkiye dair bulgular ise Tablo 3.14'te verilmektedir.

Tablo 3.13.
Katılımcıların İlişki Süreleri ile Flört Şiddeti Faili Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

	1	2	3	4	5	6
İlişki Süresi (1)	1					
Psikolojik Şiddet Faili (2)	.117	1				
Fiziksel Şiddet Faili (3)	.129	.338**	1			
Cinsel Şiddet Faili (4)	-.071	.160**	,218**	1		
Yaralama (5)	.118	.168**	.475**	.267**	1	
Uzlaşmayla yaklaşma (6)	-.013	.518**	.168**	.124*	.103	1

Not: ** p < 0.01; *p < 0.05

Tablo 3.14.
Katılımcıların İlişki Süreleri ile Flört Şiddeti Kurbanı Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

	1	2	3	4	5	6
İlişki Süresi (1)	1					
Psikolojik Şiddet Kurbanı (2)	.060	1				
Fiziksel Şiddet Kurbanı (3)	.092	.384**	1			
Cinsel Şiddet Kurbanı(4)	-.016	.207**	.201**	1		

Yaralanma (5)	.090	.228**	.499**	.234**	1	
Uzlaşmayla Yaklaşılma (6)	-.013	.473**	.191**	.158**	.113*	1

Not: ** p < 0.01; *p < 0.05

Katılımcıların yaşı ile flört şiddeti uygulama ve flört şiddetine maruz kalma arasındaki ilişkiye bakıldığında ise yaş değişkeninin sadece psikolojik şiddet faili olma (r = -.136, p < .05), psikolojik şiddet kurbanı olma (r = -.144, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = -.147 , p < .01) ve uzlaşmayla yaklaşılma (r = -.161 , p < .01) alt boyutlarıyla ilişkili olduğu bulunmuştur. Kişilerin yaşının artmasıyla psikolojik şiddete maruz kalma ve psikolojik şiddet uygulama oranlarının ve uzlaşmayla yaklaşma ve uzlaşmayla yaklaşılma oranların azaldığı bulunmuştur. Yaş değişkeni ile flört şiddet faili olma arasındaki ilişkiye yönelik bulgular Tablo 3.15'te; flört şiddeti kurbanı olma arasındaki ilişkiye yönelik bulgular ise Tablo 3.16'da verilmektedir.

Tablo 3.15.
Katılımcıların Yaşı ile Flört Şiddeti Faili Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

	1	2	3	4	5	6
Yaş (1)	1					
Psikolojik Şiddet Faili (2)	-.136*	1				
Fiziksel Şiddet Faili(3)	-.096	.338**	1			
Cinsel Şiddet Faili (4)	.029	.160**	.218**	1		
Yaralama (5)	-.018	.168**	.475**	.267**	1	
Uzlaşmayla yaklaşma (6)	-.147**	.518**	.168**	.124*	.103	1

Not: ** p < 0.01; *p < 0.05

Tablo 3.16.
Katılımcıların Yaşı ile Flört Şiddeti Kurbanı Olunması Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

	1	2	3	4	5	6
Yaş (1)	1					

Psikolojik Şiddet Kurbanı (2)	-.144**	1				
Fiziksel Şiddet Kurbanı (3)	-.054	.384**	1			
Cinsel Şiddet Kurbanı (4)	-.064	.207**	.201**	1		
Yaralanma (5)	-.010	.228**	.499**	.234**	1	
Uzlaşmayla Yaklaşılma (6)	-.161**	.473**	.191**	.158**	.113*	1

Not: ** $p < 0.01$; *$p < 0.05$

Katılımcıların alkol kullanımları ile flört şiddeti uygulama ve flört şiddetine maruz kalma arasındaki ilişkiye bakılması adına tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Analiz sonucuna yönelik bulgular, hiç alkol kullanılmamasının 1 olarak, ayda 1 kez veya daha az alkol kullanılmasının 2 olarak, ayda 2-4 kez alkol kullanılmasının 3 olarak, haftada 2-3 kez alkol kullanılmasının 4 olarak, haftada 4 kez veya daha çok alkol kullanılmasının ise 5 olarak belirtildiği Tablo 3.17'de verilmektedir.

Tablo 3.17.
Katılımcıların Alkol Kullanımı ve Flört Şiddeti

		Alkol Kullanımı						
		1	2	3	4	5	F/BF**	P
Psikolojik Şiddet Faili	Ort.	0.7632	0.7890	0.7381	0.7759	0.7333	.239	> .05
	SS	0.43085	0.40991	0.44143	0.42066	0.45774		
Psikolojik Şiddet Kurbanı	Ort.	0.8158	0.7615	0.6984	0.7241	0.7333	.650**	> .05
	SS	0.39286	0.42815	0.46078	0.45085	0.45774		
Fiziksel Şiddet Faili	Ort.	0.3684	0.2844	0.2619	0.2759	0.3333	.450	> .05
	SS	0.48885	0.45321	0.44143	0.45085	0.48795		
Fiziksel Şiddet Kurbanı	Ort.	0.3158	0.2844	0.3016	0.2586	0.3333	.155	> .05
	SS	0.47107	0.45321	0.46078	0.44170	0.48795		
Cinsel Şiddet Faili	Ort.	0.1842	0.1927	0.2460	0.3448	0.4000	1.719**	> .05
	SS	0.39286	0.39621	0.43242	0.47946	0.50709		
Cinsel Şiddet Kurbanı	Ort.	0.4211	0.2936	0.3730	0.4138	0.4667	1.000**	> .05
	SS	0.50036	0.45750	0.48554	0.49681	0.51640		
Yaralama	Ort.	0.1316	0.0826	0.1032	0.1207	0.1333	.287	> .05
	SS	0.34257	0.27650	0.30540	0.32861	0.35187		

Yaralanma	Ort.	0.1579	0.1101	0.1270	0.1034	0.2667	.727**	> .05
	SS	0.36954	0.31445	0.33428	0.30720	0.45774		
Uzlaşmayla Yaklaşma	Ort.	0.9474	0.9266	0.8889	0.9483	0.8667	.757**	> .05
	SS	0.22629	0.26199	0.31552	0.22340	0.35187		
Uzlaşmayla Yaklaşılma	Ort.	0.9474	0.9358	0.8889	0.9483	0.8667	.858**	> .05
	SS	0.22629	0.24628	0.31552	0.22340	0.35187		

** Levene testi sonuçlarına göre varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda Brown-Forsythe değeri, F değeri yerine kullanılmıştır.

3.4.Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Katılımcıların bağlanma stillerini ölçen YİYE II ölçeğinin, kaygı ve kaçınma olarak belirlenen iki alt ölçeğine yönelik tanımlayıcı istatistiklere dair bilgiler Tablo 3.18'de gösterilmektedir.

Tablo 3.18.
YİYE II Ölçeği Alt Boyut Ortalamaları

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama		SS
YİYE II Puanları				İstatistik	SH	
Kaçınma Alt Boyutu	346	1.00	6.11	2.8239	0.05009	0.93172
Kaygı Alt Boyutu	346	1.17	6.89	3.9013	0.05975	1.11140
Geçerli N	346					

Katılımcıların, algıladıkları çocuk yetiştirme stillerini kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol olmak üzere anneler ve babalar için ayrı ayrı inceleyen Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği'nin alt boyutlarının tanımlayıcı istatistiklerine yönelik bilgiler Tablo 3.19'da verilmektedir.

Tablo 3.19.
ÇYSÖ İki Alt Boyutundan Alınan Puan Ortalamaları

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama		SS
ÇYSÖ Boyutsal				İstatistik	SH	
Kabul/İlgi - Anne	346	1.27	5.00	3.7612	0.04239	0.78857
Sıkı Denetim/Kontrol - Anne	346	1.00	4.64	2.4611	0.04376	0.81408
Kabul/İlgi - Baba	346	1.00	5.00	3.1471	0.05451	1.01402
Sıkı Denetim/Kontrol - Baba	346	1.00	5.00	2.3668	0.04911	0.91348

Geçerli N	346

Katılımcıların algıladıkları kategorik çocuk yetiştirme stillerine ait bilgiler Tablo 3.20'de verilmektedir.

Tablo 3.20.
Katılımcıların Algıladıkları Kategorik Çocuk Yetiştirme Stillerine Ait Bilgiler

Annelerin Çocuk Yetiştirme Stilleri	Frekans	Yüzde
Açıklayıcı/Otoriter	61	17.6
Otoriter	122	35.3
İzin Verici/Şımartan	115	33.2
İzin Verici/İhmalkar	48	13.9
Toplam	346	100.0
Babaların Çocuk Yetiştirme Stilleri	**Frekans**	**Yüzde**
Açıklayıcı/Otoriter	80	23.1
Otoriter	109	31.5
İzin Verici/Şımartan	96	27.7
İzin Verici/İhmalkar	61	17.6
Toplam	346	100.0

Katılımcıların, flört şiddetini ölçen CTS 2 ölçeğinin beş alt boyutundan aldıkları süreğenlik puanları Tablo 3.21'de gösterilmektedir.

Tablo 3.21.
CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarından Alınan Süreğenlik Puan Ortalamaları

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama		SS
Süreğenlik Puanları				İstatistik	SH	
Fiziksel Şiddet Faili	99	1.00	141.00	14.5152	2.49185	24.79358
Fiziksel Şiddet Kurbanı	101	1.00	217.00	16.0693	3.29960	33.16060
Psikolojik Şiddet Faili	264	1.00	131.00	17.2576	1.42993	23.23369

Psikolojik Şiddet Kurbanı	255	1.00	132.00	19.5020	1.57253	25.11123
Cinsel Şiddet Faili	85	1.00	100.00	10.0000	1.53530	14.15476
Cinsel Şiddet Kurbanı	126	1.00	66.00	9.5556	1.06133	11.91339
Yaralanma	44	1.00	94.00	9.3409	2.48035	16.45281
Yaralama	36	1.00	72.00	8.0833	2.27839	13.67035
Uzlaşmayla Yaklaşma	317	2.00	150.00	54.3691	2.30025	40.95482
Uzlaşmayla Yaklaşılma	318	1.00	150.00	48.5377	2.19573	39.15556
Geçerli N	18					

Katılımcıların, flört şiddetini ölçen CTS 2 ölçeğinin beş alt boyutundan aldıkları prevalans puanları Tablo 3.22'de gösterilmektedir.

Tablo 3.22.
CTS 2 Ölçeğinin Alt Boyutlarından Alınan Prevalans Puan Ortalamaları

Prevalans Puanları	N	Ortalama	SS	Toplam
Psikolojik Şiddet Faili	346	0.7630	0.42585	264.00
Psikolojik Şiddet Kurbanı	346	0.7370	0.44090	255.00
Fiziksel Şiddet Faili	346	0.2861	0.45260	99.00
Fiziksel Şiddet Kurbanı	346	0.2919	0.45530	101.00
Cinsel Şiddet Faili	346	0.2457	0.43110	85.00
Cinsel Şiddet Kurbanı	346	0.3642	0.48189	126.00
Yaralanma	346	0.1272	0.33364	44.00
Yaralama	346	0.1040	0.30576	36.00
Uzlaşmayla Yaklaşma	346	0.9162	0.27751	317.00
Uzlaşmayla Yaklaşılma	346	0.9191	0.27311	318.00

Katılımcıların şiddet davranışlarıyla ne derece ilişkide olduklarına yönelik bilgiler Tablo 3.23'te verilmektedir.

Tablo 3.23.
Katılımcıların Prevalans Puanlarına Göre Şiddetin Görülme Oranları

		Frekans	Yüzde
Fiziksel Şiddet Faili	Şiddet Yok	247	71.4
	Şiddet Var	99	28.6
Fiziksel Şiddet Kurbanı	Şiddet Yok	245	70.8
	Şiddet Var	101	29.2
Psikolojik Şiddet Faili	Şiddet Yok	82	23.7
	Şiddet Var	264	76.3
Psikolojik Şiddet Kurbanı	Şiddet Yok	91	26.3
	Şiddet Var	255	73.7
Cinsel Şiddet Faili	Şiddet Yok	261	75.4
	Şiddet Var	85	24.6
Cinsel Şiddet Kurbanı	Şiddet Yok	220	63.6
	Şiddet Var	126	36.4
Yaralama	Yok	310	89.6
	Var	36	10.4
Yaralanma	Yok	302	87.3
	Var	44	12.7
Uzlaşmayla Yaklaşma	Yok	29	8.4
	Var	317	91.6
Uzlaşmayla Yaklaşılma	Yok	28	8.1
	Var	318	91.9
	Toplam	346	100.0

Şiddet uygulama ve görme dereceleri bu çalışmada 1.derece şiddet ve 2.derece şiddet olarak ayrılmıştır. Şiddetin derecelerine yönelik bilgiler Tablo 3.24'te sunulmaktadır.

Tablo 3.24.

Şiddetin Derecelerine Yönelik Frekans ve Yüzdelik Tablosu

		Frekans	Yüzde
Fiziksel Şiddet Uygulama Derecesi	Şiddet yok	247	71.4
	2.Derece Şiddet	63	18.2
	1.Derece Şiddet	36	10.4
	Toplam	346	100.0
Fiziksel Şiddet Görme Derecesi	Şiddet yok	245	70.8
	2.Derece Şiddet	61	17.6
	1.Derece Şiddet	40	11.6
	Toplam	346	100.0
Psikolojik Şiddet Uygulama Derecesi	Şiddet yok	82	23.7
	2.Derece Şiddet	260	75.1
	1.Derece Şiddet	4	1.2
	Toplam	346	100.0
Psikolojik Şiddet Görme Derecesi	Şiddet yok	91	26.3
	2.Derece Şiddet	124	35.8
	1.Derece Şiddet	131	37.9
	Toplam	346	100.0
Cinsel Şiddet Uygulama Derecesi	Şiddet yok	261	75.4
	2.Derece Şiddet	85	24.6
	Toplam	346	100.0
Cinsel Şiddet Görme Derecesi	Şiddet yok	220	63.6
	2.Derece Şiddet	104	30.1
	1.Derece Şiddet	22	6.4
	Toplam	346	100.0
Yaralanma	Şiddet yok	302	87.3

Derecesi	2.Derece Şiddet	25	7.2
	1.Derece Şiddet	19	5.5
	Toplam	346	100.0
Yaralama	Şiddet yok	310	89.6
Derecesi	2.Derece Şiddet	35	10.1
	1.Derece Şiddet	1	0.3
	Toplam	346	100.0

3.5.Flört Şiddetinin Süreğenlik ve Prevalans Puanları ile Cinsiyet için Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin süreğenlik puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t testine göre, sadece cinsel şiddet mağduru olmak ile cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($t(43) = -2.151$, $p < .05$). Elde edilen bu sonuca göre erkek katılımcıların (*Ort.* = 13.9, *SS* = 13.52), kadın katılımcılardan (*Ort.* = 8.13 , *SS* = 11.04) daha yüksek düzeylerde cinsel saldırganlık mağduru olduklarını bildirdikleri ve cinsel şiddet kurbanı olunmasının kadın ve erkeğe göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin diğer alt boyutlarının süreğenlik puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin süreğenlik puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t testine yönelik bilgiler Tablo 3.25'te sunulmaktadır.

Tablo 3.25.

Cinsiyet ve Flört Şiddetinin Süreğenlik Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi

Süreğenlik Puanları	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SH Ortalama
Fiziksel Şiddet Faili	Kadın	78	12.9359	22.10091	2.50244
	Erkek	21	20.3810	32.95068	7.19043
Fiziksel Şiddet Kurbanı	Kadın	77	13.9870	30.84149	3.51471
	Erkek	24	22.7500	39.70900	8.10556
Psikolojik Şiddet Faili	Kadın	207	16.7633	21.91703	1.52334
	Erkek	57	19.0526	27.63953	3.66095
Psikolojik Şiddet	Kadın	196	19.7041	24.51403	1.75100
Kurbanı	Erkek	59	18.8305	27.21191	3.54269
Cinsel Şiddet Faili	Kadın	54	8.0185	10.05924	1.36889
	Erkek	31	13.4516	19.04878	3.42126
Cinsel Şiddet Kurbanı	Kadın	95	8.1368	11.04884	1.13359

	Erkek	31	13.9032	13.52616	2.42937
Yaralanma	Kadın	34	6.7941	10.09584	1.73142
	Erkek	10	18.0000	28.49171	9.00987
Yaralama	Kadın	26	5.8462	8.26410	1.62072
	Erkek	10	13.9000	22.02246	6.96411
Uzlaşmayla Yaklaşma	Kadın	244	54.0205	39.08484	2.50215
	Erkek	73	55.5342	46.94621	5.49464
Uzlaşmayla Yaklaşılma	Kadın	245	48.8000	38.50182	2.45979
	Erkek	73	47.6575	41.53888	4.86176

Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin prevalans puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t testine göre, sadece cinsel şiddet faili olmak ile cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($t(117) = -2.924$, $p < .05$). Elde edilen bu sonuca göre erkek katılımcıların (*Ort.* = 0.378, *SS* = 0.487), kadın katılımcılardan (*Ort.* = 0.2045, *SS* = 0.404) daha yüksek düzeylerde cinsel saldırganlık faili olduklarını bildirdikleri ve cinsel şiddet faili olunmasının kadın ve erkeğe göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin diğer alt boyutlarının prevalans puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin prevalans puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t testine yönelik bilgiler Tablo 3.26'da sunulmaktadır.

Tablo 3.26.
Cinsiyet ve Flört Şiddetinin Prevalans Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi

Prevalans Puanları	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	SH Ortalama
Psikolojik Şiddet Faili	Kadın	264	0.7841	0.41223	0.02537
	Erkek	82	0.6951	0.46319	0.05115
Psikolojik Şiddet	Kadın	264	0.7424	0.43813	0.02697
Kurbanı	Erkek	82	0.7195	0.45200	0.04992
Fiziksel Şiddet Faili	Kadın	264	0.2955	0.45711	0.02813
	Erkek	82	0.2561	0.43916	0.04850
Fiziksel Şiddet Kurbanı	Kadın	264	0.2917	0.45539	0.02803
	Erkek	82	0.2927	0.45779	0.05055
Cinsel Şiddet Faili	Kadın	264	0.2045	0.40414	0.02487
	Erkek	82	0.3780	0.48788	0.05388
Cinsel Şiddet Kurbanı	Kadın	264	0.3598	0.48087	0.02960
	Erkek	82	0.3780	0.48788	0.05388

Yaralanma	Kadın	264	0.1288	0.33560	0.02065
	Erkek	82	0.1220	0.32924	0.03636
Yaralama	Kadın	264	0.0985	0.29854	0.01837
	Erkek	82	0.1220	0.32924	0.03636
Uzlaşmayla Yaklaşma	Kadın	264	0.9242	0.26511	0.01632
	Erkek	82	0.8902	0.31451	0.03473
Uzlaşmayla Yaklaşılma	Kadın	264	0.9280	0.25893	0.01594
	Erkek	82	0.8902	0.31451	0.03473

3.6.Çocuk Yetiştirme Stillerinin Anneler ve Babalar ile Karşılaştırılması için Uygulanan Çaprazlama ve Ki-Kare Testi

Algılanan çocuk yetiştirme stillerinin anneler ve babalar için gruplanmasına bakılması adına çaprazlama ve ki-kare testi uygulanmıştır. Annelerden algılanan çocuk yetiştirme stillerinin, babalardan algılanan çocuk yetiştirme stilleri ile ilişkili olduğu $X^2(9, N = 346) = 50.131$, $p = .000$ değerleriyle tespit edilmiştir. Annelere ve babalara yönelik algılanan çocuk yetiştirme stillerinin karşılaştırılmasına yönelik bilgiler Tablo 3.27'de gösterilmektedir.

Tablo 3.27.

Algılanan Çocuk Yetiştirme Stillerinin Anneler ve Babalar için Karşılaştırılması

Annelerin Çocuk Yetiştirme Stilleri (ÇYS-A)		Babaların Çocuk Yetiştirme Stilleri (ÇYS-B)				
		(1)	(2)	(3)	(4)	Toplam
Açıklayıcı/	n	23	16	14	8	61
Otoriter (1)	% gruplariçi (ÇYS-A)	37.7%	26.2%	23.0%	13.1%	100.0%
	% gruplariçi (ÇYS-B)	28.7%	14.7%	14.6%	13.1%	17.6%
	Düzeltilmiş Artık	3.0	-1.0	-.9	-1.0	
Otoriter (2)	n	25	58	18	21	122
	% gruplariçi (ÇYS-A)	20.5%	47.5%	14.8%	17.2%	100.0%
	% gruplariçi (ÇYS-B)	31.3%	53.2%	18.8%	34.4%	35.3%
	Düzeltilmiş Artık	-.9	4.7	-4.0	-.2	
İzin	n	23	20	53	19	115
Verici/Şım	% gruplariçi (ÇYS-A)	20.0%	17.4%	46.1%	16.5%	100.0%

artan (3)	% gruplariçi (ÇYS-B)	28.7%	18.3%	55.2%	31.1%	33.2%
	Düzeltilmiş Artık	-1.0	-4.0	5.4	-.4	
İzin Verici/İhmalkar (4)	n	9	15	11	13	48
	% gruplariçi (ÇYS-A)	18.8%	31.3%	22.9%	27.1%	100.0%
	% gruplariçi (ÇYS-B)	11.3%	13.8%	11.5%	21.3%	13.9%
	Düzeltilmiş Artık	-.8	.0	-.8	1.9	
Toplam	n	80	109	96	61	346
	% gruplariçi (ÇYS-A)	23.1%	31.5%	27.7%	17.6%	100.0%
	% gruplariçi (ÇYS-B)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

3.7.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutları ve Çocuk Yetiştirme Stillerinin Boyutsal ve Kategorik Olarak Değerlendirilmesi

Flört şiddetinin ölçümünde kullanılan CTS 2 ölçeğinin, fiziksel, psikolojik, cinsel şiddetten, yaralamadan ve uzlaşmadan oluşan, fail ve kurban için ayrı ayrı uygulanan ve prevelans yöntemiyle belirlenen alt ölçekleri ile algılanan çocuk yetiştirme stillerinin ölçümünde kullanılan ÇYSÖ ölçeğinin kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol oluşan, anneler ve babalar için ayrı ayrı uygulanan alt ölçekleri arasındaki korelasyon analizinde, ÇYSÖ ölçeğinin kabul/ilgi boyutu alt ölçeğinde belirtilen annelerin, kabul/ilgi boyutunda belirtilen babalar ile pozitif yönde ve anlamlı (r = .333, p < .01), sıkı denetim/kontrol boyutunda gösterilen babalar (r = -.226, p < .01) ve anneler (r = -.537, p < .01) ile negatif yönde ve anlamlı ve ayrıca CTS 2 ölçeğinin cinsel şiddet kurbanı olma alt ölçeği ile negatif yönde ve anlamlı (r = -.137, p < .05) olarak bulunmuştur. Benzer şekilde kabul/ilgi alt ölçeğinin baba boyutunun da cinsel şiddet kurbanı olma ile negatif yönde ve anlamlı (r = -.111, p < .05), sıkı denetim/kontrol boyutunda gösterilen anneler (r = -.144, p < .01) ve babalar (r = -.347, p < .01) ile negatif yönde ve anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sıkı denetim/kontrol alt ölçeğinde gösterilen annelerin, sıkı denetim/kontrol boyutundaki babalar (r = .371, p < .01) ile pozitif yönde ve anlamlı, CTS 2 ölçeğinin herhangi bir alt ölçeğiyle ilişkili olmadığı görülmüştür. Sıkı denetim/kontrol alt ölçeğinde gösterilen babaların ise cinsel şiddet faili olunması alt ölçeğiyle (r = .120, p < .05) pozitif ve anlamlı bir ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. CTS 2 ölçeğinin alt ölçeklerinde şiddet faili olan kişiler ile ÇYSÖ boyutsal durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin bilgiler Tablo 3.28'de verilmektedir. CTS

2 ölçeğinin alt ölçeklerinde şiddet kurbanı olan kişiler ile ÇYSÖ boyutsal durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin bilgiler Tablo 3.29'da verilmektedir. CTS 2 ölçeğinin alt ölçekleri ile algılanan çocuk yetiştirme stillerinin ölçümünde kullanılan ÇYSÖ ölçeğinin kategorik dörtlü değerlendirmesi arasındaki ilişkinin anlaşılması üzere uygulanan tek yönlü varyans analizinde sadece cinsel şiddet kurbanı olunması ve otoriter anneler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ($F(3, 281.849) = 3.673$, $p < .05$) ve ileri grup karşılaştırmalarına bakıldığında ise otoriter annelerin çocuklarının, izin verici/şımartan ve izin verici ihmalkar annelerin çocuklarından cinsel şiddet kurbanı olmak konusunda daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmüştür. Bu bulguyu yansıtan tablo verilmemiştir.

Tablo 3.28.
CTS2 Ölçeğinin Alt Ölçeklerinin Fail Boyutu ile ÇYSÖ Boyutsal Durumlarının Karşılaştırılması

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kabul/İlgi - Anne (1)	1								
Sıkı Denetim/Kontrol - Anne (2)	-.537**	1							
Kabul/İlgi - Baba (3)	.333**	-.144**	1						
Sıkı Denetim/Kontrol - Baba (4)	-.226**	.371**	-.347**	1					
Psikolojik Şiddet Faili (5)	-0.077	0.065	-0.027	0.062	1				
Fiziksel Şiddet Faili (6)	0.004	0.004	-0.051	0.027	.338**	1			
Cinsel Şiddet Faili (7)	-0.049	-0.011	-0.079	.120*	.160**	.218**	1		
Yaralama (8)	0.030	-0.018	0.028	0.096	.168**	.475**	.267**	1	
Uzlaşmayla Yaklaşma (9)	-0.056	0.100	0.032	-0.014	.518**	.168**	.124*	0.103	1

Not: ** p < 0.01; *p < 0.05

Tablo 3.29.
CTS2 Ölçeğinin Alt Ölçeklerinin Kurban Boyutu ile ÇYSÖ Boyutsal Durumlarının Karşılaştırılması

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kabul/İlgi - Anne (1)	1								
Sıkı Denetim/ Kontrol – Anne (2)	-.537**	1							
Kabul/İlgi – Baba (3)	.333**	-.144**	1						
Sıkı Denetim/ Kontrol – Baba (4)	-.226**	.371**	-.347**	1					
Psikolojik Şiddet Kurbanı (5)	-0.036	0.032	-0.058	0.048	1				
Fiziksel Şiddet Kurbanı (6)	-0.044	-0.002	-0.023	-0.003	.384**	1			
Cinsel Şiddet Kurbanı (7)	-.137*	0.098	-.111*	0.068	.207**	.201**	1		
Yaralanma (8)	-0.022	0.021	0.011	0.048	.228**	.499**	.234**	1	
Uzlaşmayla Yaklaşılma (9)	-0.053	0.102	0.023	-0.017	.473**	.191**	.158**	.113*	1

Not: ** $p < 0.01$; *$p < 0.05$

3.8.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutlarına Uygulanan Korelasyon Analizi

CTS 2 ölçeğinin fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet, yaralama, uzlaşma alt boyutlarının prevalans değerlerinin birbirleriyle olan ilişkisine bakmak için korelasyon analizi yapılmıştır. CTS 2 ölçeğinin alt boyutlarından yaralamanın, uzlaşmayla yaklaşma ve uzlaşmayla yaklaşılma alt boyutlarıyla ilişkili çıkmaması dışında diğer bütün alt boyutlar birbirleriyle ilişkili çıkmıştır. Yapılan analizde psikolojik şiddet faili olmak ile psikolojik şiddet kurbanı olma (r = .809, p < .01), fiziksel şiddet faili olma (r = .338, p < .01), fiziksel şiddet kurbanı olma (r = .358, p < .01), cinsel şiddet faili olma (r = .160, p < .01), cinsel şiddet kurbanı olma (r = .168, p < .01), yaralanma (r = .213, p < .01), yaralama (r = .168, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .518, p < .01), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .508, p < .01) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Psikolojik şiddet kurbanı olmak ile fiziksel şiddet faili olma (r = .364, p < .01), fiziksel şiddet kurbanı olma (r = .384, p < .01), cinsel şiddet faili olma (r = .204, p < .01), cinsel şiddet kurbanı olma (r = .207, p < .01), yaralanma (r = .228, p < .01), yaralama (r = .182, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .483, p < .01), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .473, p < .01) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel şiddet faili olma ile fiziksel şiddet kurbanı olma (r = .705, p < .01), cinsel şiddet faili olma (r = .218, p < .01), cinsel şiddet kurbanı olma (r = .199, p < .01), yaralanma (r = .488, p < .01), yaralama (r = .475, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .168, p < .01), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .164, p < .01) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel şiddet kurbanı olma ile cinsel şiddet faili olma (r = .195, p < .01), cinsel şiddet kurbanı olma (r = .201, p < .01), yaralanma (r = .499, p < .01), yaralama (r = .468, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .194, p < .01), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .191, p < .01) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Cinsel şiddet faili olma ile cinsel şiddet kurbanı olma (r = .517, p < .01), yaralanma (r = .226, p < .01), yaralama (r = .267, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .124, p < .05), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .120, p < .05) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Cinsel şiddet kurbanı olma ile yaralanma (r = .234, p < .01), yaralama (r = .175, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .164, p < .01), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .158, p < .01) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir

ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yaralanma ile yaralama (r = .722, p < .01), uzlaşmayla yaklaşma (r = .115, p < .05), uzlaşmayla yaklaşılma (r = .113, p < .05) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Uzlaşmayla yaklaşma ile uzlaşmayla yaklaşılma (r = .918, p < .01) arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. CTS 2 ölçeğinin alt boyutlarının kendileri arasında incelenmesine ilişkin bilgiler Tablo 3.30'da verilmektedir.

Tablo 3.30.
CTS 2 Ölçeğinin Kendi Alt Boyutları Düzeyinde Değerlendirilmesi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Psikolojik Şiddet Faili (1)	1									
Psikolojik Şiddet Kurbanı (2)	.809**	1								
Fiziksel Şiddet Faili (3)	.338**	.364**	1							
Fiziksel Şiddet Kurbanı (4)	.358**	.384**	.705**	1						
Cinsel Şiddet Faili (5)	.160**	.204**	.218**	.195**	1					
Cinsel Şiddet Kurbanı (6)	.168**	.207**	.199**	.201**	.517**	1				
Yaralanma (7)	.213**	.228**	.488**	.499**	.226**	.234**	1			
Yaralama (8)	.168**	.182**	.475**	.468**	.267**	.175**	.722**	1		
Uzlaşmayla Yaklaşma (9)	.518**	.483**	.168**	.194**	.124*	.164**	.115*	0.103	1	
Uzlaşmayla	.508**	.473**	.164**	.191**	.120*	.158**	.113*	0.101	.981**	1

Yaklaşılma (10)	

Not: ** p < 0.01; *p < 0.05

3.9.Bağlanma Stilleri ile Flört Şiddeti Prevalans Değerleri için Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

Flört şiddetinin prevalans değerleri ile bağlanma stillerinden güvenli ve güvensiz bağlanma için yürütülen tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre psikolojik şiddet uygulayanlar, psikolojik şiddete maruz kalanlar ve cinsel şiddet uygulayanlar için gruplar arası homojenliğin Levene testine göre sağlandığı görülmüştür. Geriye kalan alt boyutların ise gruplar arası homojenliği sağlayamadığı görülmüş, bu boyutlara ise Brown-Forsythe testi uygulanmıştır. Güvenli ve güvensiz bağlanma stilleri ile CTS 2 ölçeği alt boyutlarına uygulanan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre bağlanma stillerinin sadece yaralama ($F(1,307.747) = 3.875$, $p < .05$) ve yaralanma ($F(1, 286.479) = 9.906$, $p < .05$) alt boyutları için anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Bağlanma stillerinin diğer alt boyutlar için farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bağlanma stilleri ile CTS 2 ölçeğinin alt boyutlarının prevalans değerleri üzerinde uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 3.31'de gösterilmektedir.

Tablo 3.31.
Bağlanma Stilleri ile CTS 2 Ölçeği Alt Boyutları için Yürütülen ANOVA Değerleri

		N	Ort.	SS	SH	F/BF**	P
Psikolojik Şiddet Faili	Güvenli	179	0.7542	0.43177	0.03227	.159	> .05
	Güvensiz	167	0.7725	0.42051	0.03254		
Psikolojik Şiddet Kurbanı	Güvenli	179	0.7151	0.45264	0.03383	.916	> .05
	Güvensiz	167	0.7605	0.42807	0.03313		
Fiziksel Şiddet Faili	Güvenli	179	0.2458	0.43177	0.03227	2.942**	> .05
	Güvensiz	167	0.3293	0.47139	0.03648		
Fiziksel Şiddet Kurbanı	Güvenli	179	0.2458	0.43177	0.03227	3.807**	> .05
	Güvensiz	167	0.3413	0.47558	0.03680		
Cinsel Şiddet Faili	Güvenli	179	0.2402	0.42842	0.03202	.059	> .05
	Güvensiz	167	0.2515	0.43518	0.03368		
Cinsel Şiddet Kurbanı	Güvenli	179	0.3184	0.46718	0.03492	3.349**	> .05
	Güvensiz	167	0.4132	0.49388	0.03822		

Yaralanma	Güvenli	179	0.0726	0.26025	0.01945	9.906**	< .05
	Güvensiz	167	0.1856	0.38998	0.03018		
Yaralama	Güvenli	179	0.0726	0.26025	0.01945	3.875**	< .05
	Güvensiz	167	0.1377	0.34565	0.02675		
Uzlaşmayla Yaklaşma	Güvenli	179	0.9385	0.24083	0.01800	2.376**	> .05
	Güvensiz	167	0.8922	0.31104	0.02407		
Uzlaşmayla Yaklaşılma	Güvenli	179	0.9385	0.24083	0.01800	1.861**	> .05
	Güvensiz	167	0.8982	0.30329	0.02347		

** Levene testi sonuçlarına göre varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda Brown-Forsythe değeri, F değeri yerine kullanılmıştır.

3.10. Bağlanma Stilleri ile Şiddetin Derecelerine Uygulanan Çaprazlama ve Ki-Kare Testi

Bağlanma stilleri ile şiddet uygulamanın dereceleri arasındaki ilişkiye bakılması adına çaprazlama ve ki-kare testi yapılmıştır. Psikolojik şiddet faili olma ve yaralama durumlarında 2 hücrede beklenen değerlerin 5'in altında çıkmasından dolayı Pearson Ki-Kare testi yerine, Fisher's Exact Testi uygulanmıştır. Yaralama boyutunun p = .033 değeriyle, bağlanma stilleriyle ilişkili çıktığı sonucuna ulaşılırken; fiziksel şiddet faili olmanın, cinsel şiddet faili olmanın, psikolojik şiddet faili olmanın bağlanma stilleri ile ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bağlanma stilleri ile şiddet uygulamanın dereceleri arasındaki ilişkiye dair bilgiler Tablo 3.32'de verilmektedir.

Tablo 3.32.

Bağlanma Stilleri ile Şiddet Uygulamanın Dereceleri Çaprazlama ve Ki-Kare

Şiddetin Derecesi			Şiddet Yok	2.Derece Şiddet	1.Derece Şiddet	Toplam
Fiziksel Şiddet Faili (FŞ-F)	Güvenli	n	135	27	17	179
		% gruplariçi (FŞ-F)	54.7%	42.9%	47.2%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	1.7	-1.6	-.6	
	Güvensiz	n	112	36	19	167
		% gruplariçi (FŞ-F)	45.3%	57.1%	52.8%	48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-1.7	1.6	.6	
Toplam		n	247	63	36	346
		% gruplariçi (FŞ-F)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Psikolojik Şiddet Faili (PŞ-F)	Güvenli	n	44	135	0	179
		% gruplariçi (PŞ-F)	53.7%	51.9%	0.0%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	.4	.1	-2.1	
	Güvensiz	n	38	125	4	167
		% gruplariçi (PŞ-F)	46.3%	48.1%	100.0%	48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-.4	-.1	2.1	
Toplam		n	82	260	4	346
		% gruplariçi (PŞ-F)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Yaralama	Güvenli	n	166	12	1	179
		% gruplariçi Yaralama	53.5%	34.3%	100.0%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	2.0	-2.2	1.0	
	Güvensiz	n	144	23	0	167
		% gruplariçi Yaralama	46.5%	65.7%	0.0%	48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-2.0	2.2	-1.0	
Toplam		n	310	35	1	346

		% gruplariçi Yaralama	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Cinsel Şiddet Faili (CŞ-F)	Güvenli	n	136	43		179
		% gruplariçi (CŞ-F)	52.1%	50.6%		51.7%
		Düzeltilmiş Artık	.2	-.2		
	Güvensiz	Count	125	42		167
		% gruplariçi (CŞ-F)	47.9%	49.4%		48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-.2	.2		
Toplam		n	261	85		346
		% gruplariçi (CŞ-F)	100.0%	100.0%		100.0%

Bağlanma stilleri ile şiddete maruz kalmanın dereceleri arasındaki ilişkinin öğrenilmesi için çaprazlama ve ki-kare testi uygulanmıştır. Fiziksel şiddet kurbanı olma $X^2(2, N = 346) = 7.060$, $p = .029$ değerleriyle, psikolojik şiddet kurbanı olma $X^2(2, N = 346) = 18.571$, $p = .000$ değerleriyle, yaralanma $X^2(2, N = 346) = 10.905$, $p = .004$ değerleriyle bağlanma stilleriyle ilişkili oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sadece bu ilişki cinsel şiddet kurbanı olma için doğrulanamamıştır ve cinsel şiddet kurbanı olma ile bağlanma stilleri arasında ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bağlanma stilleri ile şiddete maruz kalmanın dereceleri arasındaki ilişkiye yönelik bilgiler Tablo 3.33'te gösterilmektedir.

Tablo 3.33.
Bağlanma Stilleri ile Şiddete Maruz Kalma Dereceleri Çaprazlama ve Ki-Kare

Şiddetin Derecesi			Şiddet Yok	2.Derece Şiddet	1.Derece Şiddet	Toplam
Fiziksel Şiddet Kurbanı (FŞ-K)	Güvenli	n	135	31	13	179
		% gruplariçi (FŞ-K)	55.1%	50.8%	32.5%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	2.0	-.2	-2.6	
	Güvensiz	n	110	30	27	167
		% gruplariçi (FŞ-K)	44.9%	49.2%	67.5%	48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-2.0	.2	2.6	
Toplam		n	245	61	40	346
		% gruplariçi (FŞ-K)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Psikolojik Şiddet Kurbanı (PŞ-K)	Güvenli	n	51	79	49	179
		% gruplariçi (PŞ-K)	56.0%	63.7%	37.4%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	1.0	3.3	-4.2	
	Güvensiz	n	40	45	82	167
		% gruplariçi (PŞ-K)	44.0%	36.3%	62.6%	48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-1.0	-3.3	4.2	
Toplam		n	91	124	131	346
		% gruplariçi (PŞ-K)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Yaralanma	Güvenli	n	166	9	4	179
		% gruplariçi Yaralanma	55.0%	36.0%	21.1%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	3.2	-1.6	-2.8	
	Güvensiz	n	136	16	15	167
		% gruplariçi Yaralanma	45.0%	64.0%	78.9%	48.3%

		Düzeltilmiş Artık	-3.2	1.6	2.8	
Toplam		n	302	25	19	346
		% gruplariçi	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		Yaralanma				
Cinsel Şiddet Kurbanı (CŞ-K)	Güvenli	n	122	50	7	179
		% gruplariçi (CŞ-K)	55.5%	48.1%	31.8%	51.7%
		Düzeltilmiş Artık	1.8	-.9	-1.9	
	Güvensiz	n	98	54	15	167
		% gruplariçi (CŞ-K)	44.5%	51.9%	68.2%	48.3%
		Düzeltilmiş Artık	-1.8	.9	1.9	
Toplam		n	220	104	22	346
		% gruplariçi (CŞ-K)	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

3.11. Bağlanma Stilleri ile Çocuk Yetiştirme Stilleri Alt Boyutlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

Bağlanma stillerinin, ÇYSÖ'nün anneler ve babaları için kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol alt boyutları üzerinde farklılaşıp farklılaşmadığının öğrenilmesi adına tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Anneler ve babalar için kabul/ilgi boyutunun ve ayrıca babalar için sıkı denetim/kontrol boyutunun Levene testine göre varyans homojenliğini sağladığı görülmüş fakat anneler için sıkı denetim/kontrol boyutunun varyans homojenliğini sağlayamaması dolayısıyla bu boyuta Brown-Forsythe testi uygulanmıştır. F değeri yerine Brown-Forsythe değeri verilmiştir. Yapılan ANOVA testi sonucunda güvenli ve güvensiz bağlanma stillerinin anneler için belirtilen kabul/ilgi boyutunun ($F(1,344) = 11.404$, $p < .01$) değerleriyle, babalar için belirtilen kabul/ilgi boyutunun ($F(1,344) = 17.464$, $p < .01$) değerleriyle, babalar için belirtilen sıkı denetim/kontrol boyutunun ($F(1, 344) = 4.366$, $p < .05$) değerleriyle, anneler için belirtilen sıkı denetim/kontrol boyutunun ise ($F(1,327.669) = 11.793$, $p < .01$ farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bağlanma stillerinin, ÇYSÖ'nün anneler ve babaları için kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol alt boyutları ile ilişkisine yönelik bilgiler Tablo 3.34'te verilmektedir.

Tablo 3.34.
Bağlanma Stilleri ve ÇYSÖ'nün Anneler ve Babalar için Alt Boyutların Değerlendirilmesi

		N	Ort.	SS	SH	F/BF**	P
Kabul/İlgi -	Güvenli	179	3.8974	0.75349	0.05632	11.404	.001

Anne	Güvensiz	167	3.6151	0.80133	0.06201		
Sıkı Denetim/Kontrol - Anne	Güvenli	179	2.3174	0.73895	0.05523	11.793**	.001
	Güvensiz	167	2.6151	0.86353	0.06682		
Kabul/İlgi - Baba	Güvenli	179	3.3621	0.96467	0.07210	17.464	.000
	Güvensiz	167	2.9167	1.01779	0.07876		
Sıkı Denetim/Kontrol -Baba	Güvenli	179	2.2682	0.85510	0.06391	4.366	.037
	Güvensiz	167	2.4725	0.96355	0.07456		

** Levene testi sonuçlarına göre varyans homojenliğinin sağlanmadığı durumlarda Brown-Forsythe değeri, F değeri yerine kullanılmıştır.

3.12. Bağlanma Stilleri ile Dörtlü Çocuk Yetiştirme Stilleri için Uygulanan Çaprazlama ve Ki-Kare Testi

Açıklayıcı/otoriter, otoriter, izin verici/şımartan ve izin verici/ihmalkar olmak üzere dört stilden oluşan çocuk yetiştirme stilleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişki çaprazlama ve ki-kare testi ile incelenmiştir. Anneler için incelenen test sonucunda güvenli ve güvensiz bağlanma stilleri ile çocuk yetiştirme stilleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ($X^2(3, N = 346) = 13.257$, $p = .004$) sonucuna ulaşılmıştır. İlişkinin kaynağının anlaşılması adına, "Düzeltilmiş Atık" alanında, normal dağılımlarda kesme noktası olarak kabul edilen 1.96 değerinden büyük olan değerler incelenmiştir (Mayers, 2013). Annesini izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stili içinde belirten kişilerin daha çok güvenli bağlanmaya sahip olduğu, güvensiz bağlanmaya sahip olan kişilerin ise annelerini daha çok açıklayıcı/otoriter, otoriter ve izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stili içinde tanımladığı bulunmuştur. Bağlanma stillerinin, anneler için algılanan dörtlü çocuk yetiştirme stilleriyle ilişkisine yönelik bilgiler Tablo 3.35'te verilmektedir.

Tablo 3.35.

Bağlanma Stilleri ve Anneler için Algılanan Dörtlü Çocuk Yetiştirme Stillerinin Değerlendirilmesi

Anneler için		Açıklayıcı/Otoriter	Otoriter	İzin Verici/Şımartan	İzin Verici/İhmalkar	Toplam
Güvenli	n	30	52	75	22	179

	% gruplariçi küme analizi	16.8%	29.1%	41.9%	12.3%	100.0%
	Düzeltilmiş Atık	-.4	-2.5	3.5	-.9	
Güvensiz	n	31	70	40	26	167
	% gruplariçi küme analizi	18.6%	41.9%	24.0%	15.6%	100.0%
	Düzeltilmiş Atık	.4	2.5	-3.5	.9	
Toplam	n	61	122	115	48	346
	% gruplariçi küme analizi	17.6%	35.3%	33.2%	13.9%	100.0%

Algılanan babaların çocuk yetiştirme stilleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi adına yapılan çaprazlama ve ki kare testi sonuçları, bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin ($X^2(3, N = 346) = 16{,}483$, $p = .001$) bulunduğunu ortaya koymuştur. Babasını açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan grup içerisinde belirten kişilerin daha çok güvenli bağlanma stiline sahip oldukları, otoriter ve izin verici/ihmalkar stilde belirtilen babaların çocuklarının ise daha çok güvensiz bağlanma stiline sahip oldukları bulunmuştur. Bağlanma stillerinin, babalar için algılanan dörtlü çocuk yetiştirme stilleriyle ilişkisine yönelik bilgiler Tablo 3.36'da verilmektedir.

Tablo 3.36.
Bağlanma Stilleri ve Babalar için Algılanan Dörtlü Çocuk Yetiştirme Stillerinin Değerlendirilmesi

Babalar için		Açıklayıcı/Otoriter	Otoriter	İzin Verici/Şımartan	İzin Verici/İhmalkar	Toplam
Güvenli	n	44	41	63	31	179
	% gruplariçi kümeanalizi	24.6%	22.9%	35.2%	17.3%	100.0%
	Düzeltilmiş Atık	.7	-3.6	3.2	-.2	
Güvensiz	n	36	68	33	30	167
	% gruplariçi kümeanalizi	21.6%	40.7%	19.8%	18.0%	100.0%
	Düzeltilmiş Atık	-.7	3.6	-3.2	.2	

Toplam	n	80	109	96	61	346
	% gruplariçi kümeanalizi	23.1%	31.5%	27.7%	17.6%	100.0%

4. TARTIŞMA

Yapılan bu araştırmada, flört şiddetinin bağlanma stilleriyle ve çocuk yetiştirme stilleriyle arasındaki ilişkinin incelenmesi, öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bu bölümünde, araştırmada belirlenen amaçlar doğrultusunda yapılan analizlerin sonuçları, benzer araştırmalarla karşılaştırılarak değerlendirilecektir.

4.1.Ölçeklerin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi

4.1.1. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi

Bağlanma kuramı üzerine yapılan ve farklı kültürlerin karşılaştırılmasına olanak sağlayan çalışmalara bakıldığında genellikle güvenli bağlanmanın, güvensiz bağlanma stillerinden daha çok görüldüğü ve bağlanmalar arasındaki farklılıkların genellikle güvensiz bağlanma stilleri söz konusu olduğunda ortaya çıktığı tespit edilmiştir (Sümer ve Güngör, 1999b). Mevcut çalışmada, kaygı ortalamasının kaçınmacı ortalamadan daha yüksek çıkması, yakın ilişkilerin ve başkalarının çok değerli olduğu toplulukçu Türk kültüründe rastlanan bir durumdur. Sümer ve Güngör (1999b) tarafından yürütülen ve Amerikan öğrenciler ile Türk öğrenciler arasındaki bağlanma farklılıklarını inceleyen araştırmada, Türk öğrencilerin yüksek kaygı özelliğine sahip saplantılı bağlanma özellikleri gösterdikleri, Amerikan öğrencilerin ise daha çok kayıtsız bağlanma özellikleri taşıdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Mevcut çalışmada kültürler arasında herhangi bir karşılaştırma yapılmamıştır fakat elde edilen güvenli bağlanmanın en çok görülen bağlanma olması, ardından kaygı puanının

kaçınmacı puandan yüksek çıkması gibi bulguların Türk kültürü üzerinde yapılan çalışmalarla tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Bu doğrultuda toplulukçu Türk kültüründe başkaları modelinin olumlu olmasıyla birlikte yakın ilişkilerin kaybedilmesinden duyulan kaygının yüksek olmasının ve yakın ilişkilerde daha yapışık ve saplantılı olunmasının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilmektedir (Sümer ve Güngör, 1999b).

4.1.2. Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi

Örneklemin büyük bir çoğunluğu kabul/ilgi boyutunda temsil edilen annelere ve babalara sahip olduklarını belirtmiştir. Katılımcıların, annelerini babalarından hem daha kabul edici ve ilgili, hem de daha çok denetleyici ve kontrol edici olarak gördükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun güvenli bağlanma stiline sahip olduğunun belirlenmesi ile kabul/ilgi boyutunda yüksek puanlarla temsil edilen anne ve babalara sahip olduklarını ifade etmeleri, güvenli bağlanma ile kabul/ilgi boyutunun pozitif yönde ilişkili çıkmasından dolayı beklenen bir sonuçtur. Ayrıca hem kabul/ilgi hem sıkı denetim/kontrol gruplarında annelerin babalardan daha yüksek puanlar almasının, annelerin çocuklarıyla daha çok temasta bulunmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Sevgi gösterme, sesle destekleme, gülümseme, kucaklama ve tutma gibi fiziksel ve duygusal ilginin babalarla karşılaştırıldığında anneler tarafından daha çok gösterildiği bilinmektedir (Lamb, Frodi, Hwang, Frodi ve Steinberg, 1982). Geleneksel çocuk yetiştirme tutumlarını temsil eden bu durum nedeniyle annelerin iki boyutta da babalardan yüksek puanlar alması beklenen bir sonuçtur. Benzer sonuçlar Sümer ve Güngör (1999a) ve Güngör (2000) tarafından yapılan araştırmada da elde edilmiştir.

Ayrıca kategorik düzeyde incelendiğinde, birbirinin zıttı olan otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stillerinin en çok raporlanan çocuk yetiştirme stilleri olduğunun tespit edilmesi, çocuk yetiştirme stillerinde bir değişimin ve kutuplaşmaya gidildiğinin düşünülmesine yol açmaktadır. Bu kutuplaşmanın, kültürel düzeylerde bir ayrışmanın yaşanmasına ve çatışmalarla karşılaşılmasına neden olabileceği belirtilmektedir (Sümer ve Güngör, 1999a).

4.1.3. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistiklerinin Değerlendirilmesi

Katılımcıların şiddet davranışlarıyla ilişkisine ve şiddet davranışlarının görülme oranlarına bakıldığında elde edilen bu oranların, diğer çalışmalarda elde edilen oranlarla benzer ve tutarlı olduğu görülmektedir (Chan ve ark., 2008; Cyr ve ark., 2006; Hines ve Saudino, 2003; Jenkins ve Aubé, 2002; Straus, 2004b). Fiziksel bir sonuçla karşılaşılamamasından dolayı tespit edilmesi en zor olan şiddet türü psikolojik şiddetin görülme sıklığına bakıldığında ise, diğer şiddet türlerinden çok daha yüksek oranlarda karşılaşıldığı görülmektedir. Diğer şiddet türlerinin görülme sıklığıyla karşılaştırıldığında yaralama ve yaralanmanın görece daha az görüldüğü söylenebilmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun sorunlar karşısında partnerine uzlaşmayla yaklaştığı, partnerleri tarafından da kendilerine uzlaşmayla yaklaşıldığı tespit edilmiştir. Hines ve Saudino (2003) da kendi çalışmalarında bütün katılımcıların uzlaşmayla yaklaşma yöntemini kullandığını ve sadece bir kadın katılımcının partneri dışında diğer tüm katılımcıların partnerleri tarafından da uzlaşmayla yaklaşılma yöntemini deneyimlediklerini bulmuşlardır.

Bu çalışmada ve ilgili literatürde yürütülen çalışmalarda elde edilen sonuçlar, şiddet uygulama ve şiddet görme oranlarının ciddi ve yüksek oranlar olduğunu ortaya koymaktadır.

4.2. Flört Şiddetinin, Demografik Bilgilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Değerlendirilmesi

Katılımcıların eğitim durumlarının flört şiddetiyle ilişkili olup olmadığının öğrenilmesi adına yapılan analiz sonuçları bu değişkenler arasında bir ilişki olmadığını ortaya koymaktadır. Eğitim, kişilerin cinsiyet rollerini sorgulamasına, şiddetin haklı çıkarılabilir yanı olmadığını düşünmesine yardımcı olabilecek bir araç olarak görülmektedir (Khan, 2017). İlgili literatürde düşük eğitim seviyesinin daha yüksek eğitim seviyeleriyle karşılaştırıldığında daha yüksek düzeylerde fiziksel şiddetle (Sorenson ve ark., 1996) ve genel olarak flört şiddetiyle ilişki olduğu görülse de bu sonucun nihai bir sonuç olmadığından bahsedilmektedir (Michalski, 2005). Erkekler için düşük eğitim seviyesinin flört şiddetini arttırdığının bulunduğu fakat kadınlar için böyle bir ilişkinin tespit edilemediği de rastlanan sonuçlardandır (Magdol ve ark., 1997). Pakistan'da sadece

kadınlar ile yapılan bir çalışmada ise yüksek eğitim seviyesinin düşük oranlarda şiddet ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmış ayrıca yüksek eğitim seviyesinin yüksek ekonomik statüyle ilişkili olduğu da bulunmuştur (Khan, 2017). Çalışmalarda eğitim konusunda farklı farklı sonuçların elde edilmesi, bu konunun daha detaylı bir incelemesinin yapılmasının gerekliliğini düşündürmektedir.

Eğitimin ve ekonomik düzeyin birbirine bağlı olan ve birbirinden etkilenen değişkenler olduğu ifade edilmiştir (Khar, 2017). Mevcut çalışmada eğitim düzeyi ile flört şiddeti arasında ilişki bulunamamasına rağmen ekonomik düzey ile flört şiddeti arasında bir ilişki tespit edilmiştir. Katılımcıların ekonomik durumunun, fiziksel ve cinsel şiddet faili olunması ile ilişkili olduğu ve ayrıca yaralanma, fiziksel ve cinsel şiddet kurbanı olunması ile de ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Düşük gelire sahip olduğunu belirten kişilerin, yukarıda ilişkisi olduğu belirtilen türlerin hepsinde diğer gelir düzeylerinden daha yüksek oranlarda şiddet raporladığı görülmüş ayrıca cinsel şiddet kurbanı olunmasında orta düzey gelire sahip olanların da yüksek düzey gelire sahip olanlardan daha çok şiddet raporladığı tespit edilmiştir. Literatürde, flört şiddetini etkilediği düşünülen birçok nedenden biri olarak düşük gelir işaret edilmektedir. Düşük gelire sahip kişilerin şiddete maruz kalınmasıyla ve/veya şiddet uygulanmasıyla ilişkili olduğu, diğer gelir gruplarından daha yüksek oranlarda şiddet raporladığı görülmektedir (Magdol ve ark., 1997; Michalski, 2005; Sorenson, Upchurch ve Shen, 1996). Ekonomik durumun yarattığı stres durumlarının kişilerin problemlerle baş etme becerilerini olumsuz yönde etkileyeceği ve şiddet davranışlarının ortaya çıkmasına sebep olabileceği (O'Keefe, 1998) ve ekonomik durumun yetersizliğinin çiftlerin şiddet içeren ilişkilerinden uzaklaşamamasında etkili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan kişilerin ilişki süreleri ile flört şiddeti faili olma ve aynı zamanda flört şiddeti kurbanı olma arasındaki ilişkinin incelenmesi adına uygulanan analiz sonuçları ilişki süresinin flört şiddetiyle ilişkili olmadığını göstermektedir. Bu bulgunun literatürdeki bazı çalışmalarla uyumlu olmadığı görülmektedir. Kişilerin birlikte oldukları kişiyle daha sık görüşmelerinin ve daha uzun süreli ilişkiler içerisinde olmalarının, uzun süreli etkileşim nedeniyle şiddetin ortaya çıkmasına ve kişilerin birbirlerine daha çok bağlanmalarına neden olabileceği düşünülmektedir. Uzun süredir birlikte olan kişilerin

partnerlerinin zayıf taraflarını, kendilerine güvenmedikleri noktaları iyi bildikleri ve bu noktaların tartışmalarda kullanıldığı belirtilmektedir. Ayrıca uzun süren bir ilişkinin devam etmesini ve dengede gitmesini sağlamak için partnerlerin birbirlerini sıklıkla kontrol etme ihtiyacına girdikleri ve bu noktalarda şiddetin ortaya çıktığı görülmektedir (Stets ve Pirog-Good, 1987). Birçok çalışmada ilişki süresinin flört şiddetiyle pozitif bir ilişki içerisinde olduğu görülmektedir (Arias ve ark., 1987; Doumas, Pearson, Elgin ve McKinley, 2008; Lewis ve Fremouw, 2000; Stets ve Pirog-Good, 1987). Saldırgan davranışların daha uzun süredir devam eden ilişkilerde daha çok görüldüğü belirtilmektedir (Rapoza ve Baker, 2008; Ray ve Gold, 1996). Bazı çalışmalarda ise ilişki süresinin erkekler için flört şiddetinde belirleyici olurken, kadınlarda belirleyici olmadığı sonucunun elde edildiğine rastlanmaktadır (Luthra ve Gidycz, 2006). Uzun süreli ilişkiler içerisinde şiddet görülmesinin kişilerde bilişsel bir tutarsızlığa sebep olacağı ve bu şiddet davranışlarının partnerinin kendisini önemsediği şeklinde yorumlanacağı ayrıca şiddet uygulayan kişinin de hissettiği öfkeyi aşk olarak nitelendireceği belirtilmektedir (Hanley ve O'Neill, 1997). Mevcut çalışmada farklı sonuçların elde edilmiş olmasından dolayı bu konunun daha detaylı incelenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Katılımcıların yaşı ile flört şiddeti uygulama ve flört şiddetine maruz kalma arasındaki ilişkiye bakıldığında ise yaş değişkeninin sadece psikolojik şiddet faili olma, psikolojik şiddet kurbanı olma, uzlaşmayla yaklaşma ve uzlaşmayla yaklaşılma alt boyutlarıyla negatif yönde ve zayıf bir ilişki içerisinde olduğu bulunmuştur. Kişilerin yaşının artmasıyla psikolojik şiddete maruz kalma ve psikolojik şiddet uygulama oranlarının ve uzlaşmayla yaklaşma ve uzlaşmayla yaklaşılma oranların azaldığı bulunmuştur. Bu bulgunun literatürdeki bazı çalışmalarla tutarlı olduğu görülmektedir. Sadece fiziksel şiddeti çalışma konusu olarak ele alan bir çalışmada, 30 yaşın altındaki kişilerin daha çok şiddet davranışı raporladıklarını, 50 yaş ve üzeri kişilerin de benzer şekilde 30 ile 49 yaş aralığındaki kişilerden daha az şiddet davranışı raporladıkları bulunmuştur (Sorenson ve ark., 1996). Bir başka çalışmada da benzer şekilde 25 yaş altı katılımcıların 45 yaş ve üzeri katılımcılardan 3 kat daha fazla oranlarda şiddet raporladıkları tespit edilmiştir (Michalski, 2005). Foshee ve arkadaşları da (2008), şiddetin 13 ve 17 yaşlar arasında arttığını fakat daha sonra yaşla beraber azalmaya geçtiğini tespit

etmişlerdir. Bu sonuçların aksine yaş değişkeninin erkekler için anlamsız, kadınlar için anlamlı çıktığı çalışma sonuçlarıyla da karşılaşılmaktadır (Arias ve ark., 1987). Mevcut araştırmada ise yaşla beraber azalmanın görüldüğü şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu görülmekte, ayrıca kişilerin uzlaşma yaklaşma ve uzlaşmayla yaklaşılma oranlarında da düşüşle karşılaşılmaktadır. İnsanlar, hayatlarındaki zorluklarla problem çözme becerileri ve baş etme becerileri ile mücadele etmektedir (Heppner ve Baker, 1997). Problem çözme, kişilerin karşılaştıkları talepleri ve zorlukları kabullenmesi ve baş etmesi için bilişsel, duygusal ve davranışsal süreçlerini düzenlemesi olarak tanımlanmaktadır (Heppner ve Krauskopf, 1987). Bir anlaşmazlığın yapıcı bir şekilde çözülmesi için konunun açık ve net bir biçimde tartışılabilir olması, kişilerin kendilerini açabilmesi, karşısındaki kişiyi anlayabilmesi, diğer düşüncelerin de geçerli olabileceğini kabul edebilmesi gerekmektedir. Bunun için de kişilerin kaygılarını, korkularını, savunma mekanizmalarını bir kenara bırakıp, kendini açması ve karşısındakine de güveniyor olması gerekmektedir (Shi, 2003). CTS 2 ölçeğindeki uzlaşmayla yaklaşma maddelerinin de aslında problemlere nasıl yaklaşıldığıyla ilgili olduğu görülmektedir. Literatür incelendiğinde, problem çözme becerilerinin bağlanmayla ilişkili olduğunun bulunduğu çalışmalara rastlanmaktadır. Çalışmalarda güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin problem çözme konusunda daha etkili, uzlaşmacı oldukları görülürken (Shi, 2003); kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin birlikte oldukları kişiyi mutlu etmek adına tartışmalarda kendini kurban ettiği, problemlere olumsuz ve etkili olmayan yöntemlerle yaklaştığı görülmektedir (Ergin ve Dağ, 2013; Shi, 2003). Kaçınmacı bağlanma stiline sahip kişilerin ise herhangi bir anlaşmazlık durumunda genellikle tartışmadan kaçınmaya çalıştıkları ve etkili olmayan problem çözme davranışlarında bulundukları belirtilmektedir (Ergin ve Dağ, 2013; Shi, 2003). Hayatlarında duygusal açıdan önemli olan kişilerle derinlemesine bir etkileşime girecekleri durumlardan uzak durmaya çalıştıkları, herhangi bir durumda reddedileceklerine yönelik korku içinde olmalarından dolayı çatışmalara girmekten kaçındıkları düşünülmektedir. Güvensiz bağlanma stiline sahip kişiler çatışma anında baskın olma partnerini baskı altında tutma davranışları göstermektedir. Kaçınmacı stile sahip kişilerin duygusal acıdan korunmak ve partnerleriyle daha yakın ve derin bir etkileşime girmemek adına tartışma sırasında baskın olmaya çalıştıkları bulunurken; kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin partnerlerinin hala

ulaşılabilir olmasını garantilemek adına baskın olmaya çalıştıkları belirtilmektedir (Shi, 2003). Yaşla beraber uzlaşmayla yaklaşma ve yaklaşılmanın azalması sonucu şaşırtıcı bir sonuçtur çünkü bu araştırmada bazı şiddet alt boyutları için yaşla birlikte azalmanın gerçekleştiği sonucu elde edilemese de birçok araştırmada yaşla birlikte şiddetin de azaldığı raporlanmıştır. Bu durumda beklenenin problemleri çözme durumlarını ifade eden uzlaşmacı yaklaşımın artmasıdır. Literatürde fiziksel şiddetin çok daha fazla çalışılmış olması, uzlaşmacı yaklaşım konusundaki sonuçlar ve yaş konusunda bu çalışmada elde edilen farklı veriler, bu konunun daha ayrıntılı çalışılması gerekliliğini ön plana çıkartmaktadır.

Katılımcıların alkol kullanımları ile flört şiddeti uygulama ve flört şiddetine maruz kalma arasındaki ilişkiye bakıldığında bu değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Alkolün tüketilmesinin zehirlenmeye yol açarak, farmakolojik etkilerin kişilerin bilişsel fonksiyonlarını etkileyeceğinin düşünüldüğü ve bu durumun ise şiddet davranışlarını arttırmaya neden olduğunun belirtildiği yaklaşımların yanında (Klostermann ve Fals-Stewart, 2006); alkol kullanma ve saldırganlığı etkileyen başka faktörlerin olabileceğinin belirtildiği yaklaşımlar ve ayrıca alkol zehirlenmesi değil de alkolün uzun süreler boyunca kötüye kullanılmasının, yanlış kullanılmasının ilişkileri yıpratması, ilişki tatmini azaltması ve bu durumun şiddet davranışlarını beraberinde getirdiğinin belirtildiği yaklaşımlar bulunmaktadır (Fals-Steward, 2003). Mevcut araştırmada elde edilen sonucun literatürde görülen birçok çalışmayla tutarlı olmadığı görülmektedir. Alkolün flört şiddetiyle pozitif yönde ilişkili olduğunu belirten, flört şiddetine maruz kalan ya da flört şiddetinde fail olan kişilerin, flört şiddetiyle ilişkili olmayan kişilerle karşılaştırıldığında daha fazla alkol tükettiklerinin bulunduğu çalışmaların yanında (Lutha ve Gidycz, 2006; O'Keefe, 1998); alkol ve şiddetin arasındaki ilişkinin aile içinde görülen şiddet, arkadaşların ilişkilerinde yaşanan şiddete tanık olunması gibi birçok diğer değişkenler tarafından etkilendiğinin de belirtildiği görülmektedir (McNaughton Reyes, Foshee, Bauer ve Ennett, 2012). Sosyal öğrenme teorisi kişilerin, yaşadıkları çevrelerde, sosyal etkileşim içerisinde bulundukları ilişkilerde şiddet davranışlarına maruz kalmalarının, şiddet uygulanmasına tanık olmalarının, bu tür davranışların normalize edilmesinde, örnek

alınarak uygulanmasında etkili olduğunu öne sürmektedir (Bandura, 1973). Mevcut çalışmada alkol kullanımı ve flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır fakat şiddet üzerinde, alkol kullanımı üzerinde etkili olduğu bilinen ilişki tatmini, aile içi şiddete maruz kalınması, tanık olunması, arkadaşlarla ilişkiler gibi diğer değişkenlerin kontrol edilmesinin, alkol konusunun daha detaylı incelenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

4.3.Flört Şiddetinin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirilmesi

Araştırmanın hipotezlerinden biri olan ve cinsiyetin flört şiddeti kurbanı olunması ve flört şiddeti faili olunması boyutlarında cinsel şiddet haricinde farklılaşmayacağı belirten varsayım doğrulanmıştır. Cinsiyet ile flört şiddetinin alt boyutlarının prevalans ve süreğenlik değerlerinin ayrı ayrı değerlendirildiği durumlar arasındaki ilişki incelendiğinde, prevalans değerlerine göre cinsiyetin sadece cinsel şiddet faili olmak boyutunda farklılaştığı tespit edilmiştir. Erkek katılımcıların cinsel şiddet faili olmak konusunda kadın katılımcılardan daha yüksek oranlara sahip oldukları, kadınlardan daha çok cinsel şiddet uyguladıkları ortaya çıkmıştır. Cinsiyet değişkeni ile flört şiddetinin süreğenlik puanları arasındaki ilişki incelendiğinde ise sadece cinsel şiddet mağduru olmak ile cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Elde edilen bu sonuca göre erkek katılımcıların, kadın katılımcılardan daha fazla sayıda cinsel saldırganlık mağduru olduklarını bildirdikleri ve cinsel şiddet kurbanı olunmasının kadın ve erkeğe göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

İlgili literatür incelendiğinde, kurban ve fail kavramlarını birbirinden ayırmanın önemiyle beraber cinsiyet konusunun da sıkça incelendiği görülmektedir (Lewis ve Fremouw, 2000). Bu araştırmada elde edilen sonuçlara benzer sonuçlar başka çalışmalarda da elde edilmiştir. Örneğin; Foshee (1996) tarafından yürütülen araştırmada, cinsiyetin, şiddet kurbanı olunması üzerinde farklılaşmadığı fakat cinsel şiddet faili olmak üzerinde farklılaştığı, erkeklerin kadınlardan daha çok cinsel şiddet faili olduklarını raporladığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Hines ve Saudino (2003) da yaralama, yaralanma, fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet kurbanı olma ve fiziksel ve psikolojik şiddet faili olma konusunda kadınlar ve erkekler arasında herhangi bir cinsiyet farkı olmadığı sonucuna ulaşmış fakat cinsel şiddet faili olma konusunun cinsiyete göre farklılaştığı sonucuna ve erkeklerin kadınlardan daha çok cinsel şiddet uyguladığı sonucuna ulaşmışlardır. Elde

edilen bu sonuçların aksine flört şiddetinin alt türlerinin cinsiyete göre farklılaştığını ortaya süren araştırmalar da bulunmaktadır (Magdol ve ark., 1997; Muñoz-Rivas ve ark., 2007).

Erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha yüksek oralarda cinsel şiddet davranışlarında bulunması, ilgili literatür incelendiğinde görüldüğü üzere beklenen ve sıkça görülen bir durumken; bu çalışmada elde edilen erkeklerin süreğen şiddet puanlarına yani cinsel şiddet davranışlarının sayısına göre kadınlardan daha çok şiddet davranışı gördüklerini raporlamaları literatürdeki bazı çalışmalardan farklı bir sonuç ortaya koymuştur. Bu çalışmada elde edilen erkeklerin, kadınlardan daha çok sayıda cinsel şiddet davranışlarına maruz kaldığı sonucuyla tutarlı olan bir başka çalışma bulunmaktadır. Hines ve Saudino (2003) da benzer şekilde erkeklerin kadınlardan daha çok cinsel şiddet davranışlarına maruz kaldıklarını bildirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar üzerinde etkili olabileceği düşünülen bazı durumlar bulunmaktadır. Katılımcıların, maruz kaldıkları ya da uyguladıkları şiddeti gereğinden az ya da çok olarak algılamaları bu durumu etkileyen faktörlerden bir tanesi olarak gösterilebilir. CTS 2 ölçeğinin cinsel şiddeti ölçen alt ölçeğinde yer alan soruların algılanmasındaki farklılıklar ise bir diğer faktör olarak gösterilebilir. Cinsel şiddeti ölçen alt ölçekte bulunan "partnerimi kondom kullanmadan seks yapmak durumunda bıraktım", "partnerim istemediği halde ona anal ya da oral seks yapması için ısrar ettim" ve "partnerim seks yapmak istemediği halde ısrar ettim" gibi soruların kadın katılımcılar tarafından uygulandığının, erkeklerin bu durumlardan mağdur olduklarını belirtmelerinden daha az raporlandığı görülmektedir. Bu durumun ise ısrarcı olmak, zorlamak gibi kelimelerin kadınlar tarafından erkeklerden daha farklı algılanabiliyor olabileceği düşünülmektedir (Hines ve Saudino, 2003).

Kültürel durumların, erkeklerin her zaman sekse hazır olduğu ve her zaman seks istediği gibi cinsiyetlere yönelik kalıplaşmış yargılar nedeniyle ısrarcı olunmasının şiddet olarak görülmemesi gibi etkenlerin de bu durum üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Farklı puanlama yöntemleriyle, bir taraftan erkeklerin yüzde olarak kadınlardan daha çok cinsel şiddet uyguladıklarının bulunması, diğer bir taraftan ise kadınlardan daha çok sayıda cinsel şiddet davranışlarına maruz kaldıklarının ortaya çıkması aslında

erkeklerin de kadınların da içinde bulundukları romantik ilişkilerde fail olduklarını ortaya koymaktadır.

4.4.Çocuk Yetiştirme Stillerinin Boyutlar ve Stiller Olarak Anneler ve Babalar için Değerlendirilmesi

Katılımcılar tarafından algılanan çocuk yetiştirme stilleri alt boyutlarından kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrolün anneler ve babalar için birbirleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Aynı boyut altında bulunan anneler ve babalar arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki, farklı boyut altında bulunan anneler ve babalar arasında ise negatif ve anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Örneğin; kabul/ilgi boyutunda değerlendirilen annelerin, kabul/ilgi boyutunda değerlendirilen babalar ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki içerisinde oldukları bulunurken; sıkı denetim/kontrol boyutunda değerlendirilen anneler ve babalar ile negatif yönde anlamlı bir ilişki içinde bulunduğu; sıkı denetim/kontrol boyutunda bulunan annelerin, sıkı denetim/kontrol boyutunda bulunan babalar ile pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip oldukları fakat kabul/ilgi boyutunda bulunan anne ve babalar ile negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki içerisinde bulundukları bulunmuştur. Algılanan çocuk yetiştirme stillerinin anneler ve babalar kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutlarının çaprazlanması ile elde edilen açıklayıcı/otoriter, otoriter, izin verici/şımartan ve izin verici/ihmalkar olmak üzere dört stilden oluşan çocuk yetiştirme stillerinden literatürde zıt kutuplarda yer aldığı belirtilen otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stillerinin örneklemde en çok raporlanan iki stil olduğu ortaya çıkmıştır (Sümer ve Güngör, 1999a). Bu sonuçlar Sümer ve Güngör (1999a) tarafından Türk örnekleminde yürütülen araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Sümer ve Güngör (1999a) çalışmasında, Türk kültüründe zıt kutuplarda yer alan ve yaygın olarak görülen stillerin otoriter ve izin verici/şımartan stiller olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durumda çocukların sosyalleşme süreçleri üzerinde etkili olduğu bilinen çocuk yetiştirme stillerinin belirli bir kutuplaşmaya doğru gidiyor olabileceği düşünülmektedir (Sümer ve Güngör, 1999a).

Mevcut çalışmada, algılanan çocuk yetiştirme stillerinin anneler ve babalar için ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durumda katılımcıların ebeveynlerinin genellikle aynı çocuk yetiştirme stilleri içerisinde bulundukları söylenebilmektedir. İzin verici/şımartan

stilde algılanan babalar raporlayan kişilerin, benzer şekilde izin verici/şımartan annelere sahip olduklarını belirttikleri; otoriter stildeki babalara sahip olanların, otoriter anneler raporladıkları; açıklayıcı/otoriter babalar raporlayanların genellikle açıklayıcı/otoriter annelere sahip olduklarını belirttikleri; benzer şekilde izin verici/ihmalkar babalara, izin verici/ihmalkar annelerin genellikle eşlik ettiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular literatürle uyumluluk göstermektedir (Sümer ve Güngör, 1999a).

4.5.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutlarının Çocuk Yetiştirme Stillerine Göre Değerlendirilmesi

Araştırmanın hipotezlerinden olan çocuk yetiştirme stillerinin kabul/ilgi boyutu ile flört şiddetine maruz kalınması ve flört şiddeti faili olunması arasında negatif yönlü bir ilişki çıkacağının beklendiği varsayım ile sıkı denetim/kontrol boyutu ile flört şiddetine maruz kalınması ve flört şiddeti faili olunması arasında pozitif yönlü bir ilişki çıkacağının beklendiği varsayım sadece cinsel şiddet için doğrulanmıştır. Cinsel şiddet kurbanı olunması ile kabul/ilgi boyutunda belirtilen annelere sahip olunmasının negatif yönde zayıf fakat anlamlı bir ilişki taşımasıyla, kabul/ilgi boyutunda değerlendirilen annelere sahip bireylerin, düşük düzeyde cinsel şiddet kurbanı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde kabul/ilgi boyutunda değerlendirilen babalar ile cinsel şiddet kurbanı olunması arasında da negatif yönlü, zayıf fakat anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Kabul/ilgi boyutunda değerlendirilen babalara sahip bireylerin daha düşük düzeylerde cinsel şiddet kurbanı olduklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir taraftan sıkı denetim/kontrol boyutunda değerlendirilen babalara sahip olan bireylerin ise daha çok cinsel şiddet uyguladıkları bulunmuştur. Sıkı denetim/kontrol boyutunda değerlendirilen babalar ile cinsel şiddet faili olunması arasında pozitif yönlü, zayıf fakat anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocuk yetiştirme stillerinin kategorik olarak dörtlü biçimde incelenmesiyle de sadece, otoriter annelere sahip olduğunu belirten kişilerin daha yüksek oranlarda cinsel şiddet kurbanı olduğu belirttiği sonuç istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Araştırmanın hipotezlerinden flört şiddetine maruz kalınmasının ve flört şiddeti faili olunmasının açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stilleriyle arasında negatif; otoriter ve izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stilleriyle pozitif ilişki çıkacağı varsayımı

sadece anneleri otoriter olan kişilerin cinsel şiddet kurbanı olma ortalamalarının daha yüksek olması şeklinde kısmen doğrulanmıştır. Kişilerin, ebeveynleriyle aralarındaki ilişkilerin, onların kendilerine davranış şekillerinin saldırganlık üzerinde etkili olabileceği belirtilmektedir (Azimi ve ark., 2012). İlgili literatür incelendiğinde, kabul/ilgi boyutundaki birçok özellik ile temsil edilen ve pozitif ebeveynlik olarak adlandırılan ebeveynler tanımlayan kişilerin, yakın partner ilişkilerinde yaşanan şiddete maruz kalma oranlarının daha düşük olduğu yani şiddet kurbanı olma oranlarının daha düşük olduğu; bu durumun aksine düşük kabul/ilgi özellikleri taşıyan otoriter ve izin verici/ihmalkar ebeveynler tanımlayan kişilerin ise ilişki içerisinde daha yüksek düzeylerde şiddet yaşadığı görülmektedir (Chiesa ve ark., 2018). Otoriter olarak tanımlanan annelerin ve babaların yüksek düzeyde talepkarlık ve düşük düzeyde duyarlılıkla çocuklarının tutum ve davranışlarını kontrol ettikleri, değerlendirdikleri ve şekillendirdikleri belirtilmektedir. Çocuklarının tutum ve davranışları toplumun belirlediği standartlara uygun şekilde olmasını bekledikleri bilinmektedir (Baumrind, 1966; 1991). Otoriter ailelerde yetişen kişilerin yetişkinlerin koydukları kurallar karşı daha itaatkar oldukları, kendi sosyal ve akademik becerilerine yönelik kendilik algılarında ve kendilerine güven duygusunda sıkıntı yaşamakta oldukları bilinmektedir (Lamborn ve ark., 1991). Kimi zaman fiziksel olarak cezalandırıcı olunduğunun da görüldüğü bu stilde çocuğa karşı hep bir mesafenin varlığı dikkatleri çekmektedir. Sadece annelerin çocuk yetiştirme stillerine odaklanılan bir diğer çalışmada otoriter çocuk yetiştirme stiline sahip annelerin çocuklarının, yüksek saldırganlık oranlarına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Azimi ve ark., 2012). Azimi ve arkadaşları (2012) tarafından yürütülen ve çocuk yetiştirme stillerini sadece açıklayıcı/otoriter, otoriter ve izin verici olmak üzere üç stilde inceleyen bu çalışma, izin verici stili ihmalkar ve şımartan olarak ayırmadığından dolayı izin verici/ihmalkar ve izin verici/şımartan stiller ele alınamamıştır.

Bu araştırmada kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutlarında ve kategorik düzeyde yapılan değerlendirmeler sonucunda sadece cinsel şiddet kurbanı olma ve cinsel şiddet uygulama ile anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İlgili literatürde belirtildiği gibi kabul/ilgi

boyutunun düşük derecede şiddet kurbanı olma ile anlamlı olmasına benzer şekilde bu ilişki sadece cinsel şiddet özelinde tespit edilmiştir.

4.6.Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeğinin Alt Boyutlarının Kendi İçinde Değerlendirilmesi

CTS 2 ölçeğinin alt boyutlarından yaralamanın, uzlaşmayla yaklaşma ve uzlaşmayla yaklaşılma alt boyutlarıyla ilişkili çıkmaması dışında diğer bütün alt boyutlar birbirleriyle ilişkili çıkmıştır. Birbiriyle ilişkili çıkmayan bu boyutların *p* değerlerinin anlamlı çıkmaya çok yakın olduğunun görülmesiyle beraber, mevcut katılımcı sayısının daha yüksek olması halinde anlamlı değeri yakalayacağı düşünülmektedir. En güçlü korelasyonlar aynı türden şiddetin faili olma ve kurbanı olma arasında bulunmuştur. Örneğin, psikolojik şiddet uygulanması ve psikolojik şiddete maruz kalınması arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur. CTS 2 ölçeğinin bütün alt ölçekleri için kendi türlerinde fail ve kurban olma arasında ilişki görülmektedir. Şiddet türlerinden herhangi birini uygulayan birinin, aynı şiddet davranışının mağduru olma riskinin çok yüksek olduğu söylenebilir. Benzer şekilde şiddet türlerinden herhangi birinin uygulanması ile diğer şiddet türlerinin uygulanması arasında da ilişki bulunmuştur. Örneğin, fiziksel şiddet uygulayan birinin aynı zamanda psikolojik şiddet ve/veya cinsel şiddet uyguladığı söylenebilir. Alt ölçekler arasında bulunan bu ilişkinin, şiddet türlerinden herhangi birinin kurbanı olunması konusunda da geçerli olduğu tespit edilmiştir. Herhangi bir şiddet türünün mağduru olan kişinin, diğer şiddet türlerine de maruz kaldığı söylenebilmektedir. Örneğin, psikolojik şiddet kurbanı birisinin, fiziksel ve/veya cinsel şiddet kurbanı olma olasılığının yüksek olduğu söylenebilir. Yaralanma ve yaralamanın, fiziksel şiddet ile diğer şiddet türleriyle karşılaştırıldığında daha yüksek bir korelasyona sahip olduğu görülmekte, bu durumda yaralanma ve yaralamaların genellikle fiziksel şiddet kaynaklı olduğu söylenebilmektedir.

Sosyal öğrenme teorisi, davranışların, doğrudan tecrübelenen deneyimlerle, diğer kişilerin gözlemlenmesiyle, onların davranışlarının benimsenmesiyle, taklit edilmesiyle ve aynı zamanda davranışların pekiştirilmesinde meydana gelen farklılıklarla şekillendiğini öne sürmektedir (Bandura, 1971). Şiddetin ebeveynler, akrabalar, kız/erkek arkadaşlar, kardeşler aracılığıyla öğrenilen bir olgu olduğu, özellikle kişilerin erken çocukluk

dönemlerinde şekillendiği ve yetişkinlikte ise çocukluk döneminde öğrenilen bu olgunun, stresle başa çıkmada, çatışmaların üstesinden gelmede bir araç olarak kullanıldığı öne sürülmektedir (Anderson ve Kras, 2005; Bandura, 1973; Sutherland ve ark., 1992). Flört ilişkisi içerisinde birlikte olunan kişinin saldırgan davranışlarına maruz kalınmasının, kişilerin saldırgan davranışlar sergilemesinde önemli rol oynadığı bilinmektedir (Harned, 2002; Riggs ve O'Leary, 1989). Flört şiddeti araştırmalarında şiddetin çift yönlü yapısından sıkça bahsedilmektedir. Bu çift yönlü yapı, bir kişinin hem şiddete maruz kalması, kurban olması hem de şiddet uygulayan olması, fail olması anlamına gelmektedir (Sharpe ve Taylor, 1999). O'Keefe (1997) kendi araştırmasında, şiddet davranışlarında bulunan kadınların ve erkeklerin, aynı şekilde şiddet davranışlarına maruz kaldıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu doğrultuda, bir ilişki içerisindeki partnerlerden birinin şiddet davranışlarının, şiddet kurbanı olan kişinin de faile dönüşme riskini arttırdığı söylenebilmektedir (Luthra ve Gidycz, 2006). Benzer sonuçlara fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet özelinde incelemede bulunan başka bir araştırmada da rastlanılmaktadır (Hines ve Saudino, 2003).

Romantik ilişki içerisinde uygulanan ve/veya maruz görülen şiddetin sonrasında ilişkinin devam etmesi, problemlerin bir şekilde atlanması, çözülmesi ya da ertelenmesinin şiddetin problemleri çözmekte yardımcı olduğuna dair bir algı yaratabileceği düşünülmektedir. Kişilerin ilişkilerini nasıl kurduklarının, ilişki tercihlerinin, ilişkiyi yaşama biçimlerinin arkasında önceki ilişkilerin önemli bir rol oynamasının yanı sıra bu durumları etkileyen, belirleyen karmaşık bir yapının olması, şiddetin öğrenilip öğrenilemeyen bir yapıda olup olmadığını aslında belirsiz kılmaktadır.

4.7. Bağlanma Stilleri ile Flört Şiddeti Prevalans Değerlerinin ve Şiddet Derecelerinin Değerlendirilmesi

Araştırmada, güvensiz bağlanmanın flört şiddeti uygulama ve flört şiddetine maruz kalma ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki içerisinde çıkacağının öne sürüldüğü hipotez ile güvenli bağlanmanın flört şiddeti uygulama ve flört şiddetine maruz kalma ile negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki içerisinde çıkacağının öne sürüldüğü hipotez sadece yaralanma ve yaralama için doğrulanmıştır. Güvenli ve güvensiz bağlanmanın sadece yaralama ve yaralanma alt boyutları için anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Güvensiz

bağlanmaya sahip bireylerin, güvenli bağlanmaya sahip bireylerden daha çok yaralama ve yaralanma bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Bağlanma stilleri ve flört şiddetiyle ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde genellikle kaygılı bağlanma stilinin flört şiddetiyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir (Follingstad ve ark., 2002; Lee ve ark., 2014; Sandberg ve ark., 2016; Ulloa ve ark., 2014; Yarkovsky, 2016). Follingstad ve arkadaşları (2002) tarafından yapılan çalışmaya bakıldığında kaygılı bağlanma stilinin, kişilerde öfkeli bir mizacın benimsenmesine, bunun sonucunda da kişilerin birlikte oldukları kişileri kontrol etmeye yönelik davranışlar göstermesine yol açtığı sonucu elde edilmiş fakat birilerini kontrol etme davranışlarının öfkeli mizaç ve flört şiddeti arasında bir aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özetle kişilerin kaygılı bağlanma stiline sahip olmasının ya da öfkeli bir mizacının olmasının, birlikte oldukları kişileri kontrol etmeye yönelik düşünce, amaç ve çabaları olmaması halinde daha az seviyede flört şiddetiyle ilişkili olduğu belirtilmiştir. Burada aslında bağlanma stillerinin ötesinde şiddetin hangi arzulardan beslendiğinin çok daha etkili olduğu söylenebilmektedir. Stres, kıskançlık, kontrol etme isteği, öfke, alkol kullanma üzerinde yaşanan anlaşmazlıklar, kendini savunma durumu gibi etkenlerin flört şiddeti üzerinde etkili olduğu da diğer çalışmalarda ortaya konmuştur (Makepeace, 1981; O'Keefe, 1997). Wekerle ve Wolfe (1998) tarafından yürütülen araştırmada güvensiz bağlanma stillerinin flört şiddeti kurbanı olunması üzerinde sadece kadınlarda etkili olduğu, erkeklerde ise iki değişken arasında ilişkinin bulunmadığı, bu iki değişkene çocukluk çağı istismarının eklenmesi durumunda flört şiddetinin görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Sandberg ve ark. (2016) yaşları 18 ile 56 arasında değişen 133 kadın katılımcıyla yürüttükleri çalışmalarında sadece kaygılı bağlanmanın şiddet kurbanı olma riskini arttırdığını fakat neden ya da koşul olarak flört şiddetine neden olmadığını bulmuşlardır. Ulloa ve ark. (2014), 13-18 yaşlarındaki, 140 katılımcıyla yürüttükleri araştırmada, kaygılı bağlanma stiline sahip katılımcıların, flört ilişkisi içerisinde fail konumunda bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Lee ve ark. (2014) tarafından 392 kadın, 89 erkek üniversite öğrencisiyle yürütülen çalışmada kaygılı bağlanma stiline sahip katılımcıların, birlikte oldukları kişilere karşı şiddet uyguladıkları sonucuna ulaşılırken, bu bağlantı kaçınmacı bağlanma stiline sahip katılımcılar için bulunamamıştır. Genel olarak bağlanma stilleri ile ilgili çelişkili sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durumda güvensiz

bağlanmaya sahip kişilerin flört şiddeti faili ya da kurbanı olmasının, birlikte olduğu kişinin de bağlanma stiliyle, arzularıyla ve davranışlarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir (Yarkovsky, 2016). Çoğu çalışmada CTS2 ölçeğinin karmaşık yapısından dolayı fiziksel, cinsel ve psikolojik gibi şiddet türlerinden birine odaklanıldığı görülmektedir. Mevcut çalışmada ise şiddet türlerinin hepsi ele alınmış ve ayrıca şiddetin sonuçlarını içeren yaralama ve yaralanma gibi faktörler de değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmenin sonucunda güvensiz bağlanmanın yaralama ve yaralanmayla pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Yaralama ve yaralanma, çeşitli şiddet türlerinin ciddi ve ağır sonuçlarından bir tanesidir ve mevcut çalışmada elde edilen sonuç güvensiz bağlanmanın daha uç noktalarda etkili olduğunu düşündürmektedir. Benzer şekilde bağlanma stilleri ile şiddet uygulamanın dereceleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise sadece yaralama boyutunun derecesinin, bağlanma stilleriyle anlamlı bir ilişki içerisinde çıktığı, 2. derece yaralamaların güvensiz bağlanan bireylerde daha çok görüldüğü tespit edilmiştir. Bağlanma stilleri ile şiddete maruz kalmanın dereceleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise fiziksel şiddet kurbanı olmanın, psikolojik şiddet kurbanı olmanın ve yaralanmanın bağlanma stilleriyle ilişkili oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sadece bu ilişki cinsel şiddet kurbanı olma için doğrulanamamıştır ve cinsel şiddet kurbanı olma ile bağlanma stilleri arasında ilişkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fiziksel şiddet kategorisinde 2. derece olarak sınıflanan şiddet davranışlarına maruz kalınmasında güvenli ve güvensiz bağlanma arasında benzer oranlara ulaşılırken, bu durumun 1. derece fiziksel şiddet davranışlarına maruz kalma durumunda farklılaştığı ve güvensiz bağlanmaya sahip kişilerin güvenli bağlanmaya sahip kişilerin 2 katı oranında 1. derece fiziksel şiddete maruz kaldığı bulunmuştur. 2. derece psikolojik şiddete maruz kalma oranlarının güvenli bağlanan kişilerde daha fazla olmasının yanı sıra bu durumun 1.derece psikolojik şiddete maruz kalınması durumunda yine yüksek oranlarda güvensiz bağlanma özellikleri gösteren bireylerde görüldüğü tespit edilmiştir. Yaralanmanın her iki derecesinin de güvensiz bağlanan kişiler için daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yaralama ve yaralanma durumuyla pozitif ilişki içerisinde çıkan güvensiz bağlanmanın aslında fiziksel ve psikolojik şiddetin ve yaralanmanın en ciddi seviyelerine

maruz kaldıkları ve en ciddi seviyelerinden mağdur oldukları görülmektedir. 2. seviye olarak adlandırılan şiddet seviyelerinde çelişkili sonuçların ortaya çıkmasının yanı sıra bu durum 1. seviye şiddet türleri için güvensiz bağlanan bireylerin çoğunluğuna işaret etmektedir.

4.8.Bağlanma Stilleri ile Çocuk Yetiştirme Stillerinin Değerlendirilmesi

Güvenli bağlanma stillerinin kabul/ilgi boyutunda yüksek değerlere sahip açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stilleri ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki içerisinde çıkacağının öne sürüldüğü araştırma hipotezi ile güvensiz bağlanma stillerinin otoriter ve izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stilleri ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki içerisinde çıkacağının öne sürüldüğü araştırma hipotezi babalar için doğrulanmış fakat anneler için kısmen doğrulanmıştır. Yapılan analiz sonunda güvenli ve güvensiz bağlanma stillerinin, anneler ve babalar için belirtilen kabul/ilgi boyutuna ve ayrıca anneler ve babalar için belirtilen sıkı denetim/kontrol boyutuna göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin, kabul/ilgi boyutunda tanımlanan ebeveynlere sahip oldukları, güvensiz bağlanma stillerinin ise sıkı denetim/kontrol boyutundaki ebeveynlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kendi ebeveynleri tarafından ilgisizliğe maruz kalan, sert bir disiplin anlayışıyla yetiştirilen, ihmal edilen kişilerin genellikle kaygılı ya da kaçınmacı gibi güvensiz bağlanma stilleri geliştirdikleri öne sürülmektedir (Doinita ve Maria, 2015). Güvenli bağlanma stillerinin, ebeveynlerin ilgisi, sıcaklığı, kabulü ve çocuklarının özerkliğine saygısı ile ilişkili olduğu, güvenli bağlanmaya sahip kişilerin ebeveynlerini sevgi dolu, şefkatli, ilgili, güven veren, kabullenici, sorumluluk sahibi, fazla müdahaleci ve talepkar olmayan, kendilerine saygı duyan kişiler olarak tanımladıkları bilinmektedir (Hazan ve Shaver, 1987; Karavasilis ve ark., 2003). Benzer şekilde, ilgili literatür incelendiğinde, yüksek düzeylerde görülen kabul/ilgi boyutunun güvenli bağlanma stili ile; yüksek düzeylerde görülen sıkı denetim/kontrolün ve düşük düzeylerde görülen kabul/ilginin güvensiz bağlanma stilleri ile bağlantılı olduğu görülmektedir (Sümer ve Güngör, 1999a). Araştırmada elde edilen bulguların, annelerini ve babalarını ilgi ve kabul özellikleri yüksek kişiler olarak ifade eden kişilerin güvenli bağlanmaya sahip kişiler; annelerini ve babalarını soğuk, mesafeli ve

reddedici özellikler ile tanımlayan kişilerin ise güvensiz bağlanmaya sahip kişiler olduğu belirtilen sonuçlar ile tutarlılık gösterdiği görülmektedir (Güngör, 2000; Hazan ve Shaver, 1987).

Kabul/ilgi ve sıkı denetim/kontrol boyutlarında alınan puanlara göre farklılaşan ve açıklayıcı/otoriter, otoriter, izin verici/şımartan ve izin verici/ihmalkar olmak üzere dört stilden oluşan çocuk yetiştirme stillerinin, bağlanma stilleri ile hem anneler hem de babalar için anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu bulunmuştur. Annesini izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stili içinde belirten kişilerin daha çok güvenli bağlanmaya sahip olduğu, güvensiz bağlanmaya sahip olan kişilerin ise annelerini daha çok açıklayıcı/otoriter, otoriter ve izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stili içinde tanımladığı; babasını açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan grup içerisinde belirten kişilerin daha çok güvenli bağlanma stiline sahip oldukları, otoriter ve izin verici/ihmalkar stilde belirtilen babaların çocuklarının ise daha çok güvensiz bağlanma stiline sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili literatür incelendiğinde açıklayıcı/otoriter çocuk yetiştirme stillerinin güvenli bağlanma ile pozitif yönde ilişkili olduğu, izin verici/ihmalkar çocuk yetiştirme stillerinin ise güvensiz bağlanmayla ilişkili olduğu sonucuna ulaşan araştırmalara rastlanmaktadır (Doinita ve Maria, 2015; Karavasilis ve ark., 2003). Belirtilen araştırmaların aksine Sümer ve Güngör (1999a) tarafından yürütülen araştırmada açıklayıcı/otoriter stilin yanında yüksek derecede kabul/ilgi boyutuyla anılan izin verici/şımartan stilin de güvenli bağlanmayla, yüksek sıkı denetim/kontrolün ise güvensiz bağlanmayla pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde başka bir araştırmada da açıklayıcı/otoriter ve izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stilleri güvenli bağlanma ile, izin verici/ihmalkar ve otoriter çocuk yetiştirme stilleri ise güvensiz bağlanma stilleri ile pozitif yönde bağlantılı bulunmuştur (Zeinali, Sharifi, Enayati, Asgari ve Pasha, 2011).

Yürütülen bu araştırma sonuçları ise genel olarak literatür ile tutarlılık göstermekte, sadece annelerin çocuk yetiştirme stilleri ile bağlanma arasındaki sonucun literatürle uyumlu olmadığı görülmektedir. Açıklayıcı/otoriter stilin genellikle güvenli bağlanmayla ilişkili olduğunun ortaya konduğu birçok çalışmanın aksine, bu çalışmada anneler için açıklayıcı/otoriter stilin güvensiz bağlanmayla ilişki içerisinde çıktığı görülmektedir. Bu konunun aydınlığa kavuşması adına daha detaylı incelenmesi gerekliliği bulunmaktadır.

4.9.Sonuç

Mevcut araştırmada bütün dünyayı yakından ilgilendiren şiddet olgusunun, sadece son 30 yıldır dikkatleri çekmiş olan, kişilerarası şiddet türünde tanımlanan, flört şiddeti yani evlilik öncesi ilişkilerde yaşanan şiddet türü ele alınmıştır (Jackson, 1999; Makepeace, 1981). Günümüzde artık insanların evlenmeden önce uzun bir süre flört ilişkisi yaşadıkları görülmektedir (Burke ve ark., 1998). Aynı zamanda evlilik öncesi ilişkilerin sadece yetişkinler tarafından yaşanmadığı, çocuklar, ergenler ve erişkinler tarafından da deneyimlendiği, flört şiddetinin erken yaşlarda da görülebildiği ve bu ilişkilerde yaşanan şiddetin evlilik hayatındaki ilişkilerde de görüldüğü bilinmektedir (Avşar-Baldan ve Akış, 2017; Price ark., 1999). Bu nedenle flört şiddetinin anlaşılabilmesinin, bu sosyal problemle toplumlar olarak başa çıkılmasında yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçların, daha önce yapılmış olan araştırmalardaki bulguların bazılarıyla tutarlılık gösterdiği fakat bazı noktalarda da bu araştırmalardan farklı yerlere işaret ettiği görülmektedir. Birçok araştırmada olduğu gibi bu araştırmada da flört şiddetinin yüksek oranlarda görüldüğü tespit edilmiştir. Tespit edilen bu oranların hem birlikte olunan kişiye şiddet uygulanması hem de birlikte olunan kişiden şiddet görülmesi konusunda geçerli olduğu görülmektedir. En yüksek oranlarda görülen şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel, psikolojik şiddet uygulama/maruz kalma, yaralama/yaralanma ve uzlaşma boyutlarında herhangi bir cinsiyet farkına rastlanmazken cinsel şiddet kurbanı olunması ve faili olunması durumunda cinsiyet farkı olduğu tespit edilmiş, erkeklerin hem kadınlardan daha fazla oranda cinsel şiddet uyguladıkları hem de daha çok sayıda cinsel şiddete maruz kaldıkları ortaya çıkmıştır. Yine literatürle uyumlu olan bu durum erkeklerin de cinsel şiddet mağduru olabileceğini ortaya koymuştur. Ayrıca şiddetin bütün alt boyutları için karşılıklı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Belirli bir şiddet türüne maruz kalan kişinin, aynı şekilde bu şiddet türünü kendisinin de uyguladığı, dahası bütün şiddet türlerinin birbirleriyle ilişki içerisinde olduğu, şiddet türlerinin birbirlerine eşlik ettiği ve yaralanma ve yaralamanın fiziksel şiddet ile en yüksek korelasyona sahip olduğu görülmüştür.

Çok erken dönemlerdeki ilişkilerle şekillenen ve insanların hayatlarında çok önemli bir yere sahip olan ve hayatlarının her dönemindeki ilişkilerde kendini gösteren bağlanma kavramından güvenli bağlanma stilinin bu araştırmaya katılan kişilerin büyük bir çoğunluğunu temsil ettiği tespit edilmiştir. Mevcut araştırmada kümeleme analizi sonucunda dörtlü bağlanma modeli elde edilemediğinden, sonuçlar güvenli ve güvensiz bağlanma olmak üzere boyutsal olarak değerlendirilmektedir. Güvenli bağlanmadan sonra ise katılımcıların kaygı puan ortalamalarının kaçınmacı bağlanma puan ortalamalarından daha yüksek çıkmış olduğu ve bu sonucun da içinde yaşanılan kültürle uyumlu olduğu görülmektedir. Mevcut araştırmada bağlanma stillerinin, yaralama ve yaralanma dışındaki diğer flört şiddeti türleri ile anlamlı bir ilişki içinde çıkmadığı görülmektedir. Bağlanma ile şiddetin dereceleri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise yaralama, fiziksel şiddet kurbanı olma, psikolojik şiddet kurbanı olma ve yaralanmanın bağlanma ile ilişkili olduğu görülmüştür. Güvensiz bağlanmaya sahip kişilerin risk altında olan kişiler olduğu söylenebilir.

Yine kişilerin hayatının önemli bir parçası olan ve yapılan araştırmalarla hayatlarının birçok alanında etkisi oluğu görülen bir diğer konu ise çocuk yetiştirme stilleridir. Katılımcıların daha çok kabul/ilgi boyutunda belirttikleri anne ve babalara sahip oldukları ve aynı zamanda en çok görülen ebeveynlik stillerinin ise birbirinin zıt kutbu olan otoriter çocuk yetiştirme stili ile izin verici/şımartan çocuk yetiştirme stili olduğu görülmektedir. Ayrıca yine literatürle uyumlu olarak genellikle annelerin ve babaların aynı çocuk yetiştirme stilleri içerisinde tanımlandığı tespit edilmiştir. Çocuk yetiştirme stillerinin flört şiddetiyle olan ilişkisine bakıldığında ise cinsel şiddet kurbanı ve faili olunması ile ilgili anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Annelerini ve babalarını kabul/ilgi boyutunda yüksek puanlarla belirten kişilerin daha az cinsel şiddet kurbanı olduğu; sıkı denetim/kontrol boyutunda yüksek boyutlarla tanımlanan babalara sahip kişilerin ise daha çok cinsel şiddet uyguladığı sonucu elde edilmiştir. Literatürle kısmen uyumlu olan bu sonuç diğer çalışmalarda da kabul/ilgi boyutunda yüksek görülen ebeveynlere sahip kişilerin daha az mağdur olduğu, sıkı denetim/kontrol boyutunda belirtilen ebeveynlerle büyüyen kişilerin ise daha saldırgan tavırlar sergiledikleri şeklinde belirlenmiştir. Mevcut

çalışmada ise sadece cinsel şiddet özelinde farklılığa ulaşılmıştır. Bağlanmayla benzer özellikleri taşıyan ve kişilerin hayatları boyunca beraberlerinde taşıdıkları çocuk yetiştirme stillerinin, beklendiği üzere bağlanma stilleriyle ilişkili olduğu tespit edilmiştir. İzin verici/şımartan ve açıklayıcı/otoriter babalara sahip bireylerin güvenli bağlanma stilleriyle; sıkı denetim/kontrol ve izin verici/ihmalkar babalara sahip bireylerin de güvensiz bağlanma stilleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Literatürle uyumluluk gösteren bu durumun aksine anneler söz konusu olduğunda rastlanmıştır. Güvenli bağlanma stillerinin sadece izin verici/şımartan anneler ile ilişkili olduğunun ve geriye kalan bütün stillerin güvensiz bağlanmayla ilişkisi olduğunun tespiti, bu konunun daha ayrıntılı incelenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

4.10. Sınırlılıklar ve Öneriler

Literatürde, flört şiddetinin türlerinin tespitinin meşakkatli ve karmaşık yapısından dolayı genellikle sadece şiddet türlerinden bir tanesine odaklanılan araştırmaların aksine mevcut araştırmada flört şiddetinin bütün alt boyutları ele alınmaya çalışılmıştır. Bağlanma stillerinin ve çocuk yetiştirme stillerinin flört şiddetiyle ilişkisinin incelenmesinin yanında, flört şiddetinin karmaşık yapısı dolayısıyla kısıtlı sayıda demografik bilginin incelenebilmiş olması, incelenmesi gereken başka demografik değişkenlerin incelenememesine neden olmuştur fakat yapılan çalışmada flört şiddetinin üzerinde etkili olduğu belirtilen birçok etkenden bahsedildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çalışmada belirlenen hipotezlerin bazılarının literatürle tutarsızlık yaşadığının görülmesi ile ileride yapılacak çalışmalarda bu konunun tekrar ele alınmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Değişkenlerin ve şiddet türlerinin ayrı ayrı incelenmesinin yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Bağlanma kuramının ve sosyal öğrenme teorisinin, farklı açıklamalar ve dayanaklar ile konulara yaklaşsalar da flört şiddetini açıklamada iki teorinin de bireylerin erken dönemlerinde yaşadıkları olumsuz geçmiş deneyimleri üzerinde durduğu görülmektedir (Barter, 2009) fakat flört şiddetinin karmaşık yapısını açıklamak adına hiçbir teorinin tek başına yeterli olamayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle ileride yapılacak çalışmalarda farklı teorilerin de ele alınmasının literatüre katkısı olacağı düşünülmektedir.

Bağlanma stillerine yönelik açıklamaların bu çalışmada sadece boyutlar temelinde ele alınabilmesinin, birtakım bulguların daha detaylı yorumlanabilmesini etkilediği düşünülmektedir. Literatürde bağlanma stillerinin boyutlar temelinde daha çok varyans açıkladığının söylendiği görülmekle birlikte kategorik değerlendirmelerin detayına da ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada verilerin sadece öz bildirime dayalı anketlerle toplanmış olması göz önünde bulundurulduğunda ileriki çalışmalarda nitel yöntemlerin nicel yöntemler ile birlikte kullanıldığı, boylamsal çalışmaların benimsendiği çalışmaların flört şiddeti alanındaki çalışmaların güçlenmesinde ve flört şiddetinin daha anlaşılabilir bir hale gelmesinde yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğunu kadınların oluşturmasından ötürü cinsiyet yanlılığının oluşmasına sebebiyet verebileceğinin düşünülmesi ve katılımcıların araştırmaya partnerleriyle katılmamış olmalarından ötürü alınan bilgilerin tek taraflı olmasının karşı tarafın sesinin duyulmamasına, verilen bilgilerin karşılaştırılamamasına, şiddetin aynı şekilde tanımlanıp tanımlanmadığının anlaşılamamasına, şiddetin raporlanmasında farklılık olup olmadığının tespit edilememesine neden olacağının düşünülmesi ile birlikte ileriki çalışmalarda cinsiyetlerin benzer oranlarda katılımlarının dikkate alınması gerektiği ve ilişki içerisindeki partnerlerin katılımının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Flört şiddetinin genellikle tanımlanmasının, yaygınlığının, kişiler arası farklılıklarının çalışılmasının yanı sıra yüksek görülme oranlarıyla toplum sağlığını yakından etkileyen şiddet olgusunun önlenmesine yönelik çalışmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

EKLER

Ek – 1: Aydınlatılmış Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma, Maltepe Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı kapsamında Yrd. Doç. Dr. Özden Bademci danışmanlığında, Tuğçe Uysal Venema tarafından yürütülmektedir. Yüksek lisans programı bitirme tezi olarak hazırlanan bu araştırmanın amacı, flört şiddeti, yetişkin bağlanma stilleri ve çocuk yetiştirme stilleri arasındaki ilişki hakkında bilgi edinmektir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmanın herhangi bir noktasında, herhangi bir gerekçe göstermeden anketi doldurmayı bırakabilir, araştırmaya katılmaktan vazgeçebilirsiniz.

Araştırmanın amacına ulaşması adına her bölümün başlangıcında verilen yönergelerin dikkatlice okunması, bu yönergelere göre soruların eksiksiz ve sizi doğru yansıtacak şekilde içtenlikle cevaplanması önemlidir. Soruların doğru veya yanlış olarak nitelendirilebilecek bir cevabı yoktur.

Tamamlanması yaklaşık olarak 20 dakika sürecek olan bu araştırmada, sizden herhangi bir kimlik bilgisi istenmeyecek, araştırmacı tarafından verileriniz gizli tutulacak ve araştırma sonuçları kimliğinizle ilgili detay verilmeden bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Araştırmadan toplanan veriler bireysel olarak incelenmeyecek, bir bütün olarak değerlendirilecektir.

Araştırma hakkında bilgi almak, soru sormak, görüş bildirmek isterseniz tugceuysalvenema@gmail.com e-posta adresine e-posta gönderebilirsiniz.

Araştırmaya yaptığınız değerli katkılarınız için teşekkürler.

"Bu araştırmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman araştırmadan ayrılabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin, kimlik bilgilerim kullanılmadan bilimsel amaçlarla doğrultusunda kullanılmasını onaylıyorum ve bu araştırmaya katılmayı kabul ediyorum".

☐ Şartları okudum ve kabul ediyorum.

Ek – 2: Kişisel Bilgi Formu

1. **Yaşınız:** _____
2. **Cinsiyetiniz:** _____ Kadın _____ Erkek
3. **Eğitim Durumunuz:** _____ İlkokul

   _____ Ortaokul

   _____ Lise

   _____ Yüksek Okul öğrencisiyim

   _____ Yüksek Okul mezunuyum

   _____ Üniversite öğrencisiyim

   _____ Üniversite mezunuyum

   _____ Yüksek Lisans/Doktora öğrencisiyim

   _____ Yüksek Lisans/Doktora mezunuyum

4. **Sizce aşağıdaki seçeneklerden hangisi ekonomik düzeyinizi en iyi ifade etmektedir?**

   _____ Düşük _____ Orta _____ Yüksek

5. **Şu anda mevcut bir romantik ilişkiniz var mı?**

Cevabınız "Hayır" ise lütfen 7. soruya geçiniz. Cevabınız "Evet" ise 7. soruyu atlayınız.

_____ Evet _____ Hayır

6. **Cevabınız "Evet" ise ne zamandır berabersiniz? _____**

Ay veya yıl olarak belirtebilirsiniz (Örn: 15 Ay veya 2 Yıl veya 1Yıl 2 Ay gibi)

7. **Cevabınız "Hayır" ise daha önce romantik ilişkiniz oldu mu?**

_____ Evet _____ Hayır

8. Son 12 ay içinde ne sıklıkla alkol kullandınız?

_____ Hiç

_____ Ayda 1 kez ya da daha az

_____ Ayda 2 – 4 kez

_____ Haftada 2 -3 kez

_____ Haftada 4 kez veya daha çok

Ek – 3: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenilmektedir. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını ilgili seçeneği seçerek gösteriniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.							
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.							
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.							
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissederim.							
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.							
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.							
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemsediğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım.							
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.							
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.							
10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.							
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.							
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.							

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.							
14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.							
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.							
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.							
17. Birlikte olduğum kişinin beni terk edeceğinden pek endişe duymam.							
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.							
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.							
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.							
21. Terk edilmekten pek korkmam.							
22. Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.							
23. Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.							
24. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.							
25. Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.							
26. Başımdan geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.							
27. Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır.							
28. Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.							
29. Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıkça, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.							

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
30. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanma konusunda rahatımdır.							
31. Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkelendirir.							
32. Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip inanmak benim için kolaydır.							
33. Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım.							
34. Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.							
35. Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.							
36. Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.							

Ek – 4: Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği (ÇYSÖ)

Aşağıda, **annenizle** olan ilişkiniz hakkında cümleler verilmiştir. Sizden istenen, çocukluğunuzu ve genel olarak annenizle ilişkinizi düşünerek her bir cümlenin sizin için ne derece doğru olduğunu, ilgili yeri işaretleyerek belirtmenizdir. Hiçbir maddenin doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan her cümle ile ilgili olarak kendi durumunuzu doğru bir şekilde yansıtmanızdır. Annenizi kaybetmişseniz yetişmenizde babanız dışında en çok katkısı olan kişiyi göz önünde bulundurarak anketi yanıtlayınız.

ANNEM	Hiç doğru değil	Doğru değil	Kısmen doğru	Doğru	Çok doğru
1. Benimle sık sık rahatlatıcı bir şekilde konuşurdu.					
2. Her davranışımı sıkı sıkıya kontrol etmek isterdi.					
3. Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda bana hep yararlı fikirler vermiştir.					
4. Onun istediği hayatı yaşamam konusunda hep ısrarlı olmuştur.					
5. Sorunlarım olduğunda onları daha açık bir şekilde görmemde hep yardımcı olmuştur.					
6. Arkadaşlarımla ilişkilerime çok karışırdı.					
7. Sorunlarımı çözmemde destek olurdu.					
8. Onunkinden farklı bir görüşe sahip olmama genellikle tahammül edememiştir.					
9. Sevgi ve yakınlığına her zaman güvenmişimdir.					
10. Kurallarına aykırı davrandığımda beni kolaylıkla affetmezdi.					
11. Hiçbir zaman fazla yakın bir ilişkimiz olmadı.					
12. Ne zaman, ne yapmam gerektiği konusunda talimat verirdi.					
13. Bir problemim olduğunda ona anlatmaktansa, kendime saklamayı tercih ederdim.					

ANNEM	Hiç doğru değil	Doğru değil	Kısmen doğru	Doğru	Çok doğru
14. Geç saatlere kadar oturmama izin vermezdi.					
15. Onunla birbirimize çok bağlıydık.					
16. Arkadaşlarımla geç saate kadar dışarıda kalmama izin vermezdi.					
17. Onun düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda suçlamazdı.					
18. Boş zamanlarımı nasıl değerlendireceğime karışırdı.					
19. Bir sorunum olduğunda bunu hemen anlardı.					
20. Hangi saatte hangi arkadaşımla buluşacağımı bilmek isterdi.					
21. Hiçbir zaman benim ne hissettiğimle veya ne düşündüğümle gerçekten ilgilenmedi.					
22. Arkadaşlarımla dışarı çıkmama nadiren izin verirdi.					

Aşağıda, **babanızla** olan ilişkiniz hakkında cümleler verilmiştir. Sizden istenen, çocukluğunuzu ve genel olarak babanızla ilişkinizi düşünerek her bir cümlenin sizin için ne derece doğru olduğunu, ilgili yeri işaretleyerek belirtmenizdir. Hiçbir maddenin doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan her cümle ile ilgili olarak kendi durumunuzu doğru bir şekilde yansıtmanızdır. Babanızı kaybetmişseniz anneniz dışında yetişmenizde en çok katkısı olan kişiyi göz önünde bulundurarak yanıtlayınız.

BABAM	**Hiç doğru değil**	**Doğru değil**	**Kısmen doğru**	**Doğru**	**Çok doğru**
1. Benimle sık sık rahatlatıcı bir şekilde konuşurdu.					
2. Her davranışımı sıkı sıkıya kontrol etmek isterdi.					
3. Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda bana hep yararlı fikirler vermiştir.					
4. Onun istediği hayatı yaşamam konusunda hep ısrarlı olmuştur.					
5. Sorunlarım olduğunda onları daha açık bir şekilde görmemde hep yardımcı olmuştur.					
6. Arkadaşlarımla ilişkilerime çok karışırdı.					
7. Sorunlarımı çözmemde destek olurdu.					
8. Onunkinden farklı bir görüşe sahip olmama genellikle tahammül edememiştir.					
9. Sevgi ve yakınlığına her zaman güvenmişimdir.					
10. Kurallarına aykırı davrandığımda beni kolaylıkla affetmezdi.					
11. Hiçbir zaman fazla yakın bir ilişkimiz olmadı.					
12. Ne zaman, ne yapmam gerektiği konusunda talimat verirdi.					
13. Bir problemim olduğunda ona anlatmaktansa, kendime saklamayı tercih ederdim.					

BABAM	Hiç doğru değil	Doğru değil	Kısmen doğru	Doğru	Çok doğru
14. Geç saatlere kadar oturmama izin vermezdi.					
15. Onunla birbirimize çok bağlıydık.					
16. Arkadaşlarımla geç saate kadar dışarıda kalmama izin vermezdi.					
17. Onun düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda suçlamazdı.					
18. Boş zamanlarımı nasıl değerlendireceğime karışırdı.					
19. Bir sorunum olduğunda bunu hemen anlardı.					
20. Hangi saatte hangi arkadaşımla buluşacağımı bilmek isterdi.					
21. Hiçbir zaman benim ne hissettiğimle veya ne düşündüğümle gerçekten ilgilenmedi.					
22. Arkadaşlarımla dışarı çıkmama nadiren izin verirdi.					

Ek – 5: Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği 2 (CTS 2)

Bir ilişki içerisinde bulunan çiftlerin, farklılıklarından kaynaklanan nedenler dolayısıyla tartışmalar yaşadıkları görülmektedir. Çiftler, bu gibi durumları çeşitli şekillerde çözmeye çalışmaktadır. Aşağıdaki listede çiftler arasında farklılıklar ortaya çıktığında ortaya çıkabilecek durumlar listelenmektedir. Lütfen aşağıdaki listede belirtilen maddeleri son 12 ay içerisinde ne sıklıkla deneyimlediğinizi işaretleyiniz. Şu anda devam eden bir ilişkiniz varsa onu temel alarak; yoksa en son ilişkinizi temel alarak yanıtlayınız. Eğer maddelerde belirtilen durum geçtiğimiz yıl değil de daha önceki yıl gerçekleştiyse en sondaki seçeneğini seçiniz.

Geçtiğimiz yıl içerisinde kaç kez gerçekleştiğini belirtiniz. Geçtiğimiz yıl değil de daha önceki yıllarda gerçekleştiyse en son seçeneği seçiniz.

	1 kez	2 kez	3-5 kez	6-10 kez	11-20 kez	20'den fazla kez	Son bir yıldan daha önce	Hiç
1. Erkek/Kız arkadaşımla görüş ayrılığımız olmasına karşın ona ilgi gösterdim.								
2. Erkek/Kız arkadaşımla görüş ayrılığımız olsa bile bana ilgi gösterdi.								
3. Erkek/Kız arkadaşımla anlaşamadığımız konularda beni rahatsız eden durumu ona açıkladım.								
4. Erkek/Kız arkadaşım da bana açıkladı.								
5. Erkek/Kız arkadaşıma hakaret ya da küfür ettim.								
6. Erkek/Kız arkadaşım bana hakaret ya da küfür etti.								
7. Erkek/Kız arkadaşıma onu yaralayabilecek bir eşya fırlattım.								
8. Erkek/Kız arkadaşım bana, beni yaralayabilecek bir eşya fırlattı.								
9. Erkek/kız arkadaşımın kolunu burktum ya da saçını çektim.								
10. Erkek/kız arkadaşım da benim kolumu burktu ya da saçımı çekti.								

	1 kez	2 kez	3-5 kez	6-10 kez	11-20 kez	20'den fazla kez	Son bir yıldan daha önce	Hiç
11. Kavgamızın sonucunda vücudumda incinme, çürük ya da ufak kesikler oldu.								
12. Kavgamızın sonucunda erkek/kız arkadaşımın vücudunda incinme, çürük ya da ufak kesikler oldu.								
13. Herhangi bir durum/olay karşısında erkek/kız arkadaşımın duygularına saygı gösterdim.								
14. Herhangi bir durum/olay karşısında erkek/kız arkadaşım benim duygularıma saygı gösterdi.								
15. Erkek/kız arkadaşımı prezervatif kullanmadan ilişkiye girmek için zorladım.								
16. Erkek/kız arkadaşım prezervatif kullanmadan ilişkiye girmek için beni zorladı.								
17. Erkek/Kız arkadaşımı ittim ya da sarstım.								
18. Erkek/Kız arkadaşım beni itti ya da sarstı.								
19. Oral ya da anal ilişkiye girmek için erkek/kız arkadaşıma karşı güç kullandım (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).								
20. Oral ya da anal ilişkiye girmek için erkek/kız arkadaşım bana karşı güç kullandı (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).								
21. Erkek/Kız arkadaşıma silah ya da bıçak çektim.								
22. Erkek/kız arkadaşım bana silah ya da bıçak çekti.								
23. Kavga sırasında erkek/kız arkadaşım başıma vurduğu için baygınlık geçirdim.								
24. Kavga sırasında erkek/kız arkadaşımın başına vurduğum için baygınlık geçirdi.								
25. Erkek/kız arkadaşımı şişko ya da çirkin diye çağırdım.								

	1 kez	2 kez	3-5 kez	6-10 kez	11-20 kez	20'den fazla kez	Son bir yıldan daha önce	Hiç
26. Erkek/Kız arkadaşım beni şişko ya da çirkin diye çağırdı.								
27. Erkek/kız arkadaşımı yumrukladım ya da onu yaralayabilecek bir eşya ile vurdum.								
28. Erkek/kız arkadaşım beni yumrukladı ya da beni yaralayabilecek bir eşya ile vurdu.								
29. Erkek/kız arkadaşıma ait herhangi bir eşyaya zarar verdim.								
30. Erkek/kız arkadaşım bana ait herhangi bir eşyaya zarar verdi.								
31. Erkek/kız arkadaşımla kavgamızın sonucunda doktora gitmem gerekti.								
32. Erkek/kız arkadaşımla kavgamızın sonucunda onun doktora gitmem gerekti.								
33. Erkek/kız arkadaşımın boğazını sıktım.								
34. Erkek/kız arkadaşım benim boğazımı sıktı.								
35. Erkek/kız arkadaşıma karşı sesimi yükselttim/bağırdım.								
36. Erkek/kız arkadaşım bana karşı sesini yükseltti/bağırdı.								
37. Erkek/kız arkadaşımı duvara vurdum/çarptım.								
38. Erkek/kız arkadaşım beni duvara vurdu/çarptı.								
39. Erkek/kız arkadaşıma aramızdaki sorunu çözebileceğimizden emin olduğumu söyledim.								
40. Erkek/kız arkadaşım bana aramızdaki sorunu çözebileceğimizden emin olduğunu söyledi.								

	1 kez	2 kez	3-5 kez	6-10 kez	11-20 kez	20'den fazla kez	Son bir yıldan daha önce	Hiç
41. Erkek/kız arkadaşımla yaşadığımız bir kavga sonucunda doktora gitmem gerekti ama gitmedim.								
42. Erkek/kız arkadaşımla yaşadığımız bir kavga sonucunda onun gitmesi gerekti ama gitmedi.								
43. Erkek/kız arkadaşımı dövdüm.								
44. Erkek/kız arkadaşım beni dövdü.								
45. Erkek/kız arkadaşımı zorla alıkoydum.								
46. Erkek/kız arkadaşım beni zorla alıkoydu.								
47. Cinsel ilişkiye girmesi için erkek/kız arkadaşıma karşı güç kullandım (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).								
48. Cinsel ilişkiye girmem için erkek/kız arkadaşım bana karşı güç kullandı (vurmak, yere çalmak, silah kullanmak gibi).								
49. Tartışma sırasında odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk ettim.								
50. Tartışma sırasında odayı, evi ya da bulunduğumuz mekanı terk etti.								
51. Erkek/kız arkadaşım istemediği zaman cinsel ilişkiye girmesi için ısrar ettim (fiziksel güç kullanmadan).								
52. Erkek/kız arkadaşım istemediği zaman cinsel ilişkiye girmem için bana ısrar etti (fiziksel güç kullanmadan).								
53. Erkek/kız arkadaşıma tokat attım.								
54. Erkek/kız arkadaşım bana tokat attı.								
55. Erkek/kız arkadaşımla kavgamız sonucunda kemiğim kırıldı.								

	1 kez	2 kez	3-5 kez	6-10 kez	11-20 kez	20'den fazla kez	Son bir yıldan daha önce	Hiç
56. Erkek/kız arkadaşımla kavgamız sonucunda onun kemiği kırıldı.								
57. Erkek/kız arkadaşımı oral ya da anal ilişkiye girmesi için zarar vermekle tehdit ettim.								
58. Erkek/kız arkadaşım oral ya da anal ilişkiye girmek için zarar vermekle tehdit etti.								
59. Anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak ona uzlaşmayı önerdim.								
60. Anlaşamadığımız bir durumda alttan alarak bana uzlaşmayı önerdi.								
61. Erkek/kız arkadaşımı bilerek yaktım/haşladım.								
62. Erkek/kız arkadaşımı beni bilerek yaktı/haşladı.								
63. Erkek/kız arkadaşıma, oral ya da anal cinsel ilişki kurması için ikna ettim (fiziksel güç kullanmadan).								
64. Erkek/kız arkadaşım, oral ya da anal cinsel ilişki kurmak için beni ikna etti (fiziksel güç kullanmadan).								
65. Erkek/kız arkadaşımı kötü bir sevgili olmakla suçladım.								
66. Erkek/kız arkadaşımı beni kötü bir sevgili olmakla suçladı.								
67. Erkek/kız arkadaşımı üzmek için bir şey yaptım.								
68. Erkek/kız arkadaşım beni üzmek için bir şey yaptı.								
69. Erkek/kız arkadaşımı dövmek ya da ona bir eşya fırlatmakla tehdit ettim.								

	1 kez	2 kez	3-5 kez	6-10 kez	11-20 kez	20'den fazla kez	Son bir yıldan daha önce	Hiç
70. Erkek/kız arkadaşım beni dövmek ya da bana bir eşya fırlatmakla tehdit etti.								
71. Erkek/kız arkadaşımla kavgamızdan dolayı bedenimde ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissettim.								
72. Erkek/kız arkadaşım kavgamızdan dolayı bedeninde ertesi gün de devam eden fiziksel acı hissetti.								
73. Erkek/kız arkadaşımı tekmeledim.								
74. Erkek/kız arkadaşım beni tekmeledi.								
75. Erkek/kız arkadaşımı cinsel ilişkiye girmesi için tehdit ettim.								
76. Erkek/kız arkadaşım cinsel ilişkiye girmek için beni tehdit etti.								
77. Yaptığımız bir tartışma sonrasında erkek/kız arkadaşımın getirdiği barış önerisini kabul ettim.								
78. Yaptığımız bir tartışma sonrasında erkek/kız arkadaşım getirdiğim barış önerisini kabul etti.								

KAYNAKÇA

Aba, Y. A. ve Kulakaç, Ö. (2016). Çatışmaların çözümüne yaklaşım ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Bakırköy Tıp Dergisi, 12,* 33-43. doi: 10.5350/BTDMJB201612106

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Walls, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation.* Oxford: Lawrence Erlbaum.

Ainsworth, M. D. S. (1979). Attachment as related to mother-infant interaction. J. S. Rosenblatt, R. A. Hinde, C. Beer ve M. Busnel, (Ed.), *Advances in the study of behavior* içinde (1-51), New York: Academic Press.

Akers, R. L., Krohn, M. D., Lanza-Kaduce, L. ve Radosevich, M. (1979). Social learning and deviant behavior: A specific test of a general theory. *American Sociological Review, 44,* 636-655.

Akers, R. L., La Greca, A. J., Cochran, J. ve Sellers, C. (1989). Social learning theory and alcohol behavior among the elderly. *The Sociological Quarterly, 30,* 625-638.

Akers, R. L. (1998). *Social learning and social structure: A general theory of crime and deviance.* Boston: Northeastern University Press.

Alagözlü, N. (2009). Dil ve cins: Türkçe atasözlerinde ve deyimlerde kadın üzerine eğretilemeler ve toplum-bilişsel yapı. *International Journal of Central Asian Studies, 13,* 37-48.

Altınay, A. G. ve Arat, Y. (Ekim 2007). *Türkiye'de kadına yönelik şiddet.* http://kasaum.ankara.edu.tr/files/2013/11/Ay%C5%9Fe-G%C3%BCl-Alt%C4%B1nay-Ye%C5%9Fim-Arat-turkiyede_kadina_yonelik_siddet_2007.pdf

Anderson, J. F. ve Kras, K. (2005). Revisiting Albert Bandura's social learning theory to better understand and assist victims of intimate personal violence. *Women & Criminal Justice, 17,* 99-124. doi: 10.1300/J012v17n01_05

Anderson, K. L. (2005). Theorizing gender in intimate partner violence research. *Sex Roles, 52,* 853–865.

Anderson, K. M. ve Danis, F. S. (2007). Collegiate sororities and dating violence: An exploratory study of informal and formal helping strategies. *Violence Against Women, 13,* 87 – 100.

Archer, J. ve Ray, N. (1989). Dating violence in the United Kingdom: A preliminary study. *Aggressive Behavior, 15,* 337-343.

Arias, I., Samios, M. ve O'Leary, K. D. (1987). Prevalence and correlates of physical aggression during courtship. *Journal of Interpersonal Violence, 2,* 82-90.

Ashley, O. S. ve Foshee, V. A. (2005). Adolescent help-seeking for dating violence: Prevalence, sociodemographic correlates, and sources of help. *Journal of Adolescent Health, 36,* 25-31.

Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T. ve Temel, F. (2008). *Ankara'da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.

Avcı, K. ve Özdedeli, K. (2015). Kadın cinselliği ve kültürel farklılıklar. *Kadın Cinsel Sağlığı, 17,* 224-230.

Avşar-Baldan, G. ve Akış, N. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 43,* 41-44.

Ayyıldız, N. ve Elkin, N. (2016). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile sürekli öfke ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (İGÜSBD), 3,* 52 – 68.

Azimi, A. L., Vaziri, S. ve Kashani, F. L. (2012). Relationship between maternal parenting style and child's aggressive behavior. *Procedia – Social and Behavioral Sciences, 69,* 1276-1281.

Bandura, A. (1971). *Social learning theory*. New York: General Learning Press.

Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis.* Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.

Barter, C. (2009). In the name of love: Partner abuse and violence in teenage relationships. *British Journal of Social Work, 39,* 211-233.

Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test for a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61,* 226-244.

Bartholomew, K. ve Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment: Do they converge? J. A. Simpson ve W. S. Rholes, (Ed.), *Attachment theory and close relationships* içinde (25-45). New York: Guilford Press.

Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development, 37,* 887-907.

Baumrind, D. (1967). Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior. *Genetic Psychology Monographs, 75,* 43-88.

Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology Monograph, 4,* 1-103.

Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of Early Adolescence, 11,* 56-95.

Bell, K. J. (2008). *Intimate partner violence on campus: A test of social learning theory*. Yayınlanmamış doktora tezi, Indiana University of Pennsylvania.

Bilgin, R. (2016). Geleneksel ve modern toplumda kadın bedeni ve cinselliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26,* 219-243.

Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R. ve Krahé, B. (2017). Romantic attachment, conflict resolution styles, and teen dating violence victimization. *J Youth Adolescence, 46,* 1905-1917. doi:10.1007/s10964-017-0635-2

Bookwala, J. ve Zdaniuk, B. (1998). Adult attachment styles and aggressive behavior within dating relationships. *Journal of Social and Personal Relationships, 15,* 175-190.

Bowlby, J. (1979). *Sevgi bağlarının kurulması ve bozulması.* (M. Kamer, Çev.). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1979)

Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Volume I, Attachment* (2. Baskı). NY: Basic Books.

Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Volume II, Separation Anxiety and Anger*. NY: Basic Books.

Brennan, K. A., Clark, C. L. ve Shaver, P.R. (1998). Self-report measurement of adult romantic attachment: An integrative overview. J. A. Simpson ve W. S. Rholes, (Ed.), *Attachment theory and close relationships* içinde (46 – 76). New York: Guilford Press.

Breslin, F. C., Riggs, D. S., O'Leary, K. D. ve Arias, I. (1990). Family precursors: Expected and actual consequences of dating aggression. *Journal of Interpersonal Violence, 5,* 247-258.

Burke, P. J., Stets, J. E. ve Pirog-Good, M. A. (1988). Gender identity, self-esteem, and physical and sexual abuse in dating relationships. *Social Psychology Quarterly, 51,* 272-285.

Can, Y. (2014). Türk ailesinde aile içi şiddetin kültürel dinamikleri. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9,* 13-19.

Carlson, B. E. (1987). Dating violence: A research review and comparison with spouse abuse. *Social Casework, 68,* 16-23.

Carr, J. L. ve VanDeusen, K. M. (2002). The relationship between family of origin violence and dating violence in college men. *Journal of Interpersonal Violence, 17,* 630 – 646.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2016). *Understanding Teen Dating Violence: Fact Sheet*. https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/teen-dating-violence-factsheet-a.pdf

Chan, K. L., Straus, M. A., Brownridge, D. A., Tiwari, A. ve Leung, W. C. (2008). Prevalence of dating partner violence and suicidal ideation among male and female

university students worldwide. *Journal of Midwifery & Women's Health, 53,* 529-537.

Chan, T. W. ve Koo, A. (2011). Parenting styles and youth outcomes in the UK. *European Sociological Review, 27,* 385-399. doi: 10.1093/esr/jcq013

Charkow, W. B. ve Nelson, E. S. (2000). Relationship dependency, dating violence, and scripts of female college students. *Journal of College Counselling, 3,* 17-28. doi: 10.1002/j.2161-1882.2000.tb00160.x

Chase, K. A., Treboux, D. ve O'Leary, K. D. (2002). Characteristics of high-risk adolescents' dating violence. *Journal of Interpersonal Violence, 17,* 33-49.

Chiesa, A. E., Kallechey, L., Harlaar, N., Ford, C. R., Garrido, E. F., Betts, W. R. ve Maguire, S. (2018). Intimate partner violence victimization and parenting: A systematic review. *Child Abuse & Neglect*, 80, 285-300.

Collins, N. L. (1996). Working models of attachment: Implications for explanation, emotion, and behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 71,* 810-832.

Creasey, G. ve Hesson-McInnis, M. (2001). Affective responses, cognitive appraisals, and conflict tactics in late adolescent romantic relationships: Associations with attachment orientations. *Journal of Counseling Psychology, 48,* 85-96. doi: 10.1037/0022-0167.48.1.85

Cyr, M., McDuff, P. ve Wright, J. (2006). Prevalence and predictors of dating violence among adolescent female victims of child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence, 21,* 1000-1017. doi: 10.1177/0886260506290201

Çelenk, Ö, van de Vijver, F. J. R ve Goodwin, R. (2011). Relationship satisfaction among Turkish and British adults. *International Journal of Intercultural Relations, 35,* 628-640.

Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin, 113,* 487-496.

Darling, N. (1999). *Parenting style and its correlates.* ERIC Digest. Champaign, IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education.

Deal, J. E. ve Wampler, K. S. (1986). Dating violence: The primacy of previous experience. *Journal of Social and Personal Relationships, 3,* 457-471.

Dişsiz, M. ve Hotun-Şahin, N. (2008). Evrensel bir kadın sağlığı sorunu: Kadına yönelik şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı dergisi, 1,* 50-58.

Dodge, K. A., Coie, J. D. ve Lynam, D. (2008). Aggression and antisocial behavior in youth. W. Damon ve R. M. Lerner, (Ed.), *Child and adolescent development: An advanced course* içinde (437-472). New Jersey: John Wiley & Sons.

Doinita, N. E. ve Maria, N. D. (2015). Attachment and parenting styles. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 203,* 199 – 204.

Dolu, O. (2013). Suç ve sapma teorileri. *Suç sosyolojisi* içinde (2-21). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Dornbusch, S. M., Ritter, P. L., Herbert Leiderman, P., Roberts, D. F. ve Fraleigh, M. J. (1987). The relation of parenting style to adolescent school performance. *Child Development, 58,* 1244-1257.

Doumas, D. M., Pearson, C. L., Elgin, J. E. ve McKinley, L. L. (2008). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence: The "mispairing" of partners' attachment styles. *Journal of Interpersonal Violence, 23,* 1-16. doi: 10.1177/0886260507313526

Eğeci, İ. S. ve Gençöz, T. (2006). Factors associated with relationship satisfaction: Importance of communication skills. *Contemp Fam Ther, 28,* 383-391. doi: 10.1007/s10591-006-9010-2

Eğeci, İ. S. ve Gençöz, T. (2011). The effects of attachment styles, problem-solving skills, and communication skills on relationship satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 30,* 2324-2329.

Ely, G., Dulmus, C. N. ve Wodarski, J. S. (2002). Adolescent dating violence. L. A. Rapp-Paglicci, A. R. Roberts ve J. S. Wodarski, (Ed.), *Handbook of violence* içinde (33–53). New York: John Wiley & Sons.

Eren, A. (2005). Korku kültürü, değerler kültürü ve şiddet. *Aile ve Toplum, 2.*

Ergin, B. E. ve Dağ, İ. (2013). Kişilerarası problem çözme davranışları, yetişkinlerdeki bağlanma yönelimleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiler. *Anatolian Journal of Psychiatry, 14,* 36-45.

Fals-Steward, W. (2003). The occurrence of partner physical aggression on days of alcohol consumption: A longitudinal diary study. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 71, 41-52.

Feeney, J. A. (2016). Adult romantic attachment: Developments in the study of couple relationships. J. Cassidy ve P. R. Shaver, (Ed.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* içinde (435-463). New York: The Guilford Press.

Follingstad, D. R., Bradley, R. G., Helff, C. M. ve Laughlin, J. E. (2002). A model for predicting dating violence: Anxious attachment, angry temperament, and need for relationship control. *Violence and Victims, 17,* 35-47.

Follingstad, D. R. (2007). Rethinking current approaches to psychological abuse: Conceptual and methodological issues. *Aggression and Violent Behavior, 12,* 439-458.

Foshee, V. A. (1996). Gender differences in adolescent dating abuse prevalence, types and injuries. *Health Education Research Theory&Practice, 11,* 275-286.

Fraley, R. C. ve Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered Questions. *Review of General Psychology, 4,* 132-154. doi: 10.1037//1089-2680.4.2.132

Fraley, R. C., Waller, N. G. ve Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. J*ournal of Personality and Social Psychology, 78,* 350-365.

Goodwin, R. (1994). Putting relationship aggression in its place: Contextualizing some recent research. J. Archer, (Ed.), *Male violence* içinde (143-152). London: Routledge.

Güngör, D. (2000). *Bağlanma stillerinin ve zihinsel modellerin kuşaklararası aktarımında anababalık stillerinin rolü.* Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gülpınar, A. (2016). *Türkçe atasözleri ve deyimlerin insan hakları bakımından değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Halpern, C. T., Oslak S. G., Young, M. L., Martin, S. L. ve Kupper, L. L. (2001). Partner violence among adolescents in opposite-sex romantic relationships: Findings from the national longitudinal study of adolescent health. *American Journal of Public Health, 91,* 1679-1685.

Hanley, M. J. ve O'Neill, P. (1997). Violence and commitment: A study of dating couples. *Journal of Interpersonal Violence, 12,* 685-703.

Harned, M. S. (2002). A multivariate analysis of risk markers for dating violence victimization. *Journal of Interpersonal Violence, 17,* 1179–1197. doi: 10.1177/088626002237401

Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52,* 511-524.

Heppner, P. P. ve Krauskopf, C. J. (1987). An information-processing approach to personal problem solving. *The Counseling Psychologist, 15,* 371-447.

Heppner, P. P. ve Baker, C. E. (1997). Applications of the problem solving inventory. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 29,* 229-241.

Hickman, L. J., Jaycox, L. H. Ve Aronoff, J. (2004). Dating violence among adolescents: Prevalence, gender distribution, and prevention program effectiveness. *Trauma, Violence, & Abuse, 5,* 123-142. doi: 10.1177/1524838003262332

Hince, D. A. ve Saudino, K. J. (2003). Gender differences in psychological, physical, and sexual aggression among college students using the revised conflict tactics scale. *Violence and Victims, 18,* 197-217.

Howard, D. E., Beck, K., Kerr, M. H. ve Shattuck, T. (2005). Psychosocial correlates of dating violence victimization among Latino youth. *Adolescence, 40,* 319-331.

Ismail, F., Berman, H. ve Ward-Griffin, C. (2007). Dating violence and the health of young women: A feminist narrative study. *Health Care for Women International, 28,* 453 – 477.

Jackson, S. M. (1999). Issues in the dating violence research: A review of the literature. Aggression and Violent Behavior, 4, 233-247. doi:10.1016/S1359-1789(97)00049-9

Jenkins, S. S. ve Aubé, J. (2002). Gender differences and gender-related constructs in dating aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin, 28,* 1106-1118. doi: 10.1177/01461672022811009

Jennings, W. G., Park, M., Tomsich, E. A., Gover, A. R. ve Akers, R. L. (2011). Assessing the overlap in dating violence perpetration and victimization among South Korean college students: The influence of social learning and self-control. *American Journal of Criminal Justice, 36,* 188-206. doi: 10.1007/s12103-011-9110-x

Jennings, W. G., Okeem, C., Piquero, A. R., Sellers, C. S., Theobald, D. ve Farrington, D. P. (2017). Dating and intimate partner violence among young persons ages 15-30: Evidence from a systematic review. *Aggression and Violent Behavior, 33,* 107-125. doi: 10.1016/j.avb.2017.01.007

Kalmuss, D. (1984). The intergenerational transmission of marital aggression. *Journal of Marriage and the Family, 46,* 11-19.

Karavasilis, L., Doyle, A. B. ve Markiewicz, D. (2003). Associations between parenting style and attachment to mother in middle childhood and adolescence. *International Journal of Behavioral Development, 27,* 53-164. doi: 10.1080/01650250244000155

Kaura, S. A. ve Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of Family Violence, 22,* 367-381. doi: 10.1007/s10896-007-9092-0

Khar, A. (2017). *The role of female education on intimate partner violence in households of Pakistan.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Georgetown University Graduate School of Art and Sciences.

Klostermann, K. C. ve Fals-Stewart, W. (2006). Intimate partner violence and alcohol use: Exploring the role of drinking in partner violence and its implications for intervention. Aggression and Violent Behavior, 11, 587-597.

Kocacık, F. (2001). Şiddet olgusu üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2,* 1-7.

Krug, E. G. ve ark. (Ed.). (2002). *World report on violence and health.* Geneva: World Health Organization.

Labella, M. H. ve Masten, A. S. (2017). Family influences on aggression and violence. B. J. Bushman, (Ed.), *Aggression and violence: A social psychological perspective* içinde (74-89). New York: Routledge.

Lamb, M. E., Frodi, A. M., Hwang, C. P., Frodi, M. ve Steinberg, J. (1982). Mother- and father-infant interaction involving play and holding in traditional and nontraditional Swedish Families. *Developmental Psychology, 18,* 215-221.

Lamborn, S. D., Mounts, N. S., Steinberg, L. ve Dornbusch, S. M. (1991). Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development, 62,* 1049-1065.

Lawrence, E., Yoon, J., Langer, A. ve Ro, E. (2009). Is psychological aggression as detrimental as physical aggression? The independent effects of psychological aggression on depression and anxiety symptoms. *Violence and Victims, 24,* 20-35. doi: 10.1891/0886-6708.24.1.20

Lee, M., Reese-Weber, M. ve Kahn, J. H. (2014). Exposure to family violence and attachment styles as predictors of dating violence perpetration among men and women: A mediational model. *Journal of Interpersonal Violence, 29,* 20-43. doi: 10.1177/0886260513504644

Lewis, S. F. ve Fremouw, W. (2001). Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review, 21,* 105–127.

Luthra, R. ve Gidycz, C. A. (2006). Dating violence among college men and women: Evaluation of a theoretical model. *Journal of Interpersonal Violence, 21,* 717-731. doi: 10.1177/0886260506287312

Maccoby, E. (1992). The role of parents in the socialization of children: An historical overview. *Developmental Psychology, 28,* 1006-1017.

Maccoby, E. E. ve Martin, J. A. (1983). Socialization in the concept of the family: Parent-child interaction. P. H. Mussen ve E. M. Hetherington (Ed.), *Handbook of child psychology: Socialization, personality, and social development* içinde, (pp. 1-101). New York: Wiley.

Magdol, L., Moffitt, T. E., Caspi, A., Newman, D. L., Fagan, J. ve Silva, P. A. (1997). Gender differences in partner violence in a birth cohort of 21-years-olds: Bridging the gap between clinical and epidemiological approaches. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 65,* 68-78.

Makepeace, J. M. (1981). Courtship Violence among College Students. *Family Relations, 30,* 97- 102.

Makepeace, J. M. (1983). Life events stress and courtship violence. *Family Relations, 32,* 101-109.

Makepeace, J. M. (1986). Gender differences in courtship violence victimization. *Family Relations, 35,* 383-388.

Mayers, A. (2013). Test for categorical variables. *Introduction to statistic and SPSS in psychology* içinde (503-534). Harlow: Pearson.

McNaughton Reyes, H. L., Foshee, V. A., Bauer, D. ve Ennett, S. T. (2012). Heavy alcohol use and dating violence perpetration during adolescence: Family, peer and neighborhood violence as moderators. *Prevention Science 13,* 340-349.

Michalski, J. H. (2005). Explaining intimate partner violence: The sociological limitations of victimization studies. Social Forum, 20, 613-640.

Mihalic, S. W. ve Elliott, D. (1997). A social learning theory model of marital violence. *Journal of Family Violence, 12,* 21-47.

Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2007). Attachment processes and couple functioning. *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change* içinde (285-323). New York: Guilford Press.

Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2011). Attachment, anger, and aggression. P. R. Shaver ve M. Mikulincer, (Ed.), *Human aggression and violence: Causes, manifestations, and consequences* içinde (241-258). Washington: American Psychological Association.

Miller, S. A. (2016). Parenting. *Parenting and theory of mind* içinde (41-76). New York: Oxford University Press.

Miller, J. M., Dilorio, C. ve Dudley, W. (2002). Parenting style and adolescent's reaction to conflict: Is there a relationship? *Journal of Adolescent Health, 31,* 463-468.

Miller, L. M. (2011). Physical abuse in a college setting: A study of perceptions and participation in abusive dating relationships. *Journal of Family Violence, 26,* 71-80. doi: 10.1007/s10896-010-9344-2

Molidor, C. ve Tolman, R. M. (1998). Gender and contextual factors in adolescent dating violence. *Violence Against Women, 4,* 180-194.

Muehlenhard, C. L. ve Linton, M. A. (1987). Date rape and sexual aggression in dating situations: Incidence and risk factors. *Journal of Counseling Psychology, 34,* 186-196. doi: 10.1037/0022-0167.34.2.186

Muñoz-Rivas, M. J., Gómez, J. L. G., O'Leary, K. D. ve Lozano, G. P. (2007). Physical and psychological aggression in dating relationships in Spanish university students. Psicothema, 19, 102-107.

Murphy, C. M. Ve Hoover, S. A. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and Victims, 14,* 39-53.

Murray, C. E., ve Kardatzke, K. N. (2007). Dating violence among college students: Key i ssues for college counselors. *Journal of College Counseling, 10,* 19 – 89.

Neal, J. ve Frick-Horbury, D. (2001). The effects of parenting styles and childhood attachment patterns on intimate relationships. *Journal of Instructional Psychology, 28,* 178-183.

Offenhauer, P. (2011). Teen dating violence: A literatüre review and annotated bibliography. Washington: Federal Research Division, Library of Congress.

O'Keefe, M. (1997). Predictors of dating violence among high school students. *Journal of Interpersonal Violence, 12,* 546–568.

O'Keefe, M. (1998). Factors mediating the link between witnessing interparental violence and dating violence. *Journal of Family Violence, 13,* 39–57.

O'Leary, K. D., Malone, J. ve Tyree, A. (1994). Physical aggression in early marriage: Prerelationship and relationship effects. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 62,* 594-602.

O'Leary, K. D. ve Slep, A. M. S. (2003). A dyadic longitudinal model of adolescent dating aggression. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 32,* 314-327.

Özmen, O. ve Atik, G. (2010). Attachment styles and marital adjustment of Turkish married individuals. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 5,* 367-371.

Parke, R. D. ve Buriel, R. (2008). Socialization in the family: Ethnic and ecological perspectives. W. Damon ve R. M. Lerner, (Ed.), *Child and adolescent development: An advanced course* içinde (95-138). New Jersey: John Wiley & Sons.

Patock-Peckham, J. A., Cheong, J., Balhorn, M. E. ve Nagoshi, C. T. (2001). A social learning perspective: A model of parenting styles, self-regulation, perceived drinking control and alcohol use and problems. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research, 25,* 1284-1292.

Porta, M. (Ed.). (2014). *A dictionary of epidemiology.* New York: Oxford University Press.

Price, E. L., Byers, E. S., Belliveau, N., Bonner, R., Caron, B., Doiron, D., Greenough, J., Guerette-Breau, A., Hicks, L., Landry, A., Lavoie, B., Layden-Oreto, M., Legere, L., Lemieux, S., Lirette, M. B., Maillet, G., McMullin, C. ve Moore, R. (1999). The attitudes towards dating violence scales: Development and initial validation. *Journal of Family Violence, 14,* 351-375.

Puig, A. (1984). Predomestic strife: A growing college counseling concern. *Journal of College Student Personnel, 25,* 268-269.

Querido, J. G., Warner, T. D. ve Eyberg, S. M. (2002). Parenting styles and child behavior in African American families of preschool children. *Journal of Clinical Child Psychology, 31,* 272-277.

Rapoza, K. A. ve Baker, A. T. (2008). Attachment styles, alcohol, and childhood experiences of abuse: An analysis of physical violence in dating couples. *Violence and Victims, 23,* 52- 65. doi: 10.1891/0886-6708.23.1.52

Ray, A. L. ve Gold, S. R. (1996). Gender roles, aggression, and alcohol use in dating relationships. *The Journal of Sex Research, 33,* 47-55.

Reuterman, N. A. ve Burcky, W. D. (1989). Dating violence in high school: A profile of the victims. *Psychology: A Journal of Human Behavior, 26,* 1-9.

Riggs, D. S. ve O'Leary, K. D. (1989). A theoretical model of courtship aggression. M. A. Pirog-Good ve J. E. Stets (Ed.), *Violence in dating relationships: Emerging social issues* içinde (53-71). New York: Praeger.

Riggs, D. S. ve O'Leary, K. D. (1996). Aggression between heterosexual dating partners: An examination of a causal model of courtship aggression. *Journal of Interpersonal Violence, 11,* 519-540.

Riggs, D. S., O'Leary, K. D. ve Breslin, F. C. (1990). Multiple correlates of physical aggression in dating couples. *Journal of Interpersonal Violence, 5,* 1-73.

Rubio-Garay, F., López-González, M. A., Carrasco, M. A. ve Amor, P. J. (2017). The prevalence of dating violence: A systematic review. *Psychologist Papers, 38,* 135-147. doi: 10.23923/pap.psicol2017.2831

Sack, A. R., Keller, J. F. ve Howard, R. D. (1982). Conflict tactics and violence in dating situations. *International Journal of Sociology of the Family, 12,* 89-100.

Sandberg, D. A., Valdez, C. E., Engle, J. L. ve Menghrajani, E. (2016). Attachment anxiety as a risk factor for subsequent intimate partner violence victimization: A 6-month prospective study among college women. *Journal of Interpersonal Violence,* 1-18. doi: 10.1177/0886260516651314

Schuster, I., Krahé, B. ve Toplu-Demirtaş, E. (2016). Prevalence of sexual aggression victimization and perpetration in a sample of female and male college students in Turkey. *The Journal of Sex Research, 53,* 1139-1152. doi: 10.1080/00224499.2016.1207057

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları, 8*, 1–11.

Sharpe, D. ve Taylor, J. K. (1999). An examination of variables from a social-development model to explain physical and psychological dating violence. *Canadian Journal of Behavioral Science, 31,* 165-175.

Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *American Journal of Family Therapy, 31,* 143-157. doi: 10.1080/01926180301120

Shorey, R. C., Cornelius, T. L., Bell, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression and Violent Behavior, 13,* 185–194.

Sorenson, S. B., Upchurch, D. M. ve Shen H. (1996). Violence and injury in marital arguments: Risk patterns and gender differences. *American Journal of Public Health, 86,* 35-40.

Steinberg, L., Lamborn, S. D., Darling, N., Mounts, N. S. ve Dornbusch, S. M. (1994). Over- time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development, 65,* 754-770.

Steinberg, L., Mounts, N. S., Lamborn, S. D. ve Dornbusch, S. M. (1991). Authoritative parenting and adolescent adjustment across varied ecological niches. *Journal of Research on Adolescence, 1,* 19-36.

Steinberg, L., Lamborn, S. D., Dornbusch S. M. ve Darling, N. (1992). Impact of parenting practices on adolescent achievement: Authoritative parenting, school involvement, and encouragement to succeed. *Child Development, 63,* 1266-1281.

Stets, J. E. ve Pirog-Good, M. A. (1987). Violence in dating relationships. *Social Psychology Quarterly, 50,* 237-246.

Straus, M. A. (1979). Measuring intrafamily conflict and violence: The conflict tactics (CT) scales. *Journal of Marriage and Family, 41,* 75-88.

Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S. ve Sugarman, D. B. (1996). The revised conflict tactics scales (CTS2): Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues, 17,* 283 – 316. doi: 10.1177/019251396017003001

Straus, M. A., Hamby, S. L. ve Warren, W. L. (2003). CTS2 administration, scoring, and interpretation. *The conflict tactics scales handbook* içinde (63-74). Los Angeles, CA: Western Psychological Services.

Straus, M. A. (2004a). Cross-cultural reliability and validity of the revised conflict tactics scales: A study of university student dating couples in 17 nations. *Cross-Cultural Research, 4,* 407–432.

Straus, M. A. (2004b). Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. *Violence Against Women, 10,* 790–811. doi: 10.1177/1077801204265552

Sugarman, D. B. Ve Hotaling, G. T. (1989). Dating violence: Prevalence, context and risk markers. M. A. Pirog-Good ve J. E. Stets, (Ed.), *Violence in dating relationships: Emergin social issues* içinde (3 – 32). New York: Praeger.

Sutherland, E. H. (1947). *Principles of criminology* (4. Baskı). Chicago: J. B. Lippincott Co.

Sutherland, E. H., Cressey, D. R. ve Luckenbill, D. (1992). *Principles of criminology* (11. Baskı). New York: General Hall.

Sümer, N. ve Güngör, D. (1999a). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi,14,* 35–58.

Sümer, N. ve Güngör, D. (1999b). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemi üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi, 14,* 71-106.

Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi, 21,* 1-22.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları, 3,* 49 – 74.

Tekbıyık, A. (2016). İlişkisel araştırma yöntemi. M. Metin, (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (3.baskı) içinde (99-114). Ankara: Pegem Akademi.

Temiz, Y. (2014). Türk İslam hukukundan günümüze "zina". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5,* 489-514.

Temple, J. R., Shorey, R. C., Fite, P., Stuart, G. L. ve Le, V. D. (2013). Substance use as a longitudinal predictor of the perpetration of teen dating violence. *Journal of Youth and Adolescence, 42,* 596-606. doi: 10.1007/s10964-012-9877-1

Temple, J. R., Shorey, R. C., Tortolero, S. R., Wolfe, D. A. ve Stuart, G. L. (2013). Importance of gender and attitudes about violence in the relationship between exposure to interparental violence and the perpetration of teen dating violence. *Child Abuse & Neglect, 37,* 343-352.

Thompson, W. E. (1986). Courtship violence: Toward a conceptual understanding. *Youth & Society, 18,* 162-176.

Toplu, E. ve Hatipoğlu-Sümer, Z. (Ekim, 2011). *Flört ilişkisinde şiddetin yaygınlığı ve türleri.* XI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Selçuk, İzmir.

Toplu-Demirtaş, E., Hatipoğlu-Sümer, Z. ve White J. W. (2013). The relation between dating violence victimization and commitment among Turkish college women: Does the investment model matter? *International Journal of Conflict and Violence, 7,* 203-215.

Ulloa, E. C., Martinez-Arango, N. ve Hokoda, A. (2014). Attachment anxiety, depressive symptoms, and adolescent dating violence perpetration: A longitudinal mediation analysis. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 23,* 652-669. doi: 10.1080/10926771.2014.920452

Ulucak, Ş., Gökulu, G. ve Bilir, O. (2014). Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde stratejik bir başlangıç noktası: Partner şiddeti. *International Journal of Human Sciences, 11,* 362-387. doi: 10.14687/ijhs.v11i2.2942

Üçok-Demir, N., Irmak, M. Y., Murat, D. ve Perdahlı-Fiş, N. (2016). Cinsel istismara uğrayan ergen adli olgularda flört ilişkisinde şiddet varlığı. *Anatolian Journal of Psychiatry, 17,* 240-247.

Yarkovsky, N. (2016). *Experiences of dating violence in emerging adult couples: The role of attachment style and emotion regulation.* Yayınlanmamış doktora tezi, University of Windsor Faculty of Graduate Studies.

Yiğitalp, G., Ertem, M. ve Özkaynak, V. (2007). Üniversite öğrencilerinin şiddet konusunda deneyimleri ve bu konudaki görüşleri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 6,* 131-136.

Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Zeinali, A., Sharifi, H., Enayati, M., Asgari, P. ve Pasha, G. (2011). The mediational pathway among parenting styles, attachment styles and self-regulation with addiction susceptibility of adolescents. *Journal of Research in Medical Sciences, 16,* 1105-1121.

Wekerle, C. ve Wolfe, D. A. (1998). The role of child maltreatment and attachment style in adolescent relationship violence. *Development and Psychopathology, 10,* 571-586.

White, J. W. ve Koss, M. P. (1991). Courtship violence: Incidence in a national sample of higher education student. *Violence and Victims, 6,* 247-256.

White, J. W. ve Humphrey, J. A. (1994). Women's aggression in heterosexual conflicts. *Aggressive Behavior, 20,* 195-202.